

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXII П'ЯТНИЦЯ, 8 ЛИПНЯ 2005 РОКУ ЧИСЛО 27 VOL. CXII FRIDAY, JULY 8, 2005 No. 27

Заклик американських політиків щодо України

ВАШІНҐТОН. – Троє колишніх секретарів Державного департаменту США, – Меделин Олбрайт, Джеймс Бейкер і Генрі Кісінджер, а також група впливових американських політиків та інтелектуалів в останніх днях червня оприлюднили звернення до уряду Президента Джорджа Буша зі закликом допомогти у забезпеченні членства України в Европейському союзі, Евро-Атлантичній спільноті та НАТО.

Вони закликають уряд США вимагати від ЕС недвозначної згоди на політику відкритих дверей для майбутнього членства України, а також сприяти ухваленню бльоком НАТО „Пляну дій щодо членства України" після парляментських виборів у березні 2006 року. Також радять підтримати зміцнення реґіонального угрупування ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова).

Під зверненням також підписалися колишні радники з питань національної безпеки Збіґнев Бжезинський, Френк Карлучі та Брент Сковкрофт, і президент Центру стратеґічних і міжнародних досліджень Джон Гамре.

Автори звернення стверджують, що безпека і процвітання в Україні стануть підтвердженням того, що нормальне посткомуністичне майбутнє можливе і для Росії.

Вони також попереджають, що коли Сполучені Штати не зможуть здійснити серйозної, послідовної політики щодо України, важко уявити, як вони це робитимуть щодо інших країн – з меншим еконо-

(Закінчення на стор. 3)

Указ Президента України

Про встановлення безвізового режиму для громадян США

З метою розвитку та практичної реалізації принципів стратегічного партнерства між Україною та Сполученими Штатами Америки, а також керуючись прагненням до спрощення режиму взаємних поїздок громадян і активізації двосторонніх контактів у всіх сферах взаємовідносин, постановляю:

1. Установити з 1 липня 2005 року безвізовий режим в'їзду в Україну та транзитного проїзду через територію України для громадян Сполучених Штатів Америки, якщо вони протягом шести місяців від дати попереднього в'їзду в Україну повторно відвідують Україну на строк, що не перевищує 90 днів.

2. Кабінету Міністрів України відпрацювати компенсаційний механізм наповнення Державного бюджету України та вжити інших заходів, що випливають із цього Указу.

Президент України

В. Ющенко

м. Київ,
30 червня 2005 року

Конфронтація у Верховній Раді стосовно СОТ

КИЇВ. – У вівторок, 5 липня, члени фракцій КПУ, СДПУ(о) і „Реґіони України" заблькували трибуну Верховної Ради, заважаючи голові Володимирові Литвину (сидить у центрі) поставити на голосування питання про розроблені президентом і урядом пакети законопроєктів щодо входження України у Світову організацію торгівлі (СОТ) Рішення щодо СОТ так і не було ухвалено. Друге бльокування відбулося 6 липня під час виступу Юлії Тимошенко. Протягом двох днів було зламано 5 мікрофонів на столі голови Верховної Ради В. Литвина. Фото УНІАН

Як і очікувалося, під час обговорення у Верховній Раді питання про вступ України у Світову організацію торгівлі (СОТ) запеклий опір цьому вступові вчинили комуністи і фракція „Реґіонів України", голова якої Віктор Янукович, мріючи про реванш у майбутніх парляментських виборах, заручився угодою з провладною в Росії партією „Єдіная Росія" (див. нашу 2-гу стор.), що загрожуватиме українському суспільству новими розколами. Звертає на себе увагу цей дивний і, швидше за все, невипадковий збіг: затіяна комуністами і реґіональниками бійка у Верховній Раді збіглася з візитою до Києва урядової делеґації США, метою якої було саме сприяння Україні у приєднанні до СОТ. Докладніше про це – у нижче поданому матеріялі кореспондента Радіо „Голос Америки" Руслана Дейниченка:

КИЇВ. – Просування України до СОТ буде однією з тем переговорів представницької урядової делеґації зі Сполучених Штатів Америки, яка 6 липня прибула до Києва, з українськими колегами.

Як повідомило Міністерство закордонних справ України, крім економічних проблем, урядовці двох країн обговорюють низку інших питань двостороннього співробітництва.

Делеґація американських урядовців перебувала в Україні до 8 липня. Її очолював заступник Державного секретаря США з европейських та евроазійських справ Ден Фрід. Як повідомило українське Міністерство закордонних справ, відбулася низка зустрічей й у рамках Українсько-Американської Координаційної Ради. В ній взяли участь представники Міністерства закордонних справ, економіки, надзвичайних ситуацій, палива й енергетики, науки і освіти, а також Національного космічного аґенства.

Згідно з повідомленням, сторони обговорювали інтеграцію України в европейські та евроатлантичні структури. Йшлося про спільний доступ до ринків товарів і послуг та перспективи членства України в Світовій торговельній організації. Американські та українські урядовці обговорювали надання Україні статусу країни з ринковою економікою.

Серед головних питань переговорів було надання фінансової допомоги на спорудження нового саркофагу над Чорнобильською АЕС, а також у боротьбі з поширенням туберкульози та вірусу імунодефіциту.

Напередодні в інтерв'ю газеті „День" посол США в Україні Джон Гербст висловив декілька критичних зауважень на адресу української влади. Зокрема дипломат відзначив захоплення нового українського уряду адміністративними методами управління економікою. Він також говорив про повільні темпи адаптації українського законодавства до вимог СОТ.

На думку Посла США, це одна з причин, що американські та інші інвестори не поспішають вкладати гроші в українську економіку. Втім, дипломат високо оцінив кроки нового уряду у просуванні демократичних реформ.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україну звинувачують у постачанні зброї до Конго

КИЇВ. – Міжнародна правозахисна організація „Amnesty International" у своєму найновішому звіті звинуватила Україну у незаконному постачанні зброї до Конго. Секретар (РНБО) Ради національної безпеки і оборони України Петро Порошенко відкинув це звинувачення. Зі свого боку, Міністерство закордонних справ України заявило, що питання перевіряється компетентними органами. Між тим чимало аналітиків нагадує, що Україна вже неодноразово ставала в центрі скандалів, пов'язаних з незаконною торгівлею зброєю. Чільні політики і представники влади використовують кілька арґументів на свою користь, запевняючи, що Україна дотримується санкцій і разом з іншими країнами, такими, як США, жорстко контролює збройний експорт. Звинувачення оцінюються як спроби певних сил, в тому числі і внутрішніх, виляти бруд на Україну і перешкодити українському легальному збройному підприємництву на міжнародній арені, а також для того, аби зірвати вигідні для України міжнародні контракти, в тому числі з Конґо. За твердженнями міжнародної правозахисної організації „Amnesty International", постачання зброї здійснювалися начебто в обмін на діяманти. Тим часом у МЗС України не роблять остаточних висновків і кажуть, що інформація про незаконні постачання перевіряється. Київ вдається до досить ефективного арґументу, стверджуючи, що коли нелеґальні постачання і були, то вони санкціонувалися минулою владою.

Польща пропонує квоти працівникам з України

ВАРШАВА, Польща. – Польське видання „Жечпосполіта" повідомляє, що незабаром громадяни України, які бажатимуть працювати в Польщі, зможуть це робити леґально у набагато більшому маштабі, ніж досі. Стратегія польського уряду щодо України чітка – робити все, аби українці бажали інтеґруватися зі Заходом, пише газета. Польський уряд хоче підписати угоду, завдяки якій можливим став би масовий приїзд українців на сезонні роботи до Польщі. Влада пропонує, щоб кожного року до Польщі приїжджало до двохсот тисяч працівників. До цієї квоти українці отримають можливість працювати навіть без окремого дозволу. Польський уряд хоче також встановити квоту найвищої платні, до якої українці не мусили б платити ні податків, ні медичного забезпечення. Крім цього, польські підприємці отримають можливість дати працю висококваліфікованим українським спеціялістам, які мали б дозвіл працювати протягом вісімнадцяти місяців. Під тиском польських профспілок договір покищо не стосуватиметься українських будівельників. Угода має бути підписана навіть протягом кількох тижнів – обіцяв польський керівник уряду Марек Белька.

Партія В. Януковича підписала угоду з „Єдиною Росією"

КИЇВ. – „Реґіони України" – головна опозиційна партія, котру очолює Віктор Янукович, та „Єдиная Росія" – головна провладна партія Росії 1 липня у Києві підписали угоду про співпрацю. Константін Косачєв, член партії „Єдиная Росія", сказав, що угода зміцнить стратеґічне партнерство між країнами, та побажав партії В. Януковича перемоги на парляментських виборах. Юлія Тимошенко підкреслила, що підписання угоди між українською партією „Реґіони України" та російською „Єдиною Росією" є втручанням Росії у внутрішні справи України та назвала це початком виборчої кампанії в Україні. Ще раніше, під час візити до Москви понад два місяці тому, Секретар Ради Національної безпеки і оборони „нашоукраїнець" Петро Порошенко та голова партії „Єдиная Росія", голова російського парляменту Борис Гризлов домовилися про співпрацю двох політичних сил. У Народного союзу „Наша Україна" та партії „Єдиная Росія" є багато спільного – сказав тоді П. Порошенко. Після підписання угоди про співпрацю К. Косачєв не приховував, що вона є особливо важливою в контексті майбутніх парляментських перегонів в Україні. А В. Янукович пояснив, що підставою для підписання документу стала спільна стурбованість російської партії „Єдиної Росії" та „Реґіонів України" долею стратеґічного партнерства України й Росії, пов'язана, за його словами, з неґативними процесами у взаєминах двох країн упродовж останніх півроку.

Нова форма боротьби зі зловживаннями і корупцією

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – 5 липня керівники вищих навчальних закладів Прикарпаття як нову форму боротьби зі зловживаннями та корупцією під час вступних іспитів до інститутів та університетів запропонували депутатам, членам громадських організацій та політичних партій реґіону увійти до складу екзаменаційних та апеляційних комісій. Таким чином керівництво університетів сподівається уникнути традиційних звинувачень у хабарництві, яке начебто було поширене в минулі роки під час вступних кампаній. Представники від громадськости, як заявили в університетах, спостерігатимуть за перебігом як самих іспитів, так і зарахуванням абітурієнтів.

ОБСЕ нагородила „П'ятий телеканал"

ВАШІНҐТОН. – 1 липня на засіданні Парляментської асамблеї Організації безпеки і співробітництва в Европі український „П'ятий телеканал" отримав нагороду ОБСЕ за журналізм та демократію. Президент Парляментської асамблеї ОБСЕ Елсі Гейстінґс представляючи нагороду, заявив, що українських журналістів нагороджено за професіоналізм, який вони продемонстрували, подаючи суспільству важливу інформацію за складних умов. „Перед і впродовж минулорічних виборів в Україні „П'ятий телеканал" відігравав ролю важливого цивільного контролера влади і ми закликаємо їх продовжувати це робити". Е. Гейстінґс додав, що „П'ятий канал" мав сміливість і переконання подавати важливу інформацію, коли інші продовжували мовчати". На церемонію вручення нагороди до Вашінґтону прибув головний редактор „П'ятого телеканалу" Роман Скрипін. Приймаючи її, він сказав, що ця нагорода – надзвичайно велика честь, та нагадав, що на подібному форумі два роки тому українські журналісти нарікали на цензуру, а вже сьогодні, після зміни влади, можна сказати, що свобода слова в Україні є; лише тепер журналісти вчаться її використовувати. Нагорода ОБСЕ за журналізм та демократію з 1996 року вручається журналістам та правозахисним організаціям, які проявили особливі досягнення та сміливість у своїй праці.

Безплатні візи для українців до Латвії

КИЇВ. – Латвія зробила безплатними візи для громадян України. Покищо це рішення тимчасове, чинне з 1 липня по 31 серпня, повідомили 1 липня у консульському відділі посольства. Безплатні візи для громадян України вже видають Чехія й Словаччина, але також до вересня, а від 1 липня вже діють подібні правила і для громадян США. Такі рішення з'явилися після того, як Україна запровадила тимчасовий безвізовий режим для громадян Швайцарії та країн Европейського союзу. Міністер закордонних справ Борис Тарасюк повідомив, що кількість закордонних туристів до України в травні та червні збільшилась у 2.3 раза саме з цього приводу. Він також підкреслив, що кожний турист-відвідувач вносить приблизно 1000 дол. в економіку України, а місячно це становить до 230 млн. дол. Беручи це до уваги, Б. Тарасюк пропонує продовжити безплатні візи поза встановлену дату 1 вересня.

Завершилася молодіжна зустріч під еґідою ООН

ХАРКІВ. – У Печенізькому районі Харківської области 3 липня завершилася Четверта Всеукраїнська молодіжна зустріч під еґідою ООН. 250 молодіжних провідників з різних реґіонів обговорювали найактуальніші питання молодіжної політики держави, а також охорону здоров'я, якісну освіту та боротьбу зі СНІДом. Всі рекомендації щодо названих тем будуть передані до Кабінету міністрів і, можливо, знайдуть законодавче втілення. Цей захід більш ніж на 90 відсотків був організований самою молоддю. Фінансувалося проведення Всеукраїнської молодіжної зустрічі за рахунок ООН, таких її програм та підрозділів, як UNICEF і Управління Верховного комісара у справах біженців. Крім провідників молодіжних організацій України, у заході взяли також участь кілька народних депутатів та представники владних структур всіх рівнів. Уперше за свою історію Всеукраїнська молодіжна зустріч вийшла за межі Києва та Київської области. А Харківщину було обрано завдяки активності її молодіжних організацій. Це – не „ділова гра", наголошують організатори зустрічі, адже учасники мали не тільки виробити якісь ініціятиви, але й вказати шляхи їх запровадження у життя.

В Україні пропонують вивчати християнську етику

КИЇВ. – З 1 вересня в українських школах може з'явитись новий предмет – основи християнської етики. З такою пропозицією до Президента, уряду та Верховної Ради звернулись глави традиційних християнських конфесій України.Близько 40 відсотків громадян України не проти того, щоб в українських школах викладали християнську етику, стверджують священики, посилаючись на дані соціяльних опитувань, проведених Центром ім. Разумкова. Саме тому, об'єднавши свої зусилля заради такої справи, представники Української Православної Церкви Київського патріярхату, Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви Московського патріярхату, та Української Греко-Католицької Церкви запропонували створити освітньо-церковну комісію при Кабінеті Міністрів. Першочерговим завданням цієї комісії має бути створення у двомісячний термін цілісної програми духовно-моральної просвіти в Україні. Вже з 1 вересня основи християнської етики пропонують поетапно вводити у навчальні програми середніх шкіл.

Економічний форум „Україна – Польща"

ҐДАНСЬК, Польща. – Угоду про добудову нафтопроводу Одеса-Броди до Плоцька було підписано у Брюселі 2003 року. Президент Віктор Ющенко 30 червня взяв участь у дводенному економічному форумі „Україна –Польща" в Ґданську. Учасники конференції обговорили, добудову нафтопроводу з Бродів до Плоцька, участь українського капіталу в польських приватизаційних проєктах. Експерти наголошують, що Україна і Польща мають прискорити співпрацю, пов'язану з транзитом стратегічних сировин, оскільки Росія близька до втілення проєкту ґазопроводу в обхід Польщі Балтійським морем до країн Західньої Европи. Президенти України та Польщі також підписали угоду про купівлю українським підприємством АвтоЗАЗ акцій варшавського автобудівного заводу Деу-ФСО. На 8-му економічному форумі, в якому взяли участь 400 представників підприємництва, обговорювалися такі питання, як енерґетика, інвестиції, банки, фінанси та туризм.

Помер Генріх Алтунян

ЄРУСАЛИМ. – 30 червня на 73-му році життя, в одній з клінік Ізраїлю, перебуваючи там на лікуванні, помер відомий український правозахисник Генріх Алтунян. Він був серед засновників першої правозахисної організації Радянського Союзу – „Ініціятивної групи захисту прав людини", пройшов через в'язниці і табори. Як народний депутат України (1990-1994 р.р.) Г.Алтунян безпосередньо брав участь у проголошенні Незалежности України. Останнім часом він виконував обов'язки співголови громадської організації „Меморіял". Г.Алтунян також був одним з активних учасників Помаранчевої революції у Харкові, часто головував на багатотисячних вічах на майдані Свободи. З нагоди свого 70-річчя він сказав: „Я нічого не боюся. Мені сімдесят років, я все бачив. Я боюся за країну, у якій живу. Ще Бруно Ясенський закликав боятися байдужих. Дай Бог, щоб наш народ таким не став...".

За повідомленнями інформаційних аґентств

Навіть росіяни - проти Єдиного Економічного Простору

КИЇВ. – Громадяни чотирьох держав, які мали б утворити Єдиний економічний простір, володіють дуже обмеженою інформацією про цей запропонований бльок, при чому найбільш неґативно до створення ЄЕП ставляться росіяни. Такі дані оприлюднили 6 липня учасники проєкту „Евразійський монітор".

Соціологічні компанії з Росії, України, Білорусі та Казахстану, що входять до проєкту „Евразійський монітор", провели вже третю хвилю опитувань, метою яких було встановити рівень життя мешканців 4-ох країн, їх сподівання на майбутнє, рівень довіри до влади та готовність до інтеґраційних процесів.

Найкраще в результаті опитувань виглядали дані з Казахстану, проте експерти вважають, що населення цієї держави не ставить собі такі високі завдання, як Україна, чи Росія. Рівень довіри до президентів в усіх державах однаково високий. Україна вирізняється показником очікування на краще в результаті діяльности нової влади. Що стосується інтеґраційних процесів, то, за словами генерального директора Всеросійського центру вивчення громадської думки Валерія Федорова, усі держави в принципі не проти розвиватись самостійно, при чому найменше бажання до інтеґрації висловлюють росіяни, які проте відверто сумують за радянськими часами:

„Росіяни просто не хочуть брати на себе значні зобов'язання. Вони бояться, що ЄЕП знову перетвориться на гру, велику гру, за рахунок російських ресурсів". Валерій Федоров додає, що ці дані є несподіваними для російської еліти, яка докладає багато зусиль для інтеґраційних процесів. Він вважає, що тут існує велика проблема поінформованости населення.

Українські соціологи підтримують думки російських колег з приводу відсутности інформаційної політики у даному напрямку, проте, на думку президента Центру соціологічних досліджень „Софія" Андрія Єрмолаєва, основна проблема полягає в слабких економічних конструкціях пострадянських держав:

„Головною проблемою, пов'язаною з інтеґраційними проектами в СНД, є не проблема стосунків еліт, їх субординація, а проблема відставання внутрішніх структурних реформ від інтеграційних пропозицій. І тут я бачу загрозу. У чому вона полягає? І Росія, і Україна не пройшли період формування нової структури економіки. В обидвох державах ми маємо справу з пострадянськими моделями, і, прискорюючи інтеґраційні проекти, вони зустрічаються з покищо об'єктивною для них загрозою, що структурні зміни будуть відбуватись за рахунок наднаціональних механізмів. І тут існує загроза і економічному суверенітетові, і геоекономічним перспективам", - зазначив А. Єрмолаєв.

В Україні тим часом зменшується кількість як прихильників ЄЕП, так і прихильників Европейського союзу. Як стверджує директор центру „Соціс" Наталя Погоріла, на заході країни, де сильні евроінтеграційні настрої, понад 21 відсоток населення вважає, що Україна має розвиватись самостійно, покладаючись на власні ресурси:

„Для мене найбільшою несподіванкою стало те, що і тих, й інших найбільше у західньому регіоні. Таким чином, західній реґіон ніби розколовся: одні - за евроінтеграцію, інші – за власні ресурси. І за рівнем кваліфікації робітники, у першу чергу ті, що мають справу з фізичною працею, і у місті і в селі – за те, щоб це були власні ресурси. А інтеліґенція, професіонали, високий рівень прибутків, мешканці міст – за евроінтеграцію".

Поки результати опитувань громадян чотирьох держав дають невтішні результати щодо їх інтеграційних настроїв, соціологи радять владним елітам проводити у своїх країнах маштабні інформаційні кампанії, у яких би розповідалось про переваги того чи іншого шляху розвитку держави.

Ірина Шуст,
Радіо „Голос Америки"

УБС приєднується до УККА

Український Конґресовий Комітет Америки (УККА) радо вітає Український Братський Союз (УБС) серед свого членства! В контексті розвитку політичної ситуації в Україні об'єднання української американської громади набуло ще більшого значення. Крім того, що співпраця та взаємодопомога є єдиною запорукою збереження та розвитку української громади США, наша громада має унікальну нагоду долучитися до кардинальних реформ, започаткованих демократично обраною адміністрацією Віктора Ющенка і допомогти суверенній Україні повернутися на достойне місце у співдружності розвинених демократій Европи.

Прибувши в Америку, українці, які були змушені жити далеко від Батьківщини, більш за все прагнули зберегти своє етнічне коріння та допомогти поневоленій Україні. Засновники нашої громади мріяли про її єдність та силу, її довге та активне громадське та культурне життя.

З того часу минуло вже 125 років і наша громада змінилася. УККА поставив собі завдання злучити українську громаду, щоб разом захищати її інтереси в США та допомагати Україні. Перед нашою громадою стоїть багато важливих завдань: виховання молоді, збереження та збагачення наших культурних надбань, інтеграція нових іміґрантів у нашу громаду та включення їх у громадське та культурне життя, посилення впливу української американської громади на формування політики щодо України у Конґресі та Уряді США та інші питання. Як співали учасники Помаранчевої революції: „Разом нас багато, нас не подолати!"

Ми радо вітаємо рішення членства та виконавчого комітету УБСоюзу приєднатися до структури УККА і, таким чином, зміцнити нашу громаду. Надіємось, що інші українські організації в Америці наслідуватимуть приклади таких впливових крайових організацій, як Український Народний Союз та Український Братський Союз, і наша співпраця буде тісною, плідною та довголітньою.

За Крайову Екзекутиву УККА –

Михайло Савків,
президент
Марійка Дупляк,
екзекутивний секретар
29 червня 2005 року

Заклик...

(Закінчення зі стор. 1)

мічним потенціялом, слабшими демократичними інституціями і більш віддалених від ключових європейських союзників.

У зверненні також міститься низка інших рекомендацій адміністрації Сполучених Штатів:

- підтримати розвиток стабільних і конструктивних взаємин України з Росією, оскільки европейська орієнтація України не повинна перешкоджати чи заперечувати стосунки Києва з Москвою;

- допомогти Україні досягти енергетичної незалежности, спираючись на ринкові механізми. Україна потребує диверсифікації джерел енерґопостачання, щоб зменшити її вразливість від ринкових потрясінь.

- усунути торговельні обмеження, зумовлені поправкою Джексона-Веніка, і вдатися до інтенсивних переговорів задля забезпечення членства України в СОТ у 2005 році.

Також заявлено, що США і Україна повинні створити двосторонній механізм перевірки успішности стосовно введення в життя спільної заяви президента США Джорджа Буша і України Віктора Ющенка від 4 квітня 2005 року „Новий порядок денний століття для українсько-американської стратегічної співдружности".

У документі також йдеться про те, що США повинні закликати українське керівництво і суспільство стати на шлях інституційних перетворень, який забезпечить Україні рівноправність не тільки серед Евро-Атлантичної, але й усієї світової спільноти.

ЗМІ

День незалежности США святкували і в Києві

В неділю, 3 липня, на київському стадіоні „Спартак" Торговельно-промислова палата США влаштувала святкування Дня Незалежности США. Були розгри пам'яток, конкурсні програми, масові гуляння і добродійний обід. На фото: свято на стадіоні. *Фото УНІАН*

АМЕРИКА І СВІТ

Олімпіяда 2012 року відбуватиметься в Лондоні

СІНҐАПУР. – Міжнародний Олімпійський комітет 6 липня оголосив, що тридцята Олімпіяда 2012 року відбуватиметься в Лондоні. Це рішення гучно привітали тисячі людей, що зібралися на Трафальґарській площі в центрі Лондону, які мали можливість слідкувати за прямою трансляцією подій у Сінгапурі. Розчарування охопило натовп французів, які зібралися біля міської ради в центрі Парижу.Після голосування, першою зі списку п'яти міст представники МОК виключили Москву, а потім Ню-Йорк і Мадрид, після чого вибір залишався між Парижем і Лондоном. Президент Міжнародного олімпійського комітету Жак Рог передбачав тісне суперництво і закликав чотири міста, що програли цього разу, знову подавати свою кандидатуру в майбутньому. Лондон випередив Париж лише на 4 голоси. Британський прем'єр Тоні Блейр назвав перемогу чудовою і додав, що це буде прекрасна нагода розвивати спорт і залишити гарну спадщину прийдешнім поколінням.

Розпочалася зустріч Великої вісімки

ЕДІНБУРҐ, Шотляндія. – Провідники восьми найзаможніших країн світу 6 липня розпочали зустріч у готелі „Ґленґілс" у Шотляндії. Господар зустрічі – британський прем'єр Тоні Блейр – визначив питання кліматичних змін та подолання бідности в Африці головними темами цьогорічної зустрічі. Дещо з того вже зроблено. Щодо Африки, то група міністрів фінансів вже досягла згоди про необхідність скасування боргів деяких найбідніших країн перед міжнародними організаціями, зокрема перед Світовим банком. 18 країн, чотирнадцять з яких в Африці і 4 – у центральній та південній Америці, – дуже швидко відчують з того користь, якщо цей плян підтримають інші країни-члени міжнародних фінансових установ. Щодо надання допомоги, то британські урядовці запевняють, що наблизились до домовлености щодо подвоєння її обсягів для Африки. Складніше з торгівлею та реформуванням заможними країнами системи сільгоспдарських субсидій для власних фермерів. Стосовно ж кліматичних змін, то Дж. Буш не має наміру погоджуватися з будь-чим, що, на його думку, може зашкодити економіці США.

США відзначили День незалежности

ВАШІНҐТОН. – 4 липня США відзначили День незалежности – країні виповнилося 229 років. У проклямації з цієї нагоди Президент Дж. Буш наголосив, що, будучи вірною ідеалам своїх батьків-засновників, „Америка продовжує проголошувати свободу по всьому світу". Щоб підкреслити важливість діяльности військ США в Іраку і Афганістані, він провів ще одну історичну паралель – з Другою світовою війною. „Сьогодні нове покоління американців продовжує захищати нашу країну і поширювати свободу, – заявив він. – І нині, 4 липня, ми віддаємо честь відважним чоловікам і жінкам, які несуть службу в наших Збройних Силах, а також членам їхніх сімей", – сказав Дж.Буш. Для більшости американців 4 липня - свято, яке найменше нагадує про революції та війни. Для Америки улюблене заняття цього дня – смажити м'ясо та влаштовувати місцеві паради. А ввечері був салют, без якого не обійшовся ще жоден День незалежности США. Особливо барвистим був вечір у Ню-Йорку, де для святкових феєрверків заготували більше 36 тисяч піротехнічних пристроїв.

НАСА святкує успішну зустріч з кометою

КЕЙП-КАНЕВАРЕЛ, Фла. – Американська космічна аґенція НАСА 4 липня привітала як великий успіх підготовлене нею ж зіткнення між космічним апаратом, запущеним з космічного корабля „Глибоке зіткнення" (Deep Impact), та кометою, відомою як „Темпел-1". Корабель „Глибоке зіткнення" спостерігав за ударом з безпечної відстані, надсилаючи зображення на Землю. Об'єкт, що важить третину тонни і має розмір пральної машини вдарився об комету Темпеля-1 на швидкості 37 тисяч км/год. Внаслідок цього стався потужний вибух та спалах світла, а також вивільнилися уламки матерії, замерзлої в ядрі комети від часів, коли Сонячна система формувалася – 4.5 мільярдів років тому. Вважається, що комети складаються з уламків, що залишилися від формування Сонячної системи, і вчені сподіваються, що ця місія, яка має назву „Глибоке зіткнення", допоможе дізнатися про це більше. Учені кажуть, що можна вже відкинути припущення про те, що Темпел-Один є м'якою, пористою структурою. Нова матерія досі вилітає з кратера, а замерзлі гази, що раніше були загерметизовані в кометі, тепер нагрілися і википають. Космічні та наземні телескопи аналізують спалах, що дасть змогу зробити перші припущення щодо складу комети. Науковці вважають, що цей експеримент допоможе вивчити початки Сонячної системи. Це - видовищне підтвердження, що апарат виконав своє завдання. Керівник дослідників Майк Агерн сказав, що тепер науковці мають матеріалу для вивчення на роки.

„Гамас" не хоче брати участи в уряді Палестини

ҐАЗА, Палестинська автономія. – Радикальна палестинська група „Гамас" 5 липня відкинула запрошення палестинської адміністрації до участи в уряді національної єдности. Речник „Гамасу" сказав, що рух воліє почекати на вибори до законодавчого органу, які призначені на наступний січень і в яких цей рух збирається брати участь. Рух, вочевидь, не хоче долучатися до всіх тих урядових справ на цьому етапі. Втім, „Гамас" пропонує дещо простіше. Він наполягає на започаткуванні спеціяльного комітету, який би координував палестинську позицію під час ізраїльського виведення з Ґази. „Гамас" буде готовим співпрацювати з палестинською адміністрацією у цьому конкретному питанні. Якби „Гамас" прийняв запрошення долучитися до уряду, це зробило б стосунки Палестини з Ізраїлем набагато складнішими. Ізраїль вважає „Гамас" однією з найгірших для себе терористичних загроз.

Сенатор США погрожує Росії виключенням з Вісімки

ВАШІНҐТОН. – Американський сенатор-республіканець Джон МекКейн 4 липня закликав пригрозити Росії виключенням з Великої Вісімки, якщо Москва, далі, як він каже, задкуватиме у справі демократії і прав людини. Його заява була останньою з низки подібних закликів інших політиків та коментаторів у кількох країнах, переглянути ролю Росії в тій організації. Росія дуже відрізняється від інших семи країн-членів, але мало-хто з них хоче тиснути на Москву за становище з правами людини і демократією: „Росія почала брати участь у зустрічах тодішньої Сімки на початку дев'ятдесятих, але її не залучали до головних економічних переговорів. Це змінилося за наполяганням колишнього Президента США Била Клінтона, який хотів віддячити Росії за проведення глибоких внутрішніх реформ. Тепер кілька впливових американських сенаторів, а також деякі провідні европейські журналісти висловлюють сумніви щодо місця Росії у Вісімці. Вони кажуть, що Росія до цього ще не готова – ні економічно, ні політично, і що роля Росії ставить під сумнів леґітимність самої організації. Вони вказують, що російська демократія перебуває у зародковому стані. В галузі економіки, кажуть вони, попри величезні поклади ґазу і нафти, внесок Росії у світову економіку – невеликий. Але президент В. Путін особисто дружить з більшістю керівників Вісімки – особливо з провідниками Франції і Німеччини. Досі лише США критикували Росію за її внутрішню політику.

Британія перебрала головування в ЕС

ЛОНДОН. – Британія 1 липня перебрала почергове президентство в Европейському союзі, застерігши на важливості змін задля процвітання організації, і кинувши виклик традиційному провідництву Франції та Німеччини. Виконавчий орган ЕС – Европейська Комісія – зустрічалися з британськими міністрами у Лондоні у перший день початку шестимісячного головування Британії в ЕС. Прем'єр Тоні Блейр закликав до внутрішнього реформування ЕС, сказавши, що він хоче зменшити субсидії фармерам і натомість збільшити витрати, щоб підвищити конкурентоспроможність Британії у світі. Під час президентства Британії Т. Блейр має узгодити довготерміновий бюджет ЕС і просувати подальше розширення організації. Відбувається боротьба ідей, в результаті чого має бути вирішено майбутнє Европейського союзу. Напередодні міністер закордонних справ Британії Джек Стро заявив, його його країна налаштована владнати фінансові суперечки щодо бюджету Евросоюзу до кінця року: „За британського президенства триватимуть дискусії з приводу наступного фінансування. Нові фінансові перспективи визначать процес, який завершиться більш раціональним бюджетом на період до 2013 року. Ми усвідомлюємо наші зобов'язання під час головування в ЕС і будемо працювати, аби досягти угоди щодо майбутнього фінансування до кінця року".

В Багдаді викрали посла Єгипту

БАГДАД, Ірак. – У Багдаді викрадено посла Єгипту до Іраку Іхаба аль-Шерифа, який обійняв цю посаду менше 5 тижнів тому. Посла викрали 2 липня ввечері, коли він вийшов з автомобіля купити газету. Група чоловіків в двох автомобілях перегородила йому дорогу; озброєні нападники побили його, звинувативши посла в тому, що він – американський шпигун, вдарили пістолетом і забрали зі собою. Міністерство закордонних справ Єгипту закликало викрадачів посла добре до нього ставитися і вбачати в ньому прихильника арабської справи. Єгипет є першою арабською державою, що відкрила своє дипломатичне представництво в Іраку після війни 2003 року. Посол Єгипту забажав працювати в Іраку, щоб служити інтересам і єдності його народу. Дехто припускає, що єгипетського посла утримують угрупування суннітів, які виступають проти нової іракської держави, і що його викрали, щоб відбити охоту в інших арабських країн призначати послів до Іраку.

Виняток для Папи

ВАТИКАН. – Днями Католицька Церква розпочала офіційну церемонію беатифікації Івана Павла II. За правилами Католицької Церкви, приєднання до сонму святих розпочинають через п'ять років після смерти людини. Але на численні прохання віруючих Папа Бенедикт XVI дозволив зробити це менш ніж через три місяці після того, як попередній Папа пішов з життя. Іван Павло II сам робив подібні винятки, зокрема для беатифікації матері Терези через два роки після її смерти. Священнослужителі, які розглядали всі матеріяли щодо беатифікації Папи Івана Павла II, тепер мають передати їх до Конґреґації Ватикану в справах святих, яка підготує звіт для Папи Бенедикта XVI, котрий ухвалюватиме остаточне рішення.

Канада визнала одностатеві шлюби

ОТАВА. – Канада стала третьою країною після Голяндії і Бельгії, що офіційно дозволила одностатеві шлюби. Відповідний законопроєкт був схвалений 28 червня Палатою громад канадського парляменту. Документ був розроблений Ліберальною партією і внесений на розгляд в парлямент прем'єр-міністром Полом Мартіном. За його прийняття проголосували 158 депутатів, проти – 133. При цьому один з членів кабінету міністрів, що відповідає за економічний розвиток провінції Онтаріо, в знак протесту подав у відставку і проголосував проти визнання одностатевих шлюбів. Крім нього, не підтримали законопроєкт ще 32 депутати від Ліберальної партії, внісши в ній розкол. Несхвалення новому законові висловила і опозиційна Консервативна партія, провідник якої заявив, що якщо стане наступним прем'єром, то поверне законопроєкт для повторного голосування. Представники Католицької церкви й інших релігійних організацій заявили, що на наступних виборах не допустять обрання правлячої партії, яка схвалила цей закон.

За матеріялами ЗМІ

Довідкове бюро для закордонних українців

На запитання читачів „Свободи“ відповідає консул Генерального консульства України в Нью-Йорку Андрій Олефіров:

Яких заходів вжито в щоденній праці консульства для прискорення оформлення документів – електроніка, простіші бланки, кращий зв'язок з Україною?

Генеральне консульство України в Нью-Йорку на достатньому рівні забезпечене усіма необхідними засобами зв'язку, зокрема електронним, факсимільним і телефонним. На вебсторінці Генконсульства (www.ukrconsul.org) розміщено детальну інформацію як для громадян України (отримання пашпорта громадянина України для виїзду за кордон – т. зв. „закордонного паспорта“, узяття на консульський облік, реєстрація шлюбу тощо), так і для чужинців (отримання візи для в'їзду в Україну).

А. Олефіров

Встановлення нових та зміна діючих форм бланків документів та відповідних анкет не належить до компетенції Генконсульства, натомість співробітники Генконсульства дають роз'яснення з правильного заповнення анкет на отримання пашпорта, взяття на консульський облік, отримання візи тощо як в телефонному режимі, так і безпосередньо під час особистого прийому громадян, що проводиться установою кожного дня, крім суботи та неділі, з 8-ої ранку до 2-ої години дня.

Чи „зелена картка“ звільняє особу в США від дотримання законів України?

Отримання „зеленої картки“ означає отримання права на постійне проживання в Сполучених Штатах і не позбавляє громадянина України прав та обов'язків, встановлених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами, учасником яких є Україна.

Які зміни сталися за останні роки в структурі видаваних віз – що переважає (туризм, відвідання рідні, навчання, підприємництво та ін.)?

Як і в попередні роки, більшість громадян звертається до консульства з клопотанням про отримання приватних віз (відвідання рідних, близьких, друзів тощо). Останнім часом значно зросла кількість звернень з приводу отримання туристичних та ділових віз.

Чи контролює консульство дотримання обіцяного у випадку приїзду громадян України на працю в США?

Як вже зазначалося у попередніх відповідях консульства, чужоземні громадяни та особи без громадянства мають ті ж права і свободи та виконують ті ж обов'язки, що і громадяни США, за певними винятками, що стосуються, наприклад, права голосу на виборах. Отже, у випадку, якщо громадянин України, який працює в США, вважає, що по відношенню до нього мало місце порушення прав з боку працедавця, він має повне право звернутися зі скаргою до відповідних американських органів безпосередньо або через адвоката. У свою чергу, установа веде постійний моніторинг законодавства США, що стосується питань працевлаштування чужинців в країні, і готове надати українським громадянам відповідні консультації.

Чи причетне консульство до депортації і екстрадиції осіб?

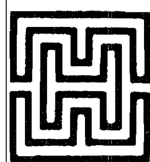
Згідно із законодавством США, що відповідає загальносвітовій практиці, рішення про видворення чужинця за межі США перебуває у виключній компетенції відповідних американських органів. Чужинець, який вчинив злочин або адміністративне правопорушення, після відбуття призначеного йому покарання чи виконання адміністративного стягнення, може бути видворений за межі Сполучених Штатів (депортований).

Згідно з Консульським статутом України, консул зобов'язаний стежити, щоб відносно громадянина України, взятого під варту чи затриманого за підозрою у вчиненні злочину, або відбуваючого покарання у вигляді позбавлення волі, було дотримано законодавства держави перебування і міжнародних договорів, учасниками яких є Україна і держава перебування. Консул також зобов'язаний стежити, щоб таких громадян тримали в умовах, які відповідають вимогам гігієни і санітарії, і щоб вони не зазнавали жорстокого і принижуючого людську гідність поводження.

Водночас, згідно з Віденською конвенцією про консульські зносини, учасниками якої є Україна і США, компетентні органи держав – учасників цієї конвенції повинні невідкладно повідомляти консульську установу про те, що на території її консульського округу затримано або заарештовано громадянина цієї держави у разі, якщо цей громадянин цього вимагатиме. Усі повідомлення, що адресуються консульській установі з боку особи, яка знаходиться під вартою, або затримана, також невідкладно передаються цими органами до консульської установи.

Таким чином, існують чіткі правові механізми, що дозволяють консульству належним чином реаґувати на усі випадки, пов'язані із затриманням на території США українських громадян та слідкувати за дотриманням їхніх прав. Питання екстрадиції регулюються законодавством кожної конкретної країни, двосторонніми договорами та міжнародними конвенціями. Згідно з Конституцією України громадянин України не може бути вигнаний за межі України або виданий іншій державі.

Адреса Генерального консульства України в Нью-Йорку:
240 E 49 St., New York, NY10017
Телефон: (212) 371-6965
В Інтернеті: www.ukrconsul.org

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Евразійська загроза і „гнучка географія“

Марта Трофименко

Розвал Радянського Союзу поставив країни Заходу перед питанням, яку політику провадити щодо його колишніх складових республік, які проголосили себе суверенними і незалежними державами. Хоча спочатку виглядало, що Росія погодилася з їх незалежністю, та внедовзі проявилося бажання Росії контролювати ці простори, як „близьке довкілля“. Явні старання трьох Балтійських держав долучитися до Европейського союзу (далі – ЕС) стали, мабуть, червоною плахтою для відновлення амбіцій „Російського Евразійства“. Західні держави розуміли велетенський обсяг російського простору, який був і заборолом перед загрозою китайського впливу на широкі простори Азії і джерелом постачання сировини, потрібної европейським країнам і США, головно нафти.

„Без Радянської імперії Союз Европи має перед собою „пан-Европейську“ реальність, яка сама собою є небезпекою для власної вигідної західньої ідентичности ЕС. Західні партнери мусять рішати, котрі евразійські країни належать до їхнього союзу, а котрі – ні“, пише Дейвид П. Калео, недавній директор програми Европейських студій в „Paul Nitze School of Advanced International Studies“ при Johns Hopkins University“, однієї із найвпливовіших інституцій у Вашінґтоні. Твердження справді дивне: за всіма договорами, які творять правову побудову Европейського союзу, до ЕС можуть входити тільки европейські країни, а все інше, включно з якимись неозначеними „евразійськими країнами“ (яких він не вичисляє поіменно), залишається поза границями ЕС.

На перший погляд, все це не має ніякого відношення до України. Україна завжди була европейською країною, а географічно Україна, за всіми науковими географічними нормами і традиціями, беззаперечно, розташована на території Европи. Коли приглянемося, однак, до вживання назв „Евразійські країни“ „Евразія“, то бачимо, що – хоч як це не дивовижно – Україну часто називають „евразійською“ країною і вважають, що Україна належить до якогось утворення, що називається „Евразія“. Довідуємося, що на думку деяких науковців політика визначає, як світ має бути географічно поділений.

Така „гнучка географія“, дозволяє політичними силам і академічним інституціям, які часто мають явні та приховані інтереси, а ще в додатку стараються про фонди з політично мотивованих джерел, жонґлювати „місцем осідку“ менш впливових і мало потужних країн назвами їхніх територій. Слова „Евразія“, „Евразійство“, „Евразійський мир“, „Евразійське розтягнення Европейського союзу“ (це про можливе майбутнє поширення ЕС на схід) вживають тепер в спосіб необґрунтований наукою і нетрадиційний. В багатьох університетах потворилися відділи „Евразійських студій“, до яких найчастіше прилучають будь-яке навчання про Україну, відділяючи її від Східньої Европи.

Бачимо таке затягування України до простору, названого ад гок „Евразія“ на світовій мережі. „Civil Society International (CSI)“, всесвітня міжнародна організація, що допомагає місцевим організованим групам впроваджувати демократію та творити громадянське суспільство в різних країнах, працює за „територіяльним реґіональним принципом“ і прийняла назву „Евразія“. На своєму сайті, вона включає Україну до „Евразії“ разом з Азербайджаном та Узбекистаном, а не до Східньої Европи!

Газета „День“ (11 червня 2004 року) помістила репортаж Олега Пашина про семінар всесвітньої організації скавтського руху, проведений у Швайцарії для вишколу „скавт-лідерів у Евразійському реґіоні“, куди, вже за пляном світового скавтинґу, належить Україна. До того „Евразійського реґіону“ належать також Вірменія, Молдова, Таджикистан, Росія і Азербайджан.

Слово „Евразія“ мало колись в географії інше значення і носило гідність наукового статусу. У всіх науково признаних словниках, „Евразія“ – це величезний континент Европи і Азії разом. Україна на всіх дотеперішніх авторитетних картах світу є на своєму звичайному місці: в Східній Европі. Навіть Сер Галфорд Макіндер, член Лондонського королівського географічного товариства, ще в 1904 році говорив про Евразію як спільний материк Европи і Азії.

Вживання слова „Евразія“ у викривленому геополітичному значенні почалось в 1920-их роках російськими еміґрантами на Заході для пропаґування „Російської Евразії“, як пануючої сили між Західною Европою та Азійськими потугами. Після розпаду Радянського Союзу, який був втіленням „Російської Евразії“ без того, щоб так себе називати, здезорієнтований Захід не спохопився, що шовіністичні партії та організації в Росії почали відновлювати аґресивні геополітичні російські амбіції у виді теорії „Евразійства“. Цю теорію, яка вимагає ексклюзивної влади Росії на територіях колишнього Радянського Союзу, випрацьовує добре випосажений інститут біля Москви під проводом завзятого її пропонента О. Дугіна. Підставовим і об'єднуючим фактором „Російської Евразії“ та панування Росії, як Евразійського потентата, на цих територіях є російська мова. Як проголосила Людмила Путіна на конференції в Петербурзі, в жовтні 2000 року, „кордони російського світу проходять межею уживання російської мови“. „Евразія“ і російський світ стають синонімами.

На жаль, не тільки Росія пропаґує евразійство. Світове товариство прийняло цю геополітичну фразеологію і уживає її, може без

(Закінчення на стор. 24)

Загроза світові з боку Росії зростає

Імперські устремління Росії відчутно набирають сили. 23 червня в Москві відбулась зустріч провідників держав, які входять до так званої Організації договору про колективну безпеку (ОДКБ). Цю організацію утворили в травні 1992 року Росія, Вірменія, Казахстан, Киргизія, Узбекистан, Таджикистан, в 1993 році до них приєднався Азербайджан, а в 1999 році Азербайджан, Грузія і Узбекистан вийшли з ОДКБ. Мета об'єднання – утворення нового єдиного війська під управлінням Москви, замість Збройних сил СССР. Основою нового війська стали КСБР – Колективні сили швидкого розгортання. 23 червня ц.р. ОДКБ очолив президент Росії В. Путін, начальником штабу став начальник Генерального штабу війська Росії генерал Юрій Балуєвський, його першим заступником – генерал Іван Бабичев, який досі відповідав за координацію військової співпраці СНД. Отже, Москва зосередила у себе командування ОДКБ, який розглядає як противагу НАТО.

Зростання військової потужности Росії за рахунок чужих людських ресурів відбувається на тлі усе зростаючого невдовлення Европи посиленням диктатури В. Путіна. На літній сесії ПАРЕ в Страсбурзі обговорено доповідь про стан справ в Росії, на 122 сторінках якої висловлено понад 400 претензій до уряду В. Путіна, зокрема з застосування силових підрозділів проти демонстрацій населення, насильства в Чечні, підтримки режиму О. Лукашенка в Білорусі, зволікання з виведенням війська з Грузії і Придністров'я, небажанням визнати злочином окупацію балтійських країн в 1940 році з виплатою компенсації за жертви і поверненням пограбованого. У відповідь Росія погрожує не дати грошей на утримання ПАРЕ.

В. Путін, привчений в КҐБ до таємничости, не дуже розголошує свої наміри і пляни, а водночас довкола Росії стається чимало неприємних подій, явно ініційованих Москвою. У день перебування Дж. Буша в Тбілісі 10 травня біля нього ледве не вибухнула піхотна граната РГД-5, яку кинув, заявив міністер внутрішніх справ Грузії Вано Мерабішвілі, російський військовик, розпізнаний і затриманий за фотографією з місця події.

Ось окремі дії Росії лише за один день – 27 червня. Коли парлямент Естонії під час ратифікації двосторонніх документів про визначення кордону, підписаних 18 травня, включив у текст згадку про радянську окупацію Естонії, Росія негайно повідомила Таллін, що знімає з себе зобов'язання щодо договору про кордон. Президент Польщі Олександер Кваснєвський критично оцінив дії Москви, яка не запросила представників Польщі і Литви на святкування 750-річчя Калінінграду (колишнього Кенігсберґу). Уряд Німеччини також висловив жаль з цього приводу. До складу Росії це місто увійшло після Другої світової війни.

Грузія звинуватила московський уряд в постачанні до Південної Осетії товарів, які не можна вважати гуманітарною допомогою. Загальна вартість вантажів перевищує півтора мільйони долярів. І так – щодня. Висаджування морського десанту в Україні, збереження свого війська у Придністров'ї, маніпуляції з нафторесурсами та інші численні махінації Москви свідчать про те, що Росію не можна вважати добрим сусідом, що треба бути пильними щодо її намірів і дій.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про замирення, якого ми не сподівались

Коли читаємо чи слухаємо вістки про останні події у Львові та ще й бачимо прапор з написом „Хай живе українсько-польська дружба", що його тримали українські громадяни на святкуваннях 24 червня на Личаківському кладовищі, справді не хочеться вірити, що нам доводиться „переживати" такі несподівані події.

Бо ж це замирення, що сталося між двома ворогами завдяки політичним провідникам обох націй, української і польської, є немов чудом для тих з нас, що ще добре пам'ятають передвоєнні, а відтак воєнні події в Західній Україні. Але тих нас, що пам'ятають, вже дуже мало ходить по цьому світі, а сучасні провідники обидвох народів і самі ці народи думають і переживають сьогоднішні події інакше.

Можливо, що оте переслідування і тиск, який ми у останніх десятиріччях відчували від другого одвічного ворога, затемнив оці трохи інакші та, може, й слабші за напругою переживання, можливо, що друга частини війни залишила на українській спільноті сліди надто жахливих переживань з приводу незліченних жертв комуністичного режиму і тим пригасила жалі і болі, що були раніше?

А чим дальше від вчорашнього дня – тим незрозумілішими стають давні переживання, хоч би як про них багато писала б наша історія. І коли розповідаю сьогоднішньому поколінні про те, як польські студенти змушували мене в часі навчання в університеті стояти біля стіни, як було вимогою і для усіх еврейських студентів, – мої сьогоднішні слухачі не дуже довіряють, що розповідаю правду, а не фантазію. А коли під свята Різдва Христового пригадую, як частиною святкування було принесення Свят-вечері у славних „менажках" українським політичним в'язням львівської тюрми, де польська влада винищувала інтеліґенцію, слухають це, як „фантастичну" розповідь бабусі.

Але й „бабусь" чи „дідусів", що розповідають такі історії, вже у нас доволі мало, а їхні розповіді затемнені ще чорнішими споминами про совєтські концтабори, тюрми і сибірські сніги...

От так силою життя, що іде далі вперед, переживання, як говорили у нас, „з польських часів" переходять вже зовсім до історії і вмирають з тими, що їх переживали.

То, може, добре, що В. Ющенко знайшов спільну мову з О. Кваснєвським і вкінці запанував мир – принаймні на кладовищах Львова...

О-КА

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Читачі фінансово підтримують „Свободу"

Незважаючи на те, що ще й досі не було відгуку УНСоюзу на мою статтю про „Свободу" у ч. 22 „Мене це дуже непокоїть", щоб не бути голослівним, долучаю чек на 500 дол. на започаткування збірної акції Фонду „Свободи".

Щиро вітаю і остаюсь з глибокою повагою

Роман Барановський,
Кергонксон, Н. Й.

* * *

Після прочитання у „Свободі", ч. 22, статті „Мене це дуже непокоїть" хочу сказати, що мене теж дуже непокоїть, що редакції українського тижневика „Свобода" загрожує банкрутство, бо „Свободою" я живу, без неї я – живий труп. Я належу до так званої „четвертої хвилі" і не позичаю у сусідки „Свободу", а передплачую її сама уже понад 10 літ, хоча моя пенсія за старістю тільки 500–600 дол. місячно. Крім цього, я ще виписую „Свободу" – синові і внукові.

Якщо б кожна українська сім'я виписала „Свободу", як я, своїм дітям, внукам, правнукам та родині на Україні, то існування „Свободи" було б забезпечене.

Д-рові Романові Барановському виповнилось 100 літ, а як він вболіває над долею „Свободи"! А ми стали вже такими байдужими, що вже для української преси немає місця ні на столі, ні під столом, бо нібито друки забруднюють довкілля, бач!

Ярослава Сорківська-Кучер,
Парсипані, Н. Дж.

Від редакції: ***Стаття д-ра Романа Барановського „Мене це дуже непокоїть" викликала відгук не тільки читачів. Провідники УНСоюзу пообіцяли вирішити формальні питання для створення окремого Фонду допомоги найстарішій у світі українській газеті „Свободі". Про закінчення цих старань ми повідомимо, а сьогодні дякуємо Ярославі Сороківській-Кучер за передплату тижневика для сина і внука, заохочуємо інших наслідувати її приклад. Дякуємо також за щедрі дари д-рові Романові Барановському (500 дол.), д-рові Ярославові Павліському (100 дол.), колезі-журналістові Ростиславові Хом'якові (100 дол.).***

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Три публікації з одного числа

Не втримаюсь, щоб не подякувати за цінне ч. 22 („Свобода", 3 червня) . Як на мене, найцікавіші три публікації: О. Бураковського „Криза нафтова" – високопрофесійно, з відчутним болем зроблений огляд і авторські висновки; Романа Барановського „Мене це дуже непокоїть" – маючи 100 літ, бути в змозі і, головне, бажанні діяти безупинно для загального добра (прошу передати Р. Барановському вітання і щиру подяку за яскравий, унікальний приклад любові до життя, дієздатности, альтруїзму); П. Части „Пелюстки троянди" в пляні дискусії з читачкою Б. Скорупською – відповідь подана з обізнаністю, культурою, поглядом, позицією. Розділяю сприйняття Петром Часто культури Індії. Доказовий арґумент-інформація (наприклад, мені невідома) про ініціювання в минулому році групкою представників всіх релігій України на чолі з Ігорем Дідковським ідеї „Хід примирення", заклик поставити духовне над матеріяльним.

Лідія Коваленко,
Ню-Джерзі

Врятуймо молоду людину

На адресу Сестринства при парафії Української православної церкви Св. Андрія, Метрополія Вашінґтону, надійшло розпачливе прохання: „Я, Чут Ганна, мешканка м. Суми, що на Україні, маю єдину хвору 26-річну доньку Юлію. Вона з дитинства (з 11 років) хворіє на тяжку форму цукрового діябету. За фахом Юля є медсестра. В лікарні, де вона працювала, її поважають і люблять, але не можуть допомогти в лікуванні і навіть полегшити її страждання. Останнім часом її стан значно погіршився. Вона втрачає зір і вже має вражені нирки. Доглядати за такою хворою донею доводиться мені самій, бо більше нікому. За наші пенсії я не маю змоги навіть обстежити та лікувати її в столичних лікарнях нашої держави.

Прошу як мати, почути і відгукнутися на біль мого серця і страждання моєї єдиної, любої донечки. Маю дуже велику надію на Бога та милосердних людей, які зможуть допомогти в лікуванні. Будемо Вам вдячні! З повагою Ганна та Юля".

Юлія Чут

Бажаючих допомогти, просимо виписувати чеки на „St. Olha Sisterhood", зазначивши на чекові: „Для лікування Юлі", і висилати на „Sisterhood", c/o Mrs. O. Matula, 8600 Buckhannon Dr., Potomac, MD 20854. Тел.: (301) 983-0775.

Оля Матула,
Потомак, Мериленд

Шукаю свідків пригоди з років Другої світової війни

Я письменник, журналіст і збираю матеріяли для книжки про американський літак-бомбовик, який розбився у південній Австрії під час Другої світової війни. Стосовно цього намагаюся відшукати дві українки, що були свідками тієї події. Згадані українки були молодими дівчатами, коли 1 жовтня 1943 року той літак розбився біля села „Brandlucken" (Heilbrun). Українських дівчат забрали до Німеччини, де вони працювали на господарстві на фармі та в заїзному домі Йогана Унтерберґера (Johan Unterberger). Дівчата знайшли єдиного, хто залишився живим в американському літаку, та завели його до заїзного дому Унтербергера.

Імен тих двох дівчат-жінок я не маю, вони тепер могли б мати 70-75 років. Я знаю, що один чи двоє з їхніх синів кілька років тому відвідували родину Унтерберґерів у Брандлюкен. Це все, що мені відомо про них.

Мені дуже хотілося б віднайти цих двох жінок та почути їх особисті спогади про той розбитий бомбовик, і як вони знайшли того, хто залишився живим, і про їхнє життя в Австрії під час війни. Буду вдячним, якщо допоможете мені їх віднайти.

Моя адреса: Gregg Jones, Assistant Project Editor, Dallas Morning News, 508 Young St., Dallas, Texas, 75022 USA. Тел.: (214) 977-8459.

Ґреґ Джонс,
Техас

Цей привіт мені особливо цінний

Почуваюся до дуже милого обов'язку і прошу ласкаво прийняти мою щиросердечну подяку за привіт від „Свободи" з нагоди мого 100-річчя з дня народження. Тому, що мене в'яжуть з редакцією тісніші зв'язки, Ваш привіт мені особливо цінний. Залишаюся з глибокою пошаною і вдячністю.

Роман Барановський,
Кергонксон, Н. Й.

Продовжуймо допомогу лікарні

У квітні-травні 2005 року наша лікарня отримала 5,600 дол. від організації „Американці в обороні людських прав". За цей час ми придбали чимало новітнього обладнання для лікувальня дітей. Для того, щоб робити алерґопроби, вже замовила у Вінниці алерґени. З магнето-лазерним апаратом, який я хочу придбати у Німеччині, на разі затримка, пов'язана з митницею, але це повинно владнатися у скорому часі. Десятки дітей та вдячні батьки низько кланяються українцям Америки за турботу, розуміння та любов до них.

Д-р Леся Гладун,
Львів

Малюнок-подяка від Святослава Поповича

З листа-подяки д-ра Лесі Гладун видно, як пожертви допомагають бідним хворим дітям. Навіть відносно мала сума грошей відчутно поліпшила ситуацію у дитячій клініці Львова. Тут спершу почистили і пофарбували приміщення, купили нові меблі. Медсестри самі усе малювали і чистили, щоб заощадити гроші. Д-р Л. Гладун точно описує, які медичні інструменти вона закупила, щоб дістати змогу лікувати дітей. Усе, що нам видається звичним, в Україні ще є недосяжним для бідних лікарень, лікарів і знедолених пацієнтів. Лікування діябету, астми і алергій в Україні, де немає змоги перевірити рівень цукру в крові діябетиків, є поважною проблемою.

Отже, знову звертаємося до громади з закликом продовжувати допомогу, яка йде прямо до бідних хворих дітей в Україні. Допомагаючи дітям, ми заохочуємо благородних людей, таких, як д-р Леся Гладун, працювати в ділянці медичної допомоги хворим дітям, з яких виростуть нові, вже здорові покоління українського народу.

Пожертви просимо посилати на адресу: „Americans for Human Rights in Ukraine (AHRU) – Lviv Clinic", 43 Midland Place, Newark, NJ 07106. Пожертви звільнені від оподаткування.

Божена Ольшанівська,
голова АГРУ,
Нюарк, Н. Дж.

УНСоюз об'єднав українців

До мене потрапив Альманах УНСоюзу, коли я готувалась до іспитів. Я знайшла в книжці опис подій Переяславської ради, Першої світової війни. Мене зацікавили всі матеріяли альманаху.

Я знаю, що вихідці з різних країн об'єднуються у громади і допомагають одні одним. Американська громада українців також об'єдналася і відзначила 110 років такого об'єднання в УНСоюзі. У вас створені різні організації для допомоги українцям на батьківщині, за що велике вам спасибі.

Ольга Халак,
село Дністрик Дуб,
Львівська обл.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Чи ви приготовані до пенсійних років?

Чи ви відкладаєте досить грошей на ваш пенсійний вік? Чи ви задоволені відсотками, які ви отримуєте для вашого пенсійного віку? Якщо на обидва ці питання відповідь є „ні", тоді прошу читати дальше. Якщо ваша відповідь є „так" – пенсійна грамота УНСоюзу є все ще для вас. Усвідомлюючи потребу, УНСоюз у 1991 році до своїх забезпеченевих плянів додав ще пенсійну грамоту (annuity).

Пенсійна грамота не є забезпеченевою грамотою; пенсійна грамота є контрактом між забезпеченевою установою і членом. У випадку грамоти життєвого забезпечення, після смерти власника грамоти суму забезпечення виплачується спадкоємцеві; навпаки – пенсійна грамота виплачує прибуток власникові контракту протягом його пенсійного життя. Угода пенсійної грамоти точно визначає, що в заміни вплат вкладок членом УНСоюз ґарантує відсотки на пенсійній грамоті. Доходи зростають з відкладеним податком. Пенсійна грамота з відкладеним податком нагромаджує більшу суму грошей у короткому часі, і остаточно це нагромадження дає вам більший дохід.

Сьогодні багато людей вживають пенсійні грамоти з відкладеним податком, як базу до своїх загальних фінансових плянів – замість ощадностевих конт або депозитних сертифікатів. Різниця між депозитним сертифікатом і пенсійною грамотою з відкладеним податком визначається відкладенням платности податків від зароблених відсотків до часу вибирання грошей.

Також відновляючи вашу пенсійну грамоту, ви звільнені від додаткової оплати (surrender charges). Ви можете залишити ваші гроші для дальшого збільшення, вибирати або отримувати пенсійний дохід після 59 1/2 року життя. Як братську користь УНСоюз дає можливість „вільного вибирання".

Пенсійні грамоти УНС приносять більше користи, ніж „відсотки"

УНСоюз завжди старається запроваджувати все більше користей для своїх членів. І саме цим способом ми виявляємо зобов'язання і щире бажання УНСоюзу працювати для добра наших членів і громади.

Беручи до уваги можливу потребу фінансової допомоги нашим членам у випадку невиліковних недуг, перебуванні у піклувальному домі або катастрофічних медичних коштів, УНСоюз не буде відраховувати жодних оплат у випадку передчасного вибирання грошей.

Це стосується до власників пенсійних грамот, які підлягають додатковій оплаті на їхніх п'ятьох чи десятьох річних пенсійних грамотах.

У справі дальших інформацій просимо контактуватися з відділом пенсійних грамот.

Члени УНСоюзу заощаджують багато грошей зі „Scriptsave"

Чи ви уже подзвонили, щоб отримати дарову знижкову картку на ліки, а це „ScriptSave Prescription Drug Discount Card"? Від травня 2004 року члени УНСоюзу заощадили 10,000 дол. Це зовсім легко – тільки подзвоніть до Головної канцелярії УНСоюзу, щоб отримати інформації. Долучіться сьогодні і користайте зі знижки.

Усучаснення ваших спадкоємців

Ви придбали в УНСоюзі грамоту життєвого забезпечення і/або пенсійну грамоту. Це дуже розсудливе рішення, бо пересічні кошти похорону становлять 10,000 дол. Однак, коли ви останній раз перевіряли спадкоємців, поданих у вашій грамоті?

Деякі життєві зміни вимагають періодичного фінансового перегляду: подружжя, народження, смерть, розлучення. Щоб обминути пізніших проблем, просимо перевірити спадкоємців на грамотах УНСоюзу і зробити конечні зміни, які відображували б ваші сьогоднішні бажання.

Ми просимо батьків, бабусів ідідусів, які у минулому придбали життєві грамоти УНСоюзу для своїх дітей, допомогти Головній канцелярії УНСоюзу усучаснити нашу картотеку. Це також стосується зміни адрес, і не тільки ваших, але й ваших спадкоємців.

Не маючи належних інформацій, посмертна виплата може бути сповільнена. У справі інформацій, як усучаснити ваших спадкоємців, просимо звертатися до Головної канцелярії УНСоюзу або місцевого секретаря відділу.

Введення нової членської користи від фірми „Hertz"

Тепер, винаймаючи авто від „Hertz", ви можете скористатися зі спеціяльної знижки протягом цілого року через „Hertz Member Benefit Program".

Члени Українського Народного Союзу отримують знижку з „Hertz Daily Member Benefit Rates, Hertz U. S. Standard Rates i Hertz U. S. Leisure Rates". У часі резервації за винайм ви отримуєте найкращу ставку. „Hertz" може пропонувати вам спеціяльну знижку за винайм у Канаді, Европі і по всьому світі, маючи приблизно 7000 своїх відділів у 150 країнах.

УНСоюз повідомляє про новий привілей для членів

Український Народний Союз з задоволенням повідомляє про новий привілей для своїх членів – це ґарантоване видання забезпечення на ціле життя.Цим заходом УНСоюз виявляє вдячність своїм членам за їхню безперервну підтримку протягом останніх 111 років, пропонуючи грамоту, в якій не ставиться ніяких медичних питань.

Плян ґарантованого видання забезпечення на ціле життя пропонуємо для членів УНСоюзу у сумі 3,000 до 5,000 дол.; отримати таке забезпечення – просто, легко, без всякої напруги. Члени у віці 35–90 років життя, що вже мають активні грамоти і платять вкладки, грамоти з одноразовою вкладкою, виплачені грамоти або пенсійні грамоти, мають право придбати цей плян ґарантованого видання забезпечення на ціле життя, без огляду на минулий або теперішній стан здоров'я.

Плян ґарантованого видання забезпечення на ціле життя – це постійний забезпеченевий плян. Як і на кожному постійному забезпеченні, так і на цьому нагромаджується грошова вартість. Вкладки на цьому пляні не збільшуються, привілеї не будуть зменшуватися, і як довго ви вплачуєте вкладки, ваші привілеї не можуть бути скасовані.

Це дуже важливо усвідомити собі, що хоча ви, як член УНСоюзу, є власником 500.00 чи 1.000.00 дол. грамоти, це ніяк не іде в парі з інфляцією і напевно не буде мати цієї самої економічної допомоги і впливу, як 20 чи 30 років тому. Отже, скористайте з цієї нової пропозиції для членів.

У справі інформацій відносно вкладок і аплікацій члени можуть контактуватися з їхніми відділовими секретарями, або телефонувати до Головної канцелярії УНСоюзу на число 800-253-9862.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Віра приносить справжню свободу

Священик о. Олег Гірник з Хорватії надіслав до „Свободи" копію листа, з яким він звернувся до прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко. З огляду на суспільне значення порушеної в листі теми, подаємо його нижче, з незначними скороченнями.

Написати цього листа спонукала програма, яку Ви виголосили 4 лютого 2005 року у Верховній Раді. З радістю вітаю перший пункт програми, котрий називається „Віра". Саме віра є тією основою не лише духовного життя людини але, як зазначено у доповіді, „складовою всіх матеріяльних успіхів".

Декілька слів про себе. Разом з дружиною Катериною ми перебуваємо у Хорватії , де я закінчив студії у Філософсько-теологічному інституті оо. єзуїтів, був рукоположений на священика, після чого розпочав спеціялізацію з релігійних наук. Катерина закінчила Львівську музичну академію. Мене і мою дружину хвилюють питання: „Що робити після навчання, де застосувати свої знання? Чи ми потрібні Україні?"

Ваша програма будить в нас надію, що ми зможемо знайти своє призначення і місце праці на своїй землі, що нам не треба буде своєю працею збагачувати чужу культуру. Хочу при тому згадати, що тут, у Загребі, двоє наших земляків успішно працюють на ниві хорватської культури: це Тарас Печений – концертмайстер оркестри Хорватського радіо і телбачення, і Орест Шургот – концертмайстер Загребської філармонії. Більшість моїх колеґ із студій теології також залишились у Хорватії, бо виявились непотрібними в Україні.

Вітаємо Ваше бажання „народити справжню віру в Бога". Так, необхідно, щоб в нашому народі народилась справжня віра в Бога. Предметом моєї наукової спеціялізації є релігійні науки. Природно, що мене цікавлять процеси трансформації релігійної свідомости в Україні, і як ці процеси впливають на загальний стан нашого суспільства. 14 червня 2004 року на пресконференції, яка відбулась у Києві, Патріярх УГКЦ Любомир Гузар оприлюднив результати загальнонаціонального соціологічного дослідження „Релігія та Церква в сучасній Україні", яке провела 5-21 листопада 2003 р. фірма „Ukrainian Sociology Cervice" на замовлення УГКЦ. За даними цього дослідження, 70 відс. населення України – віруючі. Десь приблизно в тому самому часі в тижневику „Дзеркало тижня" появилась стаття Генадія Опанасенка „Третій шлях", яка змусила мене серйозно задуматись над питанням, що ж таке справжня віра в Бога. Автор статті говорить про катастрофічний ріст захворювань, смертности і про зменшення народжуваности в Україні, наголошує на рості самогубств у країнах колишнього СССР з переважаючою кількістю православного населення і високим рівнем релігійної активности. Водночас в Україні за 10 років незалежности зареєстровані великі зміни в сфері релігійного життя. Порівняно з 1991 роком релігійна мережа зросла вдвічі – з 13.2 тис. до 26.8 тис. релігійних організацій, конфесій, течій. Сьогодні церковну службу в Україні відправляють 32 тис. священослужителів, у країні діють 250 духовних центрів і управлінь, митрополій та єпархій. Уп'ятеро зросла кількість монастирів, і на сьогодні їх налічується 306. У сферах доброчинности та милосердя діють 245 місій, що в 11 разів більше, ніж 1991 року. Духовне навчання проводиться в 138 навчальних закладах, щоувосьмеро більше, ніж до проголошення незалежности України. Більш ніж у 18 разів зросла чисельність церковних періодичних видань. За даними соціологічних досліджень, Церкві населення довіряє найбільше, порівняно з іншими суспільними інститутами.

Постає питання: при чому тут статистика росту релігійних структур, коли зменшення населення України можна легко пояснити невідрадною економічною ситуацією в Україні? Про це говорить журналістка Мирослава Скибінська у статті „Україна в комі: чому українців стає все менше?" на сторінках інтернет-видання podrobno-sti.ua. Початок катастрофічного зменшення чисельности населення України журналістка пов'язує з 1994 роком, коли до влади прийшов Л. Кучма. М. Скибінська чи не вперше зменшення кількости населення України охарактеризувала як геноцид проти українського народу. Але Г. Опанасенко подає переконливу статистику, яка свідчить про те, що економічна сфера є далеко не головною. Він робить висновок: в Україні спостерігаємо ріст лише зовнішніх форм релігійности, які не торкаються внутрішньої сфери духовного життя українців, форм, котрі не розбудили в них справжню віру в Бога. Виникає закономірне питання: у що вірить тих 70 відс. населення України? Одне є певне, що віра більшости не торкається проблем реального життя і не додає людям жодного оптимізму.

Я підтримую Вас у бажанні „зробити частиною нашої освіти духовну складову і переглянути статус духовної освіти в Україні". Дуже важливим є навчити українців бачити ту „духовну складову" не лише у релігійних обрядах і церемоніях, але й у повсякденному житті, навчити розрізняти, де ми маємо справу з „духовною складовою", яка приносить справжню свободу, а де маємо справу з маніпуляцією людською свідомістю. За прикладом не треба далеко йти: „православні" вподобання В. Януковича, які він всіляко виставляв в часі передвиборної кампанії, не мають нічого спільного з вірою. Це була звичайна маніпуляція людською свідомістю, яка ставила собі за мету затьмарення розуму виборців.

В багатьох школах, особливо у західних реґіонах України, почали вже викладати предмет, який називається „Християнська етика". Програму цього предмету розробляв відділ катехизації УГКЦ. Але ця програма має низку недоліків. Одним з них є те, що програма обмежується лише християнством, зокрема його католицькою формою. Це значить, що представники інших конфесій, не кажучи про представників інших релігій, не будуть допускати своїх дітей на цей предмет. Кориснішим буде запровадження єдиного предмету під назвою „Релігійна культура", який би мав охопити всі основні монотеїстичні релігії, а найперше т.з. релігії Авраамової традиції (юдаїзм, християнство, іслям). Ми живемо у плюралістичному світі, де переплітаються різні традиції, різні релігії. Це вимагає виховання в дітях, починаючи вже з шкільної лави, навичок культури діялогу, передусім релігійного.

Вище сказане безпосередньо пов'язане зі справою маніпуляції людською свідомістю. Не можуть не насторожувати слова російського політтехнолога Марата Гельмана: „З поразкою Януковича на виборах Росія втратила не лише Україну, але і дуже важливу сферу ідеологічного впливу в Україні – Православну Церкву МП". На жаль, в Україні не існує закону про релігії, панує релігійний хаос. Під покровом релігійних інституцій відкриваються підприємницькі структури, які користуються привілеями звільнення від податку. Перші знаки попередження ми отримали, ще в 90-их роках, у справі т.з. „Білого братства". Україна мусить негайно взятися за юридичне випрацювання закону про релігії, що вимагає праці багатьох спеціялістів, передовсім спеціялістів-релігієзнавців.

Важливою є також справа філософського випрацювання єдиної релігійної ідеї, яка б могла поєднати поділені між собою християнські Церкви в Україні навколо однієї концепції. Останніми часами доволі несміливо почала просуватися „Київська ідея", яка дала поштовх розробленню концепції Київської Церкви як єдиної Церкви в Україні, без конфесійних додатків. „Київська ідея" об'єднує в собі три архетипи, які надихали українську свідомість і надають Києву унікальність і неповторність, – це Київська Софія, Києво-Могилянська академія, Києво-Печерська Лавра. Останні події записали в українську свідомість новий архетип, який увійде у складову „Київської ідеї", Майдан – цей своєрідний Київський ареопаг.

У своїй доповіді Ви також зазначаєте, що „наша віра в Україну почнеться з того, що ми відновимо і зробимо абсолютно чіткою нашу історію, щоб не було ніяких перетягувань, а щоб ми бачили, як насправді розвивалося наше життя історичне, наша країна".

В даний момент я і моя дружина працюємо, під керівництвом директора Львівського відділення Інституту археографії і джерелознавства ім. Грушевського НАН України Ярослава Дашкевича, над рукописом фундаментальної філософської праці „Логіка" відомого українського філософа і громадського діяча о. Гавриїла Костельника. Хочу звернути Вашу увагу на особу цього несправедливо забутого філософа. Жоден довідник з української філософії, в тому числі найновіші, не згадують імені Г. Костельника, а він є чи не найбільшим українським філософом XX століття. Сталося це через прикрі події т. з. „львівського псевдособору 1946 року", на якому Г. Костельник не з власної волі виступив на чолі „ініціятивної групи", котра мала „повернути" УГКЦ в „матірнє лоно" Російської Православної Церкви. У 1948 році Г. Костельник був убитий під стінами Преображенської церкви у Львові. Тепер вже немає сумніву, що це була справа рук НКВД. Вся проблема навколо Г. Костельника стає цілком зрозумілою, коли подивимось на неї через релігійну складову нещодавніх виборів, особливо через призму проблематики застосування релігії як сфери ідеологічного впливу і як засобу маніпулювання людською свідомістю. У кінцевому випадку зрозумілим є лише одне: без повернення Г. Костельника в українську філософську думку не може бути мови про автентичність української філософії.

На закінчення хочу сказати: я і моя дружина Катерина дуже хочемо працювати в Україні і для української науки і культури. Ми дуже сподіваємось на Віктора Ющенка і на уряд, які створять в Україні достойні умови, щоб представникам української науки і культури більше ніколи не довелось покидати рідну землю і шукати кращої долі в чужих краях!

Раджу вивчити українську мову

8 червня я хотіла дізнатися про вартість квитків на літак в Україну, тому зателефонувала до аґенції „Аеросвіт"- українські авіолінії" на тел.: (888) 661-1620 в Ню-Йорку. Мене здивувало, що працівниця Ірина заговорила до мене російською мовою, тоді як я до неї зверталася українською. Вона мене добре розуміла, але на українську мову не переходила. Оскільки я не могла її зрозуміти, вона порадила зателефонувати в Торонто. Я це зробила, але в Торонто повторилось те саме. Зі мною працівниця „Аеросвіту" розмовляла російською мовою, а я до неї говорила українською.

У мене болить серце за нас всіх в діяспорі, тому що ми миримося з тим, що люди, які представляють українське авіопідприємство, нехтують державною мовою своєї країни. Чи ми всі задивились на Донецьк, Луганськ, Крим і не бачимо, що діється у містах США і Канади? Чого ми в США і Канаді виходили на демонстрації цієї зими, мерзли під канадським парляментом в Отаві?

Я не проти працівників, які чесно заробляють собі на хліб в українських представництвах. Але коли вони хочуть і далі працювати в США чи Канаді в українському підприємстві, то раджу їм вивчити українську мову!

Людмила Кочерга,
Монреаль, Канада

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Свято останнього дзвоника в Школі українознавства

ПАСЕЙК, Н. Дж. – В Школі українознавства 11 червня відбулось свято останнього дзвоника. О 9-ій год. ранку святково одягнені вчителі, учні та батьки прийшли до церкви св. Миколая, де о. Ігор провів урочистий Молебень, присвячений закінченню навчального року. Після цього учні розійшлись до кляс, де вчителі підвели підсумки навчання за рік і роздали посвідчення про успішність.

Свято почалось в шкільній залі, де зібрались батьки і гості. Його відкрив віршем про „Рідну школу" вчитель співів Р. Кричковський, який надав слово директорові школи В. Кривоносові. В своєму виступі директор відзначив, що це був напружений і пам'ятний для всіх рік. Зокрема він сказав: „Ми всі пережили події на Майдані, стали учасниками подій Помаранчевої революції, об'єдналися і перемогли на виборах Президента-патріота В. Ющенка, який знає, що робити і куди іти. В нашій школі це був рік напруженої праці вчителів і учнів. В цьому навчальному році в школі працювали 14 вчителів, навчалось 113 дітей. Значним досягненням в роботі школи є те, що ми маємо постійний, сталий контингент учнів і впевнені, що в наступному навчальному році всі учні знову прийдуть до школи".

В школі вирішено проблему першої кляси. Протягом року успішно працювало передшкілля, де вчителем є Н. Блаватська. Тут належно підготовлена група майбутніх першоклясників. Добру основу для підготовки передшкілля дає садочок, де дітей готує М. Вовк. Злагоджено і плідно працювали учні I-VI клясів (вчителі – Н. Біляковська, І. Стеценко, Г. Івоняк, Г. Когут, В. Кривоніс, Г. Жукевич).

Успішно склали кінцеві іспити Оля Багринівська, Володя Біляковський, Наталя Карпій, Вітя Подложнюк. 4 червня вони одержали дипломи про закінчення школи. Чимало зусиль і часу віддали цій справі вчителі Г. Шельпова, Л. Шкірпан, Ю. Яцикевич.

Протягом року учні школи підготували два художні виступи перед батьками і громадою, а до нинішнього свята – третій виступ. В організацію художніх виступів чимало зусиль доклав вчитель співів Р. Кричковський.

В цьому навчальному році кредитівка „Самопоміч" виділила для школи 1000 дол., Асоціяція „Самопоміч" – 200 дол., СУ – 100 дол. Від імені вчителів та учнів директор школи подякував Я. Федунові, М. Целюхові, М. Бакальцеві, З. Бетлеєві за постійну турботу і матеріяльну підтримку школи.

Постійну допомогу школі надавав Батьківський комітет. Дирекція школи і вчителі дякують голові комітету В. Табаці, її заступникові Я. Фуртакові, скарбникові В. Федорчукові, членам комітету В. Горловій, М. Джейкенс, Р. Пиндус, батькам Р. Лайкош, Д. і О. Темницьким, Б. Домарадському та багатьом іншим за надану допомогу в організації і проведенні заходів в школі.

В своєму виступі голова Батьківського комітету Валя Табака підкреслила важливе місце школи в житті української громади, подякувала вчителям за сумлінну працю протягом року, побажала дітям добре відпочити влітку і у вересні приходити до школи.

Випускниця школи Оля Багринівська від імені випускників подякувала вчителям школи за одержані знання, батькам – за турботи і надану можливість вчитися. З словами подяки виступила Світлана Карпій, мама однієї з випускниць. Після цього заступник директора школи Л. Шкірпан зачитала святковий наказ про нагородження грамотами кращих учнів за досягнуті успіхи в навчанні. Грамоти вручав директор школи. Крім того, частина учнів одержала подяки.

Учні виступали з художньою програмою – співали пісні про Україну, школу, вчителя, маму, деклямували вірші. Батьки з великим задоволенням слухали виступи своїх дітей, в залі часто лунали оплески. Це був своєрідний звіт школи за роботу протягом навчального року. Закінчуючи свято, випускник школи Володя Біляковський разом з майбутньою першоклясницею Ліною Ваньо дали останній дзвоник. Навчальний рік закінчився.

В. Висоцький

Українців в США стане більше

Іміґраційна служба США подала висліди візової льотерії 2005 року (DV-2005), за якими громадяни України посіли за числом наданих віз на постійне проживання в США (5360) друге місце після Етіопії (6600).

Загалом надійшло 5.9 млн. заяв з тих країн, які можуть брати участь в льотереї (такого права не мали Росія, Китай, Велика Британія, Канада, Південна Корея, ряд інших держав). З колишніх країн СССР дістали візи - Вірменія (1000), Азербайджан (235), Грузія (375), Білорусь (925), Молдова (383), Узбекистан (1550), Киргизстан (296), Таджикистан (83), Туркменістан (78), Литва (1100), Латвія (158), Естонія (64).

В серпні очікується опублікування умов льотерії DV-2006.

Л. Хм.

ЗУСТРІЧІ НА СОЮЗІВЦІ

8-11 вересня: зальцбуржці

Заходить сонце. Над Зальцзахом кружляють меви. Місто сповнене відлунням вечірніх дзвонів. З переселенчого табору Лексенфельд ідуть подруги до Леґенер-касерне. Назустріч їм катехит о. Марко Ґіль і директор гімназії д-р Володимир Калина.

– Куди ж ученицям так спішно?

– На пробу хору. Професор Любомир Крушельницький не любить спізнень.

– А не забудьте вивчити стрілецькі пісні!

Д-р Володимир Калина, засновник і перший директор Української реальної гімназії в Зальцбурзі, був людиною науки – математик і фізик. Він був непересічним педагогом і громадським діячем. В часи Першої світової війни служив старшиною в рядах Українських Січових Стрільців та в Українській Галицькій Армії. Директор В. Калина любив учнів і ставився до них з повагою. Своїм навчанням прищеплював у молоді любов до Бога і почуття обов'язку перед далекою батьківщиною.

Доля розкинула нас по різних закутинках світу, проте на прибраних землях жодні обставини не затерли підстав і заохоти до науки. Досягаючи наших цілей, ми завжди пам'ятали про Україну, засновували допомогові організації, пересилали стипендії, видавали книжки, влаштовували різні програми допомоги сиротам та студентам України. А скільки тисяч окулярів і черевиків доставлено дітям, щоб могли читати і ходити до школи!

З ініціятиви Івася Собчука, від вдячних колишніх гімназистів у

Д-р Володимир Калина

Колоколині, коло Рогатина, в родинному селі д-ра В. Калини (1896-1965 рр.) встановлено пам'ятну таблицю.

Наш 19-ий з'їзд до 60-ліття Зальцбурзької гімназії відбудеться на Союзівці, 8-11 вересня 2005 р. Зустрінемось, заспіваємо „Ставок заснув", „Засяяло сонце золоте" – в пам'ять директора В. Калини.

Ми – частинки рідної землі. Ми щасливі, що Господь допоміг нам дочекати і пережити вагомі хвилини Помаранчевої революції, що над Україною засяяла воля. Приїжджайте, щоб побути разом!

Як гори одягнуть вересневу позолоть і світанкове сонце збиратиме помаранчеві роси, у просторі небес радітиме й наш директор В. Калина.

Анна Максимович

12-15 вересня: реґензбуржці

З усіх „круглих" річниць і „-літь", що припадають на цей 2005 рік, найбільшого розголосу набрала 60-та річниця закінчення Другої світової війни в Европі. Відзначали її майже в цілому світі, але кожний „по-своєму".

В Україні святково парадували „вітчизняні ветерани", побрязкуючи медалями й орденами під червоними прапорами, хоч причин до „радощів перемоги" там ніколи не було...

Без сумніву, капітуляція Німеччини і закінчення воєнних дій принесли величезне відпруження у світі, виправдане почуття радости і порятунку, звільнення від страху неминучої смерти і знищення. Ілюзія миру допомагала переносити біль втрат.

Та мирне життя судилося не всім. В Україні посилилися репресії, ще довго спливала кров'ю героїчна УПА... Не мала спокою, і не обійшлося без жертв і „діяспора" (хоч тоді цього терміну не вживалося, а численні інші визначення можна було б охопити словом „скитальці"). Тепер люди ховалися уже не від бомб і „катюш", а від совєтських людоловів і „щасливої" репатріяції (як не на той світ, то в Сибір).

І тут насувається думка ще про одне 60-ліття – 60-ліття від часу творення комітетів, осередків для боротьби за життя і гідність, а згодом таборів „переміщених осіб" („Ді-Пі"), таборових „республік", а в них – прерізних організацій, установ, культурно-освітніх, мистецьких і спортивних груп, а головне – шкіл. Все це настільки відомо, що, здається, і нагадувати немає потреби.

Та час робить своє, і сучасників тих подій не так уже й багато. Залишилися хіба одиниці з колишніх творців тієї доби, а навіть аж надто проріділи ряди тодішньої молоді і дітей. Ще щастя, що маємо кілька цінних документальних і мемуарних збірників з деяких таборів. Це – дзеркало нашого життя, нашої історії, унікальности нашої доби, яку новим поколінням (ані „тут", ані „там") нелегко уявити і зрозуміти.

60 років – довгий час у житті людини. Колишнє таборове юнацтво і дітвора – вже поважні „сеньйори", дідусі й бабусі. Часто вже і здоров'я, і пам'ять „не дописують". Ранні переживання молодих літ цілком ніколи не зникають. І найкраще пригадати їх у своєму колі, в колі давніх друзів.

Колишні учні шкіл Реґензбурзького табору влаштовують і цього року товариську зустріч, на яку запрошують усіх зацікавлених. Традиційно зустріч відбудеться на нашій „рідній" Союзівці 12-15 вересня ц. р.

Наш постійний організатор, редактор, директор різних справ і виконавець усіх потрібних функцій в одній особі – незамінний Василь Лучків уже згинається під тягарем обов'язків. То ж підтримаймо його нашим ентузіязмом, співпрацею і участю! Всі на зустріч! До побачення на Союзівці!

Людмила Ярко-Почтар

21-23 вересня: байройтці

Згідно з листом голови байройтського з'їзду Іванки Кочерган-Луцишин, цьогорічна ювілейна зустріч байройтських гімназистів, випускників інших шкіл і таборовиків, на відміну від попередніх з'їздів, відбудеться від середи до п'ятниці, 21-23 вересня, щоб дати можливість бажаючим продовжити свій відпочинок і на кінець тижня залишитись на гарній Союзівці.

Почесною головою комітету з'їзду є професор д-р Іванна Мірчук-Ратич, а діловою головою знову стала Іванка Луцишин. Професор д-р І. Ратич виголосить доповідь про таборові гімназії в „Леопольд Касерне" у Байройті, а комітет запрошує учасників зустрічі приготувати свої спогади та з гумором прочитати їх на з'їзді.

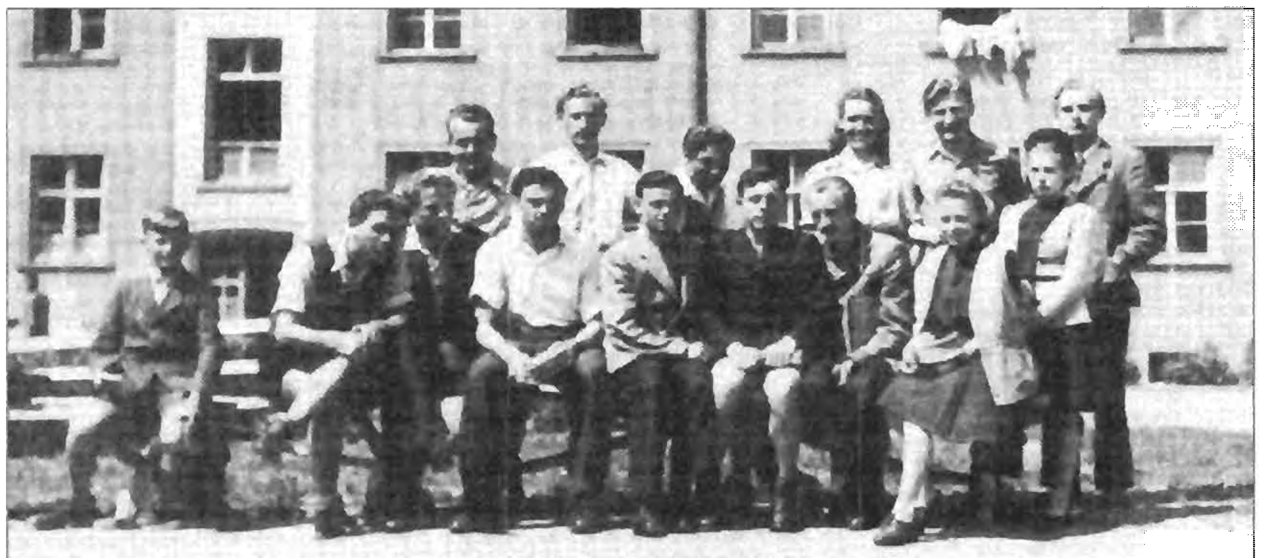
На відзначення 60-ліття байройтських таборових гуманістичної та реальної гімназій інших шкіл під час зустрічі відбудеться програма під кличем „Згадаймо Богдана Кравціва". Він був поетом, журналістом, редактором, політв'язнем, критиком, літератором, громадським і пластовим діячем. Ще юнаком він став членом УВО. Поет Б. Кравців працював у „Свободі". Його син Микола, якого звали Гоко, перебуваючи в Байройті, був гімназистом і жив з нами в бурсі. Комітет сподівається, що діти поета – генерал-поручник Микола- Святослав Гордій (Гоко), доня Звенислава та син Юрій зможуть приїхати на ювілейний з'їзд і разом вшанувати велику людину та батька.

В таборі „Леопольд Касерне" у 1945-50 роках проживало від 500 до 4000 переміщених осіб. В дуже тяжких часах там кипіло українське життя. В Байройті творилися англійсько-український та українсько-англійський словники, який складали наші професори – д-р Василь Лев та Іван Верб'яний, а студенти їм допомагали. Цей словник допомагав студентам і всім, хто вивчав англійську мову. Нас вчили знані професори, а між ними д-р Лука Луців, який в Америці був редактором „Свободи" від 1952 до 1970 року, а багато наших професорів дописувало до неї. В таборі була Пластова кооператива під проводом Володимира Дармохвала. Там співав прегарний гімназійний хор під керівництвом професора та композитора Івана Недільського та професора Анастасії Огродник-Жилавої, яка вивела цей хор на високий рівень, та знаний хор „Боян", яким диригували Володимир Цісик, Іван Недільський і д-р Богдан Кушнір, господар – д-р Василь Палідвор. Така атмосфера позитивно впливала на шкільну молодь і гімназистів.

Байройтська гімназія стояла на високому рівні. Кваліфіковані професори заохочували нас до роздумів. У навчанні ми шукали правди, сподівались без надії, але й вчились критично думати, дослухувались, якими наше суспільство хотіло нас бачити, а якими ми хотіли бути. В гімназії зародилась спрага до ще більшого зацікавлення наукою, багато з нас пішло на університетські студії.

Після довгих років розлуки знову хочеться зустрітися, коли ще не запізно, зі шкільними подругами, друзями чи таборовиками, поговорити та пригадати вельми складні часи з наших „юних днів весни". Ще лишилось пару примірників нашої книжки „Байройтські спомини з „Юних днів, днів весни" 1945-1950". Приїжджайте та привезіть знімки! Побачите відео з подорожі до Байройту. Нехай цей з'їзд буде найчисленнішим і найкращим. Негайно повідомте Іванку Луцишин про ваш приїзд, щоб вона знала, скільки замовити обідів, а на Союзівці вже тепер замовте кімнату на тел.: (845) 626-5641.

Ярослав Ликтей

Байройтські студенти (сидять зліва): Микола (Гоко) Кравців, Роман Заяць, Григорій Завадівський, Любомир Осадца, Ярослав Ликтей, Володимир Захарій, Степан Яріш, Софія Завадівська та Дарія Феданків; (стоять): Степан Шпак, Олег Біденко, Дмитро Наливайко, Мирослава Захаріясевич, Михайло Герець і Зенон Богатюк.

Роман Лубківський про творчість Святослава Гординського

НЮ-ЙОРК. – 7 травня 2005 року в Науковому Товаристві ім. Шевченка поет і дипломат Роман Лубківський презентував нове видання Святослава Гординського (*див, „Свобода", ч. 21*) „На переломі епох: літературознавчі статті, огляди. Есеї, рецензії, спогади. листи" (Львів: „Світ", 2004). Об'ємний том, в якому зібрано, завдяки упорядникові, майже всю спадщину С. Гординського з-поза його власне літературної творчости.

Серія, в якій з'явилося це видання С. Гординського (1906-1994) і котру випускає львівське видавництво „Світ", називається – „До джерел". У ній уже встигли побачили світ твори білоруського та польського поетів Максима Богдановича і Єжи Герасимовича, очевидно, що увага видавців та упорядника цієї серії в першу чергу зосереджена на авторах, котрі уже є клясиками своїх національних літератур.

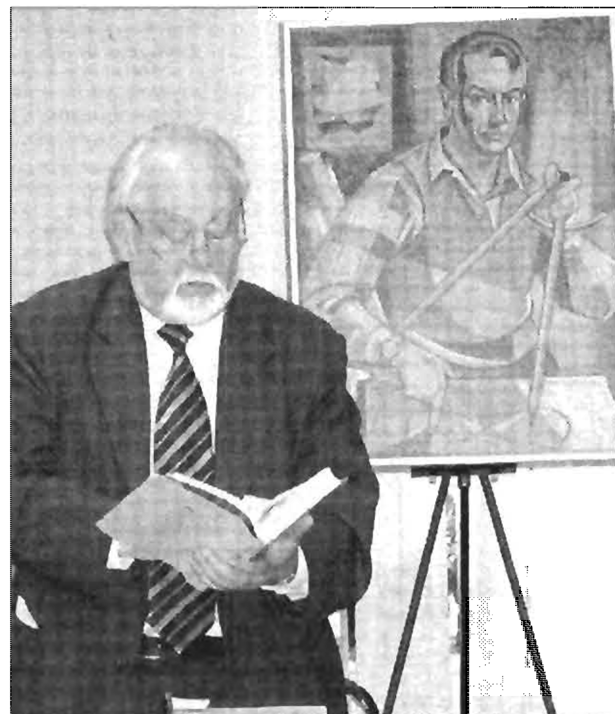
Роман Лубківський, котрий був знайомий з Гординським ще від 70-их рр. XX століття, докладно розповів чисельній публіці про свій задум і потребу у такому виданні для українського культурного життя, в першу чергу в Україні. Він зупинився на тому, що Гординський був різнобічно обдарованим митцем, а його дві грані - маляра і поета - лише доповнювали творчі пошуки у цих ділянках. Якщо, за словами Р. Лубківського, поетична творчість Святослава Гординського в Україні відома завдяки виданим поетичним книжкам у 90-ті роки минулого століття, то його літературно-критична та мистецтвознавча спадщина частогусто розпорошена по різних малодоступних тепер часописах та архівах. Звичайно, що родина Гординського, зокрема його дочки Лариса та Лада Гординські суттєво допомогли упорядникові з матеріялами, пов'язаними з життям та творчістю їхнього батька.

Святослав Гординський, який розпочав свою творчу дільність у 30-их рр. XX ст., належить до покоління, котре в українській літературі представлено іменами Богдана-Ігоря Антонича, Володимира Гаврилюка, Євгена Маланюка та ін., які в Галичині, після „Молодої музи", витворили новий дискурс літературного і мистецького життя, який вони цілковито пов'язували і новітніми тенденціями у тогочасному мистецтві Заходу, головно з европейським контекстом. Річ очевидна, що це відродження національної культури в Галичині йшло в парі з потужними змінами в літературі та мистецтві тодішньої радянської України.

Святослав Гординський у тому контексті посідає значне місце: він перебуває в епіцентрі усіх мистецький акцій, активно співпрацює із літературними та мистецькими часописами, друкує вірші, рецензії, бере участь у виставках та діяльності мистецьких об'єднань Львова.

Події Другої світової війни змусили С. Гординського вибрати долю емігранта. Але і в США він не полишає творчости: багато перекладає з інших мов, рецензує виставки, розмальовує церкви. У цьому сенсі С. Гординський був надзвичайно продуктивним творцем і залишив значну творчу спадщину.

Роман Лубківський, заповзявшись видати оту розпорошену по усіх усюдах спадщину, поза будь-яким сумнівом, провів значну дослідницьку і упорядницьку працю, подавши грунтовну вступну статтю та коментарі до презентованого видання. Зі слів Р. Лубківського, близьке сторіччя Святослава Гординського, котре українська громадськість відзначатиме наступного 2006 року, мусить стати роком Святослава Гординського не лише в Україні, але по усьому світі, де існують українські громади, до цього він хоче залучити національні та міжнародні структури, які б посприяли успішно провести цей ювілей.

Роман Лубківський в НТШ

Своє місце в історії українського письменства та малярства Святослав Гординський визначив своїм творчим доробком.

Творчість будь-якого митця актуальна тоді, коли її потребують нові і нові покоління, які по-новому її інтепретують і перечитують, себто дають їй нове життя, тому нове видання Гординського спонукає саме до такого усвідомлення про нього і його час.

Василь Махно

Архівний проєкт УВУ

МЮНХЕН, Німеччина. – Архівні фонди і бібліотека Українського Вільного Університету у Мюнхені – скарбниця рідкісних документів з історії українців у Західній Европі, зокрема періоду так званих Ді-Пі, та найцінніша україністична збірка у Німеччині.

Бібліотека УВУ начислює понад 40,000 зареєстрованих томів і майже 18,000 томів, які ще чекають реєстрації. На особливу згадку заслуговує збірка рідкісної періодики, яка лише за період 1945-1955 років в Німеччині налічує 260 назв газет і журналів. Ця збірка – найповніша свого типу. Архівні збірки УВУ включають не лише особисті архіви таких постатей української науки XX ст., як І. Мірчук, Н. Полонська-Василенко, В. Янів, Ю. Панейко, О. Кульчицький, В. Державин, В. Гоцій, П. Зайцев та десятки інших, але й понад півтора тисячі особистих справ студентів, пів тисячі докторських і маґістерських праць; архіви всіх українських таборів для переселених осіб після Другої світової війни в Німеччині та Австрії та повний архів Центрального Представництва української еміграції у Німеччині від 1945 року до його ліквідації у 2004 році. Ці збірки є першоджерелом для історії української еміграції в Европі та взагалі еміграції після Другої світової війни.

Кожен Сенат УВУ дбав про цей неоціненний скарб. За ректорства проф. д-ра Леоніда Рудницького та теперішнього ректора УВУ проф. д-ра Альберта Кіпи розпочато співпрацю з Фондом Катедр Українознавства в Ню-Йорку, який очолює д-р Роман Процик. Завдяки фінансовій підтримці цього фонду, з бібліотеки ім. Вернадського у Києві до Мюнхену прибули два провідні спеціялісти - доц. Олександер Кириленко та канд. н. Олександер Яценко, які зробили першу оцінку архівних фондів і склали плян праці. У ході спільного проєкту трьох партнерів (УВУ, Фонд Катедр Українознавства та Наукова бібліотека ім. Вернадського), розпочато здійснення другого етапу, який завершено у червні 2005 р. (вивчено масив періодичних видань фонду бібліотеки УВУ, підготовлено додатковий список видань від XIX ст. до 1939 р. та створено попередню комп'ютерну базу даних виявленої періодики). Відтак опрацьовано понад 20,000 документів загальним обсягом 45,000 аркушів, упорядковано частину архіву і підготовлено попередній матеріял для друкованого видання з умовною назвою „Путівник архівного фонду УВУ". Опрацьовану інформацію поміщено також у мережі Інтернету.

Успішне завершення проєкту опису та фахового збереження архівів УВУ забезпечить кращі умови праці для майбутніх поколінь вчених з України та діяспори.

УВУ

Вшанування річниць служіння о. Олекси Костика

Теплі вітання ювілярові

ГАНТЕР, Н. Й. – Почався літній сезон. 19 червня громада відзначила „Зелені свята", були відправи на могилах померлих (а їх вже назбиралося), а також приємна нагода святкувати 45-ліття священства пароха о. Олекси Костика, 75-ту річницю його народження, 45-ліття подружжя. Святкування відбулося в мотелі „Ксеня", в просторій, гарно прибраній світелками залі, що відразу створило романтичний настрій.

Гостей було багато. Передусім сама родина о. О. Костика – немала, бо два сини й зять – священики з дружинами й дітьми, а ще й приятелі з попередньої парафії (значить, поважали), та й „гантерівців" вже чимало. Ведучим був д-р М. Цісельський, який вміло провадив вечір. Після молитви „Царю Небесний" ведучий зачитав привітання від Єпископа, опісля попросив до слова Ренасевича, який передав ювілятові побажання міцного здоров'я, подяку від парафіян й побажання многих благих років! Дружина священика – Марта й старший син розповіли більше про родину. Отець Олекса, дякуючи присутнім, сказав, що він щасливий, бо не лише сам відчув покликання до священичого стану, а й усі три сини його пішли його слідами. „Многая літа" перeривало вітання промовців.

Багато праці в святочне відзначення річниць доклала Христина Боднар-Шелдон, бо видрукувала на цю нагоду брошурку з піснями, які парох любить. Після вечері, що її приготували власники мотелю, присутні ще довгий час співали.

Наступна імпреза – 26 червня відкрилася виставка картин Володимира Воронюка, мистця з Буковини.

Ольга Кобзяр

Українські вишивки і строї – на вечорі союзянок

НЮ-ГЕЙВЕН, Кон. – Округа СУА Нової Англії 12 червня відзначила 80-ліття свого існування і День союзянки. До цієї дати підготували історію української вишивки і строїв. Свято пройшло дуже цікаво. Всі союзянки взяли активну участь у підготуванні до виставки. Залю при католицькій церкві св. Михаїла повністю заповнили глядачі. Союзянки прикрасили залю українським вишивками і строями.

Свято відкрила голова округи Діонізія Брочинська. Союзянки виконали гимн СУА. Христя Мельник розповіла про історію і досягнення СУА від 1925 року до наших днів. Ліда Хома, членка 108-го Відділу, гарно підготувала і показала на екрані історію і розвиток української вишивки. Понад 35 українських строїв моделювали хлопці і дівчата. Двадцять строїв – з музейної колекції і понад 15 – з приватної. Моделювання розпочали з убрання княгині Ольги, а далі представляли строї з різних областей України. Ця колекція є власністю „Осередку спадщини".

Програмою проводили Ліда Хома, Орися Яновська, голова 73-го Відділу з Бріджпорту, і Ганна Хребтик. Їм акомпаніювала Наталка Яновська-Кореновська на скрипці. Було виконано пісні „Світи тихий" і „Буслм". Ганна Хребтик продеклямувала поему Павла Тичини „Вітер з України". Продовжили моделювання приватні колекції Марійки Антонишин, Галі Марків, Орисі Мандич, Христі Мельник, Ірени Гладкої і Ольги Папроцької. Глядачі гучними оплесками вітали кожного моделюючого. Ляля Хома показала свою колекцію ляльок в українських строях, які вона сама вишивала і шила. Орися Мандич також показала свою колекцію ляльок в українських строях, які вона виготовила для музею в „Осередку спадщини".

Союзянки 106-го Відділу з Гартфорду приготували стіл з українською вишивкою, киптариками, блюзками з різних областей України. Альбоми знімок Округи Нової Англії, приготовлені Орисею Мандич, зацікавили присутніх. Всі мали нагоду смакувати солодке і каву, приготовані союзянками.

Марійка Антонишин

Учасники показу української вишивки і строїв

Дякую за незабутній день

З нагоди сторіччя з дня мого народження громада Кергонксону влаштувала бенкет, що відбувався 12 червня на Союзівці. Підготуванням бенкету займався комітет у складі: д-р Осип Мороз, інж. Володимир Вальчук, Меланія Кокорудз, інж. Л. Старух, Богданна Волянська, Зеня Ковальська, Таня Паш, Льоля Савецька. Отець Володимир Пісо проголосив благословення, а Начальний Пластун д-р Любомир Романків – тост на честь ювілята.

В мистецькій частині виступали пластуни-новаки місцевої пластової станиці і жіночий ансамбль СУА „Мальви" під проводом Богданни Волянської, які виконали кілька зворушливих пісень. Головний промовець Осип Мороз виголосив вдумливе слово, подав мій життєпис і почини. З привітами виступали д-р Омелян Лебедович, голова УАКРади Ігор Ґавдяк – із врученням грамоти, президент УНСоюзу Степан Качарай, Ольга Равлюк. Інж. Л. Старух прочитав численні привіти від установ і окремих осіб, які подано в дальшій частині статті. На закінчення я виголосив слово подяки. Молитвою було закінчено це особливе, незабутнє свято. Складно мені всім подякувати особисто, тому прошу всіх прийняти мою щиру подяку через „Свободу" за ваші подарунки, за добру згадку і за надзвичайний день.

З 100-річчям мене привітали:

Кардинал Любомир Гузар; Єпископ Василь Лостен; Митрополит Степан Сулик; Єпископ Гліб Лончина; о. кан. Еміліян Шараневич; о. Володимир і Надія Пісо; о. Юрій Городенчук з родиною; Посол України у США М. Резнік; НТШ, голова д-р Лариса Онишкевич; УАКР, голова Ігор Ґавдяк (грамота); Українська Стрілецька Громада в Канаді (грамота), Павло Дорожинський; ОУВЛікарів, д-р Ігор Ястрембський; СУА, 95-ий Відділ, Марія Кейд, СУА, Відділ 89-ий в Кергонксоні, Льоля Савецька, Михайлина Баран; УККА, Відділ в Кергонксоні, Петро Косцьолек; Львівська Національна Ветеринарна академія, ректор Роман Кравців; АУА, Василь Лопух і Василь Махно (грамота); „Свобода", головний редактор Ірена Яросевич; ОУН, Микола Плав'юк; УЗХ, Наталка Іванів і Володимира Кавка; ОДВУ, д-ри Богдан Шебунчак, Наталка Пазуняк; УВКР, Михайло Горинь; „Народна Воля", головний редактор М. Дупляк; ККДУ, В. Баранецькі, Б. і М. Бурачинські, В. і К. Воловодюки; Американці в обороні людських прав в Україні, Божена Ольшанівська і Володимир Боднар; Головна Булава УПС, Христина Ковч і Ю. Кузьмович; Крайова Булава УПС-США, Анна Слюсарчук, Ніля Павлюк; Головна Булава Пласту, Слава Рубель, Богданна Титла; 16-та Велика Рада УПС; Станична Пл. Старшина, Ню-Йорк; Пластова Станиця Чикаго, Марія Ганкевич; Осередок праці УПС в США, Ольга Кузьмович, В. Гнатківський; Курені: „Чорноморські Хвилі", „Ті, що греблі рвуть"; Крайова Пластова Старшина в США; Осередок Праці УПС в Кергонксоні, Оля Савчук; Кодла ВПЛЧ: „Антиподи-Пієта", „Парашка" – Орест Городиський; „Беркут" – Спідничка, „Гострий Камінь", Київ – Павло Дорожинський (грамота), „Туркул" – Ігор М. Мілянич; Стежа „Срібна Земля" 1-го Куреня УПС ім. О. і С. Тисовських – Л. Музичка; д-р Любомир і Надя Баб'юки, проф. Володимир і Оксана Бакуми, д-р Юрій і Арета Барановські, Ліна і Мирося Барановські, Тереня Бень, Н. і М. Бобечко, Марія Борковська, Мері Бунецька, Микола Василик, Зенон Василькевич, Василь і Леся Вільотники, Богдан Генега, Львів, д-р Іван Головінський, Зенон Голубець, Віра і Юрій Грабець, Тарас Грабець, Лариса Грабець, Ярослава Гук, д-р Евген і Нізя Юїлі, Рома і Володимир Дигдало, Атя і Ростик Декайли, Люба і Ігор Декайли, д-р Микола Домашевський, Уляна і Володимир Дячуки, Іван Денисенко, Ася Ільницька (Аргентина); М. Кеноян, Борис Кекіш, Теодозія Кічоровська, Ольга Козак, Володимир Корнага, Марія Крижанівська, Дарія Кузик, Ольга Кузьмович, Роман Литвинович (Львів), Володимир Левицький, Андрій і Люба Мартинюки, Мирослав Мастикаш (Львів), Юрій Навроцький, Всеволод Нестайко з родиною (Київ), Омелян Нестайко з родиною (Київ – присвятив мені свою книжку „Міфи імперії"), Опришок (Львів), Калина Помірко, Люня і Іван Полюховичі, Анна і Ірко Прокоповичі, Володимир Процик, д-р Павло і Орися Пундії, Ліда і Олесь Пясецькі, Петро і Оксана Пясецькі, Наталка і Майк Рефнери, д-р Любомир Романків, Ада і Ричард Солоймен, Уляна Старосольська, Евген Стахів, д-р Евген Стецьків, д-р Богдан і Орися Ткачуки, Зоя Турчин, Ореста Фединяк, Василь і Дора Федорців, Ярослав і Анна Харчишин, д-р Ольга Марія Цегельська, Юрій і Надя Цегельські, ред. Петро і Люба Часто, д-р Анна Чопек, д-р Богдан і Зоня Шебунчаки, Тарас і Юлія Шипиляві, Сяня і Ігор Яцків, „Піп Іван" – Всеволод Гнатчук, Софія Барусевич, Клавдія Корбутяк, Ольга Павлюк, Іриней Юрчук.

Організаційний комітет бенкету: д-р Осип Мороз – голова, інж. Володимир Вальчук, Богданна Волянська, Зеня Ковальська, Таня Паш, Льоля Савецька, Ярослав Січинський, інж. Леонід Старух.

Надіслані пожертви в сумі 1300 дол. розділено: на Пласт в Україні – 750 дол., Греко-католицький собор в Києві – 450 дол., на видання Лікарського збірника – 100 дол. З цієї нагоди долучуюся пожертвою по 250 дол. На Пласт в Україні і на Собор в Києві.

Роман Барановський

З нагоди 100-ліття з дня мого народження

жертвую

250 дол. на розбудову Пласту в Україні.

250 дол. на Український Греко-католицький Собор у Києві.

Д-р РОМАН БАРАНОВСЬКИЙ

Гість редакції – український тижневик „Наше слово“ з Варшави

Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Tel. 677-88-11, 677-84-45, 677-84-46, tel./fax 677-88-10
Інтернетівська адреса: http://free.ngo.pl/nslowo

PL ISSN 0027-8254 NUMER INDEKSU 366809

РІК L № 25 (2498) ВАРШАВА, 19 ЧЕРВНЯ 2005 РОКУ ЦІНА - зл. 2,70 zł (VAT = 0%) - CENA

50 років тому у Польщі почала виходити українська газета „Наше слово“, тепер – орган Об'єднання українців у Польщі. 28 червня редакцію „Свободи“ відвідала заступник головного редактора цієї газети Анастазія Кравчук, за матеріялами якої подаємо розповідь про часопис та інші видання польських українців.

Український тижневик „Наше слово“ видається у Варшаві, але має теренових кореспондентів в Києві, Перемишлі, Ольштині, Більську Підляському, Кошаліні, які забезпечують якнайповніше висвітлення подій українського життя. Подаються інформації про діяльність Головної ради ОУП, різні заходи наукового і мистецького життя, спогади і свідчення, публіцистичні статті, проблеми збереження української мови, спортові новини.

Останнім часом болючою темою для українців у Польщі стали висліди перепису населення, в ході якого було вжито ряд фальсифікацій з метою штучного применшення чисельности української меншини. Це робилося з тією метою, щоб дати урядові нагоду зменшити кошти на допомогу українській громаді. Переписувачі без згоди опитуваних зазначали їх в анкетах як поляків, записували відповіді про національність олівцем, а пізніше виправляли чорнилом на інші, вимагали багаторазового підтвердження українського походження опитуваних, ставили під сумнів вживання ними української мови як рідної.

Тривожними темами є також вшанування місць поховання полеглих українців в роки Другої світової війни та різних антиукраїнських акцій минулого, усунення наслідків Акції „Вісла“ в площинах людських прав, історичного висвітлення, громадських наслідків акції.

Періодично в тижневику вміщується „Лемківська сторінка“ (єдина у світі), яку редагує Богуслав Салей. 19 червня Павел Круліковський у статті „Традиція лемківського кєрмешу в Вілхівци“ писав: „На кєрмеш хотіли ся вказати в якнайкращім одязі. Жени вдівали „кабати“ – спідниці, ґорсети, а як юж ся робило студено, то іщи зашмарили на ся, головно – хлопи, гуньку. Жени барз рідко, жеби дакотра мала гуньку“.

Остап Лапський

Буде

З-за винограду
Що в зеленому саду
Прилітає до мене
Теплого суму пташка
Сідає на підвіконні
Моєї задуми.
Про сенс існування
Не раз
Призабутим словом
Думку розв'яже,
Вона й тобі, сину,
Буде часто співати
Про батьківський поріг
Про теплу щоку
Рідної матері.

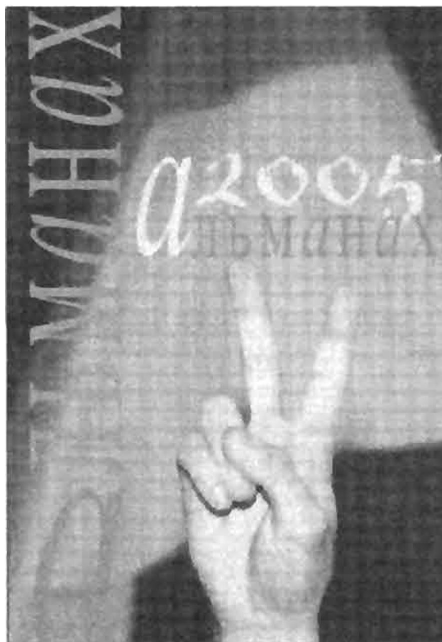
З „Українського альманаху-2005“

Додатком до газети є також „Криниця“ – спільне видання з Союзом українок, яке інформує про діяльність жіночих громад, розповідає про активних діячок союзу, подає новини жіночого руху в Україні.

Періодично виходить додаток для дітей „Світанок“, який редагує Марія Гарасим-Зельвак, а ілюструють Анна Стиранчак-В'ятрак і Лукаш Рейт. Наклад додатку – 4 тисячі примірників.

До редакційної колегії „Нашого слова“ входять Мирослав Вербовий (головний редактор), Анастазія Кравчук, Петро Тима, Анна Вінницька. Адреса редакції: ul. Kosielіska, 7, 03-614, Warszawa, Poland. Електронна адреса: nslowo@free.ngo.pl Сторінка в інтернеті: http//free.ngo.pl/nslowo. Телефон головного редактора: (48-022) 677-88-11.

Альманах українців в Польщі

Обкладинка альманху - 2005 (перша і остання сторінки)

„Український альманах-2005“, що його видає Об'єднання українців в Польщі, починається з ілюстрованого історичного календаря, в якому на кожен місяць подані дати важливих подій. Далі йдуть розділи „Українська громада в Польщі“, „Українська держава“, „Польща – Україна“, „Не забудьмо пом'янути“, „З літописного календаря“, „З історії батьківських земель“, „Українці в світі“, „Література і мистецтво“.

Статті про українців в Польщі подають нинішній стан об'єднання, огляд шкільництва, історичні розвідки, є також добре ілюстрована хроніка подій 2004 року. В розділі про Україну розглядаются питання розвитку Збройних сил України, утвердження державної мови, втрат України в Другій світовій війні, подано історію української поштової марки. Серед статтей розділу „Польща – Україна“ особливу увагу привертають дослідження Гжегожа Мотики „Правда і міти про участь українців в придушенні Варшавського повстання“ і Юрія Шаповала „Потенціял взаєморозуміння та історичний простір ненависти (роздуми над новонайденими документами про польсько-українські взаємини під час Другої світової війни)“.

Альманах розповідає про життя і діяльність Бориса Лятошинського, Івана Крушельницького, Василя Мартиша, Костя Паньківського, інших відомих українців. Цікава розповідь Ірини Богун „З візитою в Ольги Петлюри в Парижі“. Ряд історичних розвідок зацікавить не тільки професійних істориків, а й вихідців з тих місцевостей, про які йде мова: Мриглодів, Грушки, Угнева, Ульгівка, взагалі Холмщини і Пілящшя. Альманах редагує Мирослав Вербовий. Його наклад – 1000 прим.

„Український альманах-2005“ можна придбати (є ще примірники альманахів за 1997-2004 роки), звернувшись на адресу: „Tyrsa“, ul. Koscieliska, 7, 03-614 Warszawa Poland. Електронна адреса: tyrsa@hot.pl Тел.: (48-022) 679-9547. Факс: (48-022) 679-9695.

За цією ж адресою можна замовити другий том матеріялів „Українці в найновішій історії Польщі. Акція „Вісла“, до якого увійшли статті українських дослідників І. Цепенди, Ю. Сороки, С. Швидюка, Р. Дрозда, Я. Грицковяна та польських Я. Пісулінського, П. Семкова, М. Хейгера, подані обома мовами. У збірнику подано розвій подій і наслідки депортації українців в 1947 році, пропаганду, яка в Польщі супровождувала акцію виселення. Є в збірнику пісні і вірші на теми депортації, які написали самі виселенці.

Зустріч в редакції „Свободи“ (зліва): Стефан Гованський з Організації оборони Лемківщини (ООЛ), Левко Хмельковський, Анастазія Кравчук, Ірена Яросевич, Христина Ференцевич, Петро Часто, Юліян Котляр з ООЛ, сидить Ольга Кузьмович.

„Світанок“ – додаток для дітей

З архівних полиць Українського Національного Музею

Отець Андрій-Агапій Гончаренко – один з перших еміґрантів Америки

ЧИКАҐО. – Сторінками минулого віє у сховищі фондів Українського Національного Музею в Чикаґо. Мою увагу привернув портрет сивого старенького чоловіка. Якась особлива сила випромінювала з його очей. Хто такий Андрій-Агапій Гончаренко? –запитувала себе, прочитавши підпис під портретом, котрий зберігається у фондах музею від 1956 року.

Його життя – це приклад відданости та любови до української землі. Народжений в Україні, ніколи не зрікся свого українства і, проживши більшу частину свого життя в Америці, залишився патріотом. Його доля є цікавою для нас ще й тим, що у ній переплетені дороги найстарших українських еміґрантів. Отець Андрій-Агапій Гончаренко прибув до берегів Америки у 1865 році.

„Земляки мої, родаки мої на чужині! Кохайтеся, братайтеся! Подивіться, в якому благу і добрі живуть другі люди – волохи, французи, німці. Чому би й нам в братерстві не жити!", – ці слова козака-священика Агапія Гончаренка залишаються актуальними й сьогодні. В Америці він був першим еміґрантом серед русинів і малоросів, галичан та лемків, котрий назвав себе українцем. До приїзду в Америку серед кола його приятелів були Тарас Шевченко, Микола Куліш, Михайло Драгоманов, російські революціонери Герцен та Бакунін, італійські патріоти Мацціні та Ґарібальді. Високосвічений, обдарований Божим даром до мов, прекрасний знавець історії та культури Близького Сходу, отець Агапій розпочав свій перший день на новій землі служінням у грецькій православній церкві. Тут він відкрив школу, де навчав чужинців грецької мови. У віці 32 років розпочав свою месійну діяльність у Бостоні.

Народився Андрій Гончаренко 19 серпня 1832 року в селі Кривині на Київщині в родині місцевого священика. У рідному селі отримав початкову освіту, а згодом батько відвіз сина до Києва, до духовної семінарії. Закінчивши її у 1853 році, стає ченцем Києво-Печерської Лаври і від того часу носить ім'я Агапія. Приглянувшись до нового ченця, митрополит Філарет взяв його працювати секретарем у канцелярії. Ця праця дала нагоду приглянутися до управління російської Православної Церкви зсередини та стала підґрунтям для формування його настроїв, глибоко-національного світогляду. Агапій знайомиться з Кулішем та Драгомановим, близькими за духом стають для нього вірші Тараса Шевченка. Це була доба приязні велетнів, кожен з яких віддавав себе вповні ідеї служінню Україні.

Самодержавна Росія не терпіла вільнодумства. В 1857 році отця Агапія призначають священиком до посольської церкви в Атенах. Будучи вродженим лінґвістом, Агапій Гончаренко вивчає грецьку та інші мови східних народів. Він підтримує зв'язки з групою російських еміґрантів, що перебували в Англії та Франції. В часописах російських вільнодумців „Колокол" і „Полярная Звезда", що виходили в Лондоні, почали з'являтися статті Гончаренка. Царська охоронка уважно стежила за кореспонденцією отця і, перехопивши одного з листів, передала послові Росії у Греції Олександрові Озєрову. Той, запросивши Гончаренка пообідати на пароплаві „Русалка", вручив йому наказ про арешт і негайне повернення до Росії. Це сталося 16 лютого 1860 року. На щастя, друзі, довідавшись про арешт, зуміли викрасти Агапія по дорозі до Росії, і вже 4 березня він їхав до Лондону, як вільний козак. Півторарічне перебування в Лондоні було наповнене цікавими знайомствами, подорожами, науковими розвідками. Агапій Гончаренко на короткий час відвідав Туреччину, побував на Атенській горі, де в одному з монастирів відшукав свого дядька, Дмитра Богуна. Він відвідав Єрусалим, побував в Ливанських горах і чудом врятувався в Єгипті, де на нього російська розвідка влаштувала замах. 18 жовтня 1864 року корабель з відважним козаком відплив з грецького порту Смирни. Новий 1865 рік зустрів Гончаренко в Америці. За протекцією грецького консула Димитрія Ботассі, отець Агапій приступає до праці в грецькій церкві. Біблійне Товариство в Ню-Йорку прийняло Гончаренка до редакційної колеґії. Він редаґував видання біблії арабською мовою.

Думка мати власну друкарню не покидала його. У 1865 році Росія продає Америці Аляску. Американський уряд робить старання, щоб слов'яни Аляски якнайшвидше ознайомилися з конституцією нової держави та вільним устроєм її життя. Агапій Гончаренко закупив друкарню з кирилицею. 1 березня 1868 року у Сан-Франциско вийшло перше число англійсько-російського тижневика „Аляска Гералд" за редакцією А. Гончаренка. Від липня 1868 року у російській частині часопису появився підзаголовок „Свобода", де поміщувалися статті українською мовою. Через чотири роки Агапій Гончаренко продає часопис американцеві Генрі Джорджеві. Зароблені гроші віддав на потреби друкарні Бенкрофт у Сан-Франциско, Конгресової бібліотеці та інститутові смітсоніян у Вашинґтоні. Разом з дужиною Альбіною Цітті, італійкою за походженням, яка у всьому підтримувала чоловіка, поселилися на хуторі в п'яти милях від містечка Гайвардс.

У Сан – Франциско жила група українських еміґрантів, з якими отець Агапій часто зустрічався. Одну з таких зустрічей, що відбулася в 1910 році, описує пані Текля Данис в альманасі канадського „Українського Голосу" за 1948 рік (мову оригіналу збережено): „... В паркані фіртка, а на ній видніється напис великими літерами червоною фарбою „Україна", в мене серце так і забилося : Україна в Каліфорнії!, - а хтось зауважив: „А на Україні – Московщина...". Входимо через фіртку і тут

Андрій-Агапій Гончаренко
Фото: архів „Свободи"

бачимо домик, а над самими дверима напис синьо-жовтими літерами „Свобода". Від зворушення мені в очах стали сльози. Нас привітав пес Брисько, а потім вийшов з хати старець середнього росту з ціпком в руках, в козацькій шапці на голові. На його похилені плечі спадало сріблисте волосся, наче пелюстки відцвилого дерева. Його глибоко в голову запалі очі виявляли велику доброту. З-під сивої бороди і вусів добродушно всміхалися в розмові його зморщені уста. Тут мимоволі майнула думка: „Чому така неправда на світі ? Чому найкращі сини України розпорошені по світі, по закутках чужих земель, а на своїй рідній – годуються зайди?"... Ми розмовляли на дворі під деревом. Альбіна (дружина) поставила чай на столик, а Гончаренко наливав склянки й ставив перед нами. Коли вже все було готове, він сказав, що треба помолитися по-нашому, по-українськи. Ми глянули один на одного, встали і заспівали „Ще не вмерла Україна". Піднявся й старенький Гончаренко, зняв свою козацьку шапку з голови, на якій вітер розвіяв сиве волосся. Коли він стояв, спершився на ціпок, - по його обличчі покотилися великі перли-сльози, які він обтирав полою своєї сукмани. „Земляки мої,-промовив Гончаренко,- я був з вами один момент в Україні"... Після чаю повів нас показати своє господарство. Перед хатою росла велика сосна, яку він тут сам посадив. Потім привів під вишню і сказав, що це наша українська вишня. „Таких тут нема: вишня і сосна – це еміґранти". Потім ми підійшли до потоку: „Тут моя святиня, - пояснив він, показуючи палицею на кам'яну печеру, над якою виднів образ Матері Божої і Хрест, - тут я вінчаю молодих, хрещу діточок і хвалю Всевишнього".

Ось таким він був наш славний земляк, отець Агапій Гончаренко. У його домі зупинялося багато еміґрантів, лунала українська пісня. У снах він марив Україною. Коли у 1914 році почалася Перша світова війна, отець тішив себе надією: „Тепер вже не вмру, поки не буде мій народ вільний. Може, моє тіло старе, однак, дух молодий. В нашім краї будемо хазяйнувати по-свойому, та й в церкві будемо співати по-українськи. Московський прапор скинемо, а на його місце поставимо жовто-блакитний. Я ще не старий їхати на кораблі...Наш край, джерело козацтва, як фенікс воскресне, на добро людям, вічну правду й волю".

Він відійшов у засвіти 7 травня 1916 року. Над його могилою – чиста блакить каліфорнійського неба, а вітри століть донесли сюди вістку, що Україна стала незалежною.

Марія Климчак

12 листопада: наукова конфереція та бенкет до 30-ліття Фундації УВУ

В цьому році припадає 85-ліття єдиного в світі екзильного Українського Вільного Університету (УВУ) в Мюнхені, який протягом цього періоду, завдяки всегромадській допомозі, зберігав і поширював історичну правду про український народ, захищав рідну мову, науку й культуру. Діяльність і досягнення УВУ будуть записані в нашій істріографії, як найвидатніше джерело збереження української науки в часи жорстокої окупації України. Завдання і мета засновників були дуже великі, але фінансові труднощі ще більші.

Найважчі часи для університету довелось пережити по Другій світовій війні. Тисячам молодих українців, які залишилась без праці в зруйнованій Німеччині, треба було допомогти здобути освіту і приміщення. В напівзрозваленому будинку в Мюнхені професори, часто голодні, викладали в неопалених авдиторіях, а після занять писали підручники для студентів. Університет жив на дрібні пожертви церковних добродіїв та Товариства прихильників і алюмнів УВУ, яке переоформилось в 1975 році на існуючу Фундацію УВУ.

Після правного визнання УВУ Федеральний і Баварський уряди Німеччини приділяли фінансові дотації для УВУ, але після відновлення української незалежности дотації постійно зменшувалися. Вісім років тому, в 1997 році, Федеральний уряд зупинив свої дотації, а цього року Баварський уряд повідомив, що через економічні негаразди змушений зупинити свою допомогу. Україна, хоч уважає УВУ вікном на Захід, бо тут відбуваються спільні наукові конференції й зустрічі, але тимчасово ще не спроможна допомагати фінансово.

УВУ виконав незмірно велику працю для українства, чого часто ми не вміємо належно оцінити. Тисячі його випускників займали та займають головні позицій в наукових інституціях, державних посадах та суспільно-громадському житті в різних країнах світу. Від сорокових років минулого століття УВУ був осередком українського наукового світу. Зібрані по Другій світовій війні найвизначніші науковці й професори з усіх земель України не тільки були викладачами УВУ, а також організували в українських осередках середні та технічні школи і різні курси.

Ця широкомаштабна діяльність УВУ допомогла зберегти українську індентичність, національну свідомість, патріотичність і політичну зрілість, що було великою допомогою поневоленому народові в його боротьбі за волю, і тепер – в розбудові його державности. Завдання університету не зменшуються й нині, особливо діяльність Педагогічного інституту УВУ, який, завдяки директорові Лесі Косик і її колегам, щорічно готує молодих учителів українознавства як для України, так і для діяспори.

Тепер УВУ перебуває у фінансовій кризі. Без державної дотації Німеччини чи Баварії сама Фундація не спроможна утримувати університет. Ректорат і дирекція Фундації УВУ звертається з проханням до всіх випускників УВУ, фінансових установ, організацій та до всіх людей доброї волі – доможіть фінансово пережити цей критичний час. 12 листопада 2005 року відбудуться наукова конференція та ювілейний бенкет у готелі „Рамада" в Іст-Гановері, Н. Дж., на відзначення 85-ліття УВУ і 30-ліття Фундації. Діловий комітет звертається з проханням до всіх організацій і товариств в цей день не влаштовувати інших імпрез.

Комітет запрошує всіх взяти участь в цих святкуваннях.

Іван Буртик

Про закерзонські долі в Торонто

ТОРОНТО. – 5 червня українське Торонто в черговий раз отримало нагоду познайомитися з бурхливою історією Закерзоння – українських етнічних земель Лемківщини, Бойківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя, які опинилися тепер в складі польської держави. Через 8 років після показу великої виставки, присвяченої 50-літтю депортації корінного населення цих земель згідно Акції „Вісла", Об'єднання українців „Закерзоння" (ОУЗ) запросило українську громаду на чергову виставку „Трагедії Закерзоння у ХХ ст.", яку показано у престижній галерії Українсько-канадської мистецької фундації, де вона діяла від 5 до 12 червня. На 32 великих панелях представлено найважливіші етапи трагічних випробувань, крізь які пройшли українці „закерзонської України". Назвав ці найважливіші моменти в історії Закерзоння у своєму вступному слові голова ОУЗ М. Іваник. Це – дві світові війни, концтабори в Талергофі, Березі-Картузькій і Явожні, пацифікація Галичини, нищення холмських церков, криваві побоїща в 1944-1945 роках в Грубешівщині і Надсянні, депортації на схід і Акція „Вісла".

Про трагічні події закерзонської історії, зокрема воєнного і післявоєнного часу, говорив у своїй доповіді на відкритті виставки професор Йоркського університету Орест Субтельний. Його доповідь попередила поминальна молитва, яку вимовили у супроводі священиків і всіх присутніх Митрополит Юрій з Української Православної Церкви та Владика Корнелій з Української Католицької Церкви.

Присутні, які заповнили вщерть головну виставкову залю галерії, вислухали також розповіді свідків подій на Закерзонні – Б. Федака, який 7-річним хлопцем пройшов пекло Павлокоми, де польський відділ Армії Крайової розстріляв у березні 1945 р. 366 українців, та Я. Вайди, якого мама була однією зі спалених живцем польським військом 33 жителів села Терка. Не менш трагічними були розповіді Н. Кози з Шихович та Г. Силицин з Поторжина, що на Грубешівщині, де весною 1944 р. польські партизанські відділи знищили понад 50 українських сіл і вбили близько 5 тисяч українців. Спогади прочитала А. Назарович. Зі словом про минуле і сучасне виступили запрошені гості – Генеральний консул України в Торонто д-р І. Лосовський, голова Конґресу Українців Канади (відділ Торонто) М. Швець, заступник голови Світового Конґресу Українців М. Шкамбара та голова Фундації „Павлокома" З. Потічний. Після цього ведучий зустрічі і головний організатор виставки Я. Крет запросив усіх оглянути виставку, яку плянується показати в інших містах Канади і США.

Мирослав Іваник

Відвідувачі оглядають виставку

На відкритті виставки

Княгиня космацьких гір

До 100-річчя з дня народження Ольги Луцик-Рем

Замаїлися космацькі гори весняною зеленню, загуділи космацькі ліси бджолиною музикою, здійнялася над кичерами віхола з черешневого цвіту. А село, як сто, як тисячу літ, озивається дзвінкими весіллями. Наряджені в гуцульську ношу сидять на буланих конях князь і княгиня, дружби і дружки, а за ними бояри, свахи... Неквапно рухається такий весільний похід до церкви, аби там взяти шлюб і сповістити усьому Космачеві, що народилася ще одна гуцульська сім'я. З подивом спостерігають за оцим весільним дійством на конях численні туристи, бо де ще можна побачити отаку красу народного весілля, як не в Космачі.

Впродовж століть досліджували космацьке весілля австрійські, польські, українські фолкльористи й етнографи. Та чи не найбільше уваги йому приділила ще на початку минулого століття видатна українська письменниця Ольга Луцик-Рем, описавши це весілля до найменших дрібниць у своїй п'єсі „Князі гуцульських полонин", яку видано в Торонто окремою книжкою в 1984 році.

Вона мріяла на основі написаної п'єси створити в Космачі художній фільм, та не судилося: зашвидко відійшла у засвіти, встигнувши лише вивести „Князів гуцульських полонин" на театральну сцену в Америці. Її пам'ятає українська діяспора Америки й Канади, та, на жаль, про неї майже нічого не знає її рідна Україна, коханий серцю Космач.

На сьогоднішній день людей, які пам'ятають Ольгу Луцик-Рем, у Космачі залишилося лише двоє: Гнат Вардзарук з присілка Рушір та Сенька Кушнірчук з присілка Дощиний. Теперішній Космач майже не знає про Ольгу Луцик-Рем, про її творчість, бо в радянські часи було заборонено навіть згадувати її прізвище. І лише на Стрітення Господнє, через сто років від дня свого народження, Ольга Луцик-Рем повернулася в улюблений Космач, до того самого храму святих апостолів Петра і Павла, де колись співала Службу Божу. На цей раз про неї своїм парафіянам говорив теперішній парох Космача отець-мітрат Василь Гунчак, а опісля відправив поминальний Молебень за її душу.

Зоря Ольги Ременецької зійшла над Україною 1905 року. Дівчина виховувалася на національних традиціях в свідомій українській родині. Закінчила гімназію в Коломиї, студіювала в Музичному інституті у Львові. Мала не лише гарну вроду і вдачу, а й чудовий голос. Довкола Ольги завше гуртувалася молодь. В Ольги була старша сестра Антоніна, яка в Космачі учителювала. Сестри любили співати дуетом. А коли Ольга запізналася в Космачі з учнем Олекси Новаківського Степаном Луциком, то виходило в них гарне тріо. Ольга і Степан пасували одне одному і своїми вподобаннями, і зовнішністю, і поривом до краси. Вони одружилися, народили двох синочків, Юрія та Романа. Та їхньому щастю на заваді стала Друга світова війна. Опинилися в Америці, в Сейнт-Павлі (Міннесота). Туга за рідним краєм, за Україною краяла на чужині серце. Гамували спрагу за рідними місцями творчістю: Степан – малюванням, Ольга – писанням. Були активними учасниками різних українських організацій, намагалися зростити українськими патріотами своїх синів. Діти отримали добру освіту. Юрій продовжив батькову справу. Роман вибрав собі за дружину дівчину Уршулю – польського походження, яка народилася у Франції, а Юрій – оженився з Лесею, волинського походження, яка народилася в Австрії. Обидва сини Ольги вже стали дідусями. Дочка Юрія Христина проживає в Австрії, досліджує свій родовід і закінчує писати книжку про свого дідуся Степана та бабусю Ольгу.

Степан був першим порадником Ольги, першим її критиком, малював декорації до вистав за її драмами. В 1963 році видатний маляр Степан Луцик передчасно пішов з життя. Ольга тяжко переживала втрату чоловіка. Згодом переселилася до Мінеаполісу. Залишалася активною в українській громаді. Працювала учителькою в українській школі, писала вірші, п'єси, пісні, оповідання, дописувала до українських часописів під псевдонімом Ірина Плай. Ольга Луцик-Рем належала до Союзу Українок Америки та інших жіночих організацій Америки й Канади.

Організувала драматичні молодіжні гуртки, концерти, співала в українському хорі „Дніпро", трудилася багато для рідної Церкви, була виховницею пластунів. Але всій діяльності Ольги Луцик-Рем передувала літературна і музична творчість. Вона написала сімнадцять п'єс для молоді, ряд творів для старших, низку гуморесок, есеїв, понад п'ятдесят пісень. Понад усе любила Космач, Чорногору, Прут, мріяла туди повернутись.

Її син Юрій згадує: „Мама залишила по собі немало творів. Багато з них є рукописами, які досі не переписані начисто й не відредаговані. Я тепер розшифровую мамину спадщину. Багато з розшифрованого ми передали в Мінесотський університет, до відділу історії еміґрації. Дещо залишили собі, тепер помалу переписую на комп'ютері, аби наші діти і внуки могли заглянути в минуле...".

Ольга Луцик-Рем була шляхетною, талановитою людиною, великою української патріоткою. Вона вірила в незалежність Української держави. Століття від дня народження та п'ятнадцятиліття від дня смерти Княгині Космацьких Гір святкує вільна Україна. Львівський скульптор Юліян Квасниця виготовляє меморіяльну дошку з барельєфом Ольги Луцик-Рем, яку буде встановлено в Космачі, бо хоч прах її тіла покоїться на далекій американській землі, але серце своє назавжди вона залишила в Космачі.

Дмитро Пожоджук
Космач, Гуцульщина

УКРАЇНА І СВІТ

Виставки конфіскованих речей колишнього губернатора Сумщини

КИЇВ. – У той час, як колишній губернатор Сумщини Володимир Щербань переховується за кордоном, у Києві 25 червня виставили частину цінностей, які міліція знайшла під час обшуків у нього вдома. Це картини, ікони та зброя.

Судячи з картин, які колекціонував колишній губернатор Сумщини Володимир Щербань, йому найбільше подобаються пейзажі – лісові, морські, сільські, хоча у зібранні є й кілька портретів – дівчинка з квіткою та іграшкою, напівоголена жінка та два великі полотна, на яких намальовані партизани.

Найцінніші серед картин – „Лісовий пейзаж" російського художника Жуковського та два краєвиди XIX століття західньо-європейського майстра Мортона.

Міністра внутрішніх справ Юрія Луценка здивувало те, що В. Щербань збирав живопис: „Людина, яка не відзначалася нахилом до мистецтва, збирала безцінні речі. Мало того, вони зберігалися не як прикраси, а як заощадження на чорний день".

Коли міліція знайшла картини, вони були вже запаковані. Їх готувалися або продати, або вивезти за кордон.

Всього під час обшуків помешкань В. Щербаня у Сумах та на його дачі під Києвом конфісковано 159 картин та старовинних ікон, 6 тисяч боєприпасів та півсотні одиниць холодної та вогнепальної зброї. Частина зброї – колекційна, як, наприклад, французька кавалерійська шабля 1813 року чи багнет часів російсько-японської війни. Решта – це мисливські „бравнінги", „блайзери", „беретти", які коштують десятки тисяч долярів.

Найнесподіваніша знахідка – це колекція самоварів. Їх у Щербаня було аж 178. Але на виставці для них не вистачило місця.

В. Луценко сказав: „Платні губернаторів сягали не більше, ніж 1-2 тисячі гривень. А тут ви бачите цінності, кожна з яких оцінена в тисячі, але не нашої валюти".

Володимир Щербань керував Сумською областю тривалий час.

Донедавна він очолював Ліберальну партію України, яка на минулих парляментських виборах пройшла у Верховну Раду в складі бльоку „Наша Україна" Віктора Ющенка, хоча В. Щербань був одним з найближчих прибічників колишнього президента Леоніда Кучми.

У середині травня цього року міністерство внутрішніх справ України оголосило Володимира Щербаня у міжнародний розшук, порушивши проти нього чотири кримінальні справи.

Юрій Луценко сказав, що слідству відомо, де перебуває В. Щербань, хоча і не сказав, де саме. Раніше повідомлялося, що В. Щербань виїхав до Сполучених Штатів, взявши з собою 10 мільйонів долярів.

Що буде тепер з конфіскованими цінностями колишнього губернатора, вирішить суд. Міністер Ю. Луценко сказав, що частину картин повернуть у сумські музеї, звідки вони були вкрадені. Інші цінності – якщо не знайдеться їхній власник – швидше за все продадуть з авкціону. Ю. Луценко також не виключає, що подібна виставка – не остання.

Міністер Юрій Луценко оглядає цінності, конфісковані під час обшуку в помешканні Володимира Щербаня. *Фото УНІАН*

„Ми це зробили для того, щоб люди пересвідчилися – міліція не займається боротьбою з політиками. Міліція займається боротьбою з тими, хто обкрадав державу і грабував людей. Я переконаний в тому, що подальші дії покажуть аналогічні, а може і ще більш розкішні виставки інших фігурантів справ, які сьогодні намагаються голосити про політичні репресії", – сказав він.

Радіо „Свобода"

Україна оголосила розшук олігархів

Ігор Бакай

Володимир Щербань

КИЇВ. - Міністерство внутрішніх справ України 30 червня звернулося до Росії з проханням повернути до України колишнього керівника Державного управління справами Президента України, колишнього голову правління „Нафтогазу України" Ігоря Бакая. Прокуратура Києва притягає його до відповідальности за перевищення влади, яке призвело до тяжких наслідків. І. Бакай 28 червня був затриманий російськими правоохоронними органами в Москві, після чого його без будь-яких пояснень українській стороні відпустили, видавши перед звільненням закордонний пашспорт громадянина Російської Федерації. Тепер його місце перебування невідоме.

Також оголошені в розшук Володимир Щербань, 1950 року народження, колишній голова Сумської обласної державної адміністрації; колишній перший заступник голови Сумської обласної адміністрації Володимир Руденко; і один з колишніх керівників Сумщини, Олександер Кириченко.

Текст і фото УНІАН

Панцерник „Потьомкін" і Україна

Сто років тому, 14-24 червня 1905 року, матроси в Одесі захопили провідний корабель Чорноморської фльоти „Князь Потьомкін Таврійський" і кілька тижнів утримували його під своєю контролею, курсуючи між Кримом та Румунією в північно-західній частині Чорного моря. Повстання на „Потьомкіні" романтизоване фільмом режисера Сергія Ейзенштейна. Якби не фільм С. Ейзенштейна, то чи знав би світ про повстання? Чи справді цей бунт на кораблі був важливою історичною подією? Про це, і зокрема про українські аспекти повстання на „Потьомкіні" розповів кореспондентові Бі-Бі-Сі Богданові Цюпинові кандидат історичних наук, викладач катедри історії України Одеського державного університету Тарас Гончарук.

– Чи повстання було прообразом революції, в якій перемогли більшовики?

– На той час уже тривала революція, але не більшовицька. Поштовхом до повстання стали події зі зіпсованим м'ясом, яке купили на одеському Грецькому ринку, тривалий час везли в спеці аж до острова на катері і воно зіпсувалися... Бажання капітана провчити матросів корабля за те, що вони не бажали їсти це м'ясо, стало поштовхом до повстання. Повстання абсолютно не було під більшовицькими гаслами. Єдиного більшовика – навіть невідомо, чи Вакуленчук був більшовиком чи меншовиком, бо він був членом РСДРП – убили на самому початку повстання, яке очолив Афанасій Матюшенко, вихідець із Слобожанщини, який на той час був безпартійним. На чолі повстання стояли українці Вакуленчук, Матюшенко, абсолютно забутий на сьогодні прапорщик Олександер Коваленко, якого більшовицька ієрархія зовсім не згадувала, оскільки він був членом Революційної Української партії і єдиним офіцером, який перейшов на бік повсталих і залишився з ними до кінця. Пізніше він відзначився у визвольних змаганнях 1917-1921 років. Цей бунт був справжньою народною революцією. Почався він криваво – з перестрілки з офіцерами, у якій було вбито одного матроса і декількох офіцерів. Було розстріляно капітана Голікова і лікаря, який завжди підтримував капітана.

– Чи можна це повстання вважати подією в процесі формування української державности, чи воно стоїть в руслі соціяльної революції колишньої Російської імперії і нічого не має спільного з процесом становлення української державности?

– Напевно, з процесом становлення державности повстання не має нічого спільного, проте має багато спільного з процесом соціяльної революції, яка була особливо сильною в національних окраїнах, і з процесом взагалі боротьби населення, в тому числі українського народу, проти царського режиму. Показово, що навіть у документах, опублікованих в 1920-их роках більшовиками, коли говорилося про те, чому прапорщик О. Коваленко перейшов на бік повсталих, то свідки згадували, що він сказав: „Я завжди був українцем, тому я буду з матросами". Тобто українські партії не стояли осторонь цього процесу; це була соціяльна боротьба, тісно пов'язана з боротьбою національною.

– Чи повстання на панцернику „Потьомкін" є частиною історії новоствореної української Чорноморської військово-морської фльоти?

(Закінчення на стор. 21)

В Долині є вулиця мецената Омеляна Антоновича

ДОЛИНА, Івано-Франківської обл. – Для нас було б великою честю вітати на долинській землі, у стінах краєзнавчого музею „Бойківщина", спорудженого на кошти Омеляна Антоновича, гостей з Америки.

Спроби створити музей у Долині були і раніше. В кінці 1960-их років, коли було прийняте відповідне рішення влади, виділено приміщення і виготовлено деяке обладнання, але на цьому все закінчилося. Подібна ситуація склалася на початку 1990-их років, коли теж було виділене приміщення, написаний тематичний плян та ін. До справи були залучені долинська філія „Просвіти", товариство охорони пам'яток історії та культури. На той час на Долинщині вже діяли музей історії міста Болехова, який створив ще в 1990-их роках відомий краєзнавець Роман Скворій, літературно-краєзнавчий музей Івана Франка в с. Лолин (1981 р.), музей ім. Зіновія Красівського в с. Витвиці (1990 р.) та музеї при загальних школах.

І тільки в 1997 році, згідно з рішенням районної ради народних депутатів, було створено в Долині музей, оформлено юридично, визначено профіль і напрямки діяльности. Створювались три відділи: історичний, етнографічний і мистецький, а у назві він значився як історико-художній музей „Бойківщина". Усе на перший погляд виглядало добре, та ось про приміщення не подбали. Для новоствореного музею була виділена частина приміщення „Просвіти", котре, зрозуміло, не відповідало призначенню, тому неможливо було створити постійно-діючу експозицію. Виходячи із цих обставин, влаштовувались тимчасові пересувні виставки.

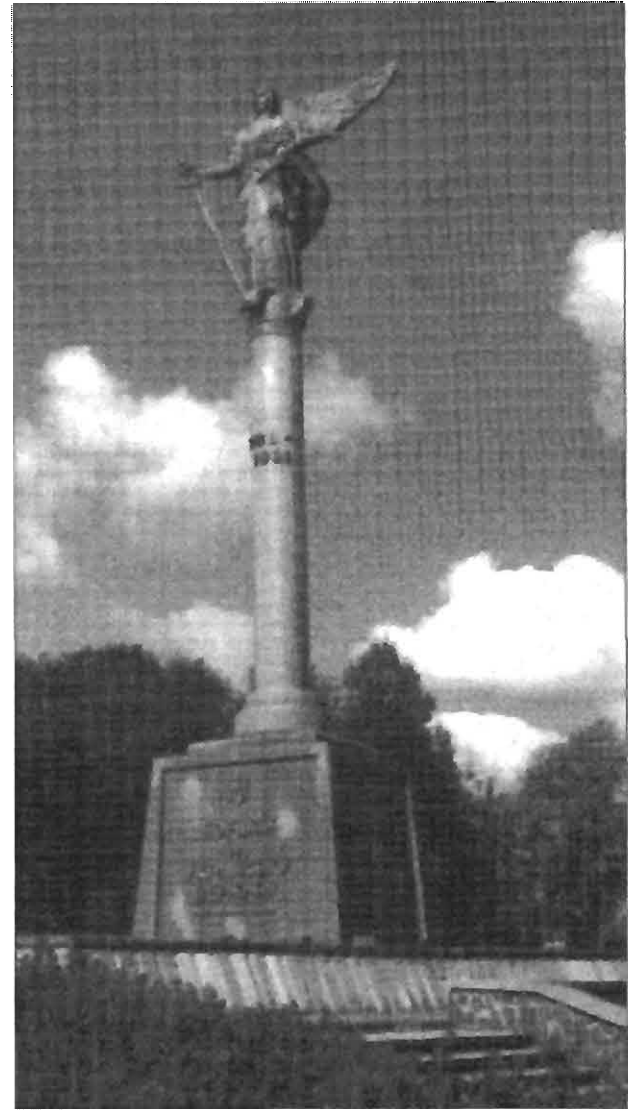
Повноцінно функціонував лише мистецький відділ, де постійно організовувались виставки творів мистців Долинщини, Івано-Франківська, Калуша, Стрия та інших міст. При музеї діяла спілка художників „Аркан", що сприяла розповсюдженню і популяризації мистецтва Бойківщини. Створення, формування і становлення музею пов'язані з ім'ям першого його директора Олексія Фрищина – мистецтвознавця, художника і педагога. Олексій Фрищин разом із Марією Павлюк робили систематичні поїздки-експедиції в бойківські села для збирання і вивчення культурних пам'яток цього краю.

Іншими словами, серце билося, а життя, як такого, не було. І тільки подружжя Антоновичів, так би мовити, вдихнуло життя у цей організм. Вони дали змогу народитися і вийти у світ широкий Долинському краєзнавчому музею „Бойківщина" Тетяни і Омеляна Антоновичів. За бажанням Омеляна Антоновича приміщення музею було передано громаді Долини. А збільшення кількости штатних працівників дозволяє розширити поле діяльности музею. Поряд з експозиційною, культурно-освітньою, пошуковою, виставковою діяльністю, колектив „Бойківщини" отримав змогу працювати ще й у напрямку науково-дослідницької роботи. Адже наш етнографічний реґіон, незважаючи на свою яскраву самобутність і давню історію, до цих пір ще порівняно мало досліджений і вивчений.

На одній із сесій міської ради було прийнято рішення більшу частину вулиці Міцкевича перейменувати на вулицю Антоновича. Це сталося 20 жовтня 2004 року.

Омелян Антонович здавався абсолютно спокійним стосовно цього перейменування. Як завжди, все уважно перечитав, подумав, а відтак – лише легенька посмішка. Що це означало, важко було здогадатись. А десь глибоко я відчувала, що це О. Антоновичу до душі.

Тетяна Сенів

Долина. Пам'ятник борцям за Українську державу

Музей „Бойківщина"

Відкриття музею у вересні 2003 року.

Д-р Микола Корпан - лікар В. Ющенка

Недавно я отримав газету „Народне здоров'я" (Львів), зі статтею про д-ра Миколу Корпана, який лікував у Відні Президента України В. Ющенка. Було б добре, щоб ту статтю надрукувати у скороченні в „Свободі".

Остап Оришкевич,
Прінстон, Н. Дж.

Микола Корпан народився 24 грудня 1956 року в селі Гузіїв на Івано-Франківщині в патріотичній українській родині. Навчався у Вигодській середній школі, в Івано-Франківському медичному училищі. У 1976 році вступив до Київського медичного інституту, який закінчив у 1982 році. Десять років пропрацював він на катедрі загальної хірургії Київського медичного інституту, яку очолював професор В. Земсков. Тоді ж почав займатися питанням застосування низьких температур у хірургії. Технічні розробки проводились спільно з фахівцями науково-дослідного інституту закритого типу „Сатурн". У 1985 році вперше опрацював методи лікування гострого запалення підшлункової залози за допомогою дозованої дії холоду.

В результаті тривалих копітких експериментальних і клінічних досліджень було розроблено нові види приладів та обґрунтовано нові методи лікування гострих запальних процесів печінки та підшлункової залози, встановлено можливість покращання результатів хірургічного лікування важких хворих. Новизну розробок підтверджено 15 винаходами.

Одночасно з науковою працею Микола Корпан здобув великий хірургічний досвід. Він спеціялізувався у різних напрямках хірургії (нейрохірургія, травматологія, дитяча хірургія, анестезіологія та реаніматологія, патологія, внутрішні хвороби). У 1990 році М. Корпан захистив докторську дисертацію.

У березні 1991 року М. Корпан здобув офіційну стипендію Федерального міністерства науки і досліджень Австрії та виїхав як перший лікар-стипендіят України до Відня на стажування. Працював у найкращих лікувальних закладах Австрії та у відомих в світі лікарів-професорів, у хірургічних відділеннях віденських лікарень Кайзера Франца Йосифа та Рудольфа, в шпиталі Цісаревої Єлизавети та шпиталі Лайнц, у відділах торакальної і травматологічної хірургії клінік Віденського університету.

Упродовж 1992-1996 років український лікар здобув також сертифікати про спеціялізацію в Европейській школі онкологічної фундації (Швайцарія, Лугано), Европейського інституту онкології (Італія, Мілян) та відділу колоректальної хірургії клініки Клівленду (США, Фльорида).

Він засновував (1997) та очолює Віденський міжнародний інститут кріохірургії, який уже завоював славу в цілому світі. Це приватно-державна установа, в якій проводяться наукові долсідження, а клінічною базою їх є „Рудольфінергауз". Він організує також Німецьку робочу групу з кріохірургії (1999), засновує Европейське товариство кріохірургів та незабаром (2000) стає його президентом. У 2001 році професора М. Корпана запрошують головним хірургом-консультантом до клініки „Рудольфінергауз" - провідної приватної клінічної лікарні не тільки міста Відня, але Австрії.

У листопаді 2001 року в Посольстві України у Відні за участю відомих вчених з різних країн світу відбулася презентація унікальних двох томів праць Миколи Корпана з сучасної кріохірургії.

Микола Корпан став засновником і президентом Міжнародної асоціяції винахідників „Perpetuus" (2000) та Міжнародного товариства „InterCryoMedFocus", генеральним директором Міжнародного біографічного центру в Кембріджі (Англія). Його запрошують на зібрання Нобелівських лавреатів. Він є членом низки хірургічних товариств у світі - Австрії, Швайцарії, Німеччини, США та інших країн. Він - активний член Европейського товариства для клінічних досліджень та світового товариства з кріохірургії.

Професора М. Корпана нагороджено численними українськими і закордонними дипломами та преміями, зокрема Міжнародною Віденською премією з фізичної медицини (1994), премією „Золота фортуна" (Київ, 2001), Американською почесною Золотою медалею (2002), Золотою медалею для найкращого винахідника на Міжнародній виставці в Женеві (2004). Він кавалер Бельгійського рицарського ордену „Le Merite de L'Invention" (2002). Американський біографічний інститут визнав Миколу Корпана „Людиною 2003 року".

Минулого 2004 року в Женеві на 32-ій виставці технічних винаходів і нових технологій вченого удостоєно Золотої медалі та Почесного диплома за вдосконалення кріохірургічних операцій і лікувальних технологій. Це серед тисячі експонатів з 42 країн світу!

Микола Корпан одружений, дружина Марта, уродженка Тернополя, за фахом лікар-реабілітолог, працює старшим лікарем у Віденській університетській клініці. 22-річна дочка Ірина є студенткою Віденського університету, факультету міжнародної гуманітарної науки; синові Мартинові йде третій рік. Учений підтримує тісний зв'язок з родиною в Гузієві, де живе його мати Олена Корпан. У неї важка хвороба, опікується нею тітка Дарія Корпан. Рідні, односельчани, вчителі з теплотою згадують свого земляка, він нерідко звертається до них через місцеву пресу.

Коли у кандидата в президенти України Віктора Ющенка виник важкий хворобливий стан, звернулися до киянина-віденця - спеціяліста в цій галузі, професора Миколи Корпана. Микола Корпан супроводжував нинішнього Президента України протягом усього часу діягностики та лікування в стаціонарних та амбуляторних умовах, забезпечував постійний кваліфікований нагляд за пацієнтом у Києві.

Вчасна висококваліфікована допомога дала добрі результати, і в тому, що підступні намагання усунути Віктора Ющенка з виборчої кампанії та з життя не справдилися, є велика заслуга доктора Корпана.

Доктор М. Корпан разом з доктором М. Ціmпфером були запрошені на інавґурацію Президента Віктора Ющенка. Пізніше в інтерв'ю про стан здоров'я Президента М. Корпан підкреслив, що 11 грудня 2004 року аналізами в лябораторіях Голяндії, Німеччини і Франції остаточно встановлено: В. Ющенка отруїли очищеним препаратом діоксину. Оскільки застосовано особливе інтенсивне лікування, яке в 15 разів пришвидшило знешкодження і виведення отрути з організму, здоров'ю пацієнта вже немає загрози. Зміни шкіри на обличчі, викликані нагромадженням діоксину в підшкірній жировій клітковині й сальних залозах, зникнуть протягом кількох місяців. Вжиті заходи для прискореного виведення отрути з організму зводять практично до нуля загрозу злоякісних пухлин, якихось віддалених наслідків; Віктор Ющенко є повністю здоровою людиною.

У грудні минулого року професорові Миколі Корпанові виповнилося 48 років. Він сповнений енергії і нових цікавих задумів, серед яких головним є подолання нарешті найстрашнішої для мільйонів людей хвороби - рака.

Д-р Ярослав Ганіткевич

Марія Суарес в Донецьку охоче співає українські пісні

Філемон і Марія Суареси з сином Филипом.

ЮНІОН, Н. Дж. - Коли на Богослужбовому зібранні в Українській євангельській церкві повідомили, що зі словом привіту до громади звернеться гість з Донецька, ніхто не чекав, що це буде бразилієць Філемон Суарес. Вісім років тому він покинув професійні заняття інженера-конструктора і поїхав в Україну як місіонер. З ним вирушила і 18-річна тоді дружина Марія. На Донбасі вони зустрілися з разючою бездуховністю, пияцтвом, занепадом моралі, безбожництвом. Заснована Суаресом церква „Асамблея Божа" тепер об'єднує сотні людей: допомагає бідним, насаджує повагу до батьків, до праці, правильне виховання дітей. Слово привіту Філемон виголосив ... російською мовою, тому що англійською він не володіє.

- Чому не українською? - запитав я.

- Коли ми приїхали в Україну, то зовсім не могли порозумітися з людьми. За вісім місяців я оволодів мовою місцевих жителів. Але там усі говорять російською мовою. Я люблю Україну, розумію українську мову, читаю службові документи державною мовою, але розмовляти ще не наважуюся. Наступного разу вже говоритиму до вас українською, - запевнив Філемон.

- А я співаю українські пісні, - похвалилася Марія.

Чи це не приклад для тих донеччан, які заявляють про свою неспроможність оволодіти мовою своєї держави?.

Л. Хм.

Панцерник...

(Закінчення зі стор. 19)

- Україна має великі традиції на Чорному морі. Чорноморська фльота Росії з кінця XVIII століття, коли Росія здобула право плавати на Чорному морі, значною мірою формувалася з українців. Це була продумана політика, оскільки, по-перше, українці проживали недалеко, а по-друге, як було з'ясовано чиновниками та офіцерами, українці мали певні здібності до військово-морської справи. Тому українці внесли дуже великий внесок у перемоги і війни Російської імперії на морі, а в повстанні на броненосці відіграли провідну ролю.

Панцерник „Князь Потьомкін Таврійський" був збудований в Миколаєві у 1904 році, мав 730 осіб команди. Під час повстання 18 червня 1905 року прибув до Румунії, щоб поповнити запаси вугілля і харчів, а після відмови повернувся до Феодосії, де теж не дістав потрібних ресурсів, тому 25 червня знову прийшов до Румунії і здався місцевій владі. Моряки зійшли на берег, а деякі повернулися до Росії і були засуджені. Румунія повернула корабель Росії, де він дістав нову назву „Святий Пантелеймон", а в 1917 році - „Борець за свободу". У 1918 році, щоб панцерник не дістався Україні, його затопили біля Новоросійська.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Гармонія творчости Ю. Скорупського і Е. Комоній

Юрій Скорупський. „Дорога до рідного краю“

З Юрієм Скорупським та Ерікою Комоній мені пощастило познайомитися 1998 року в Чикаго, на літературній зустрічі, яку влаштовувала газета „Час і події“. Про особливий дар цього молодого подружжя художників я знала ще в Україні. Мистецькі твори Еріки і Юрія виразно виділяються серед інших своєю яскравістю і глибиною змісту, подібно до першої зірки на вечірньому небі. Нова еміграційна хвиля періоду жорсткої економічної кризи в Україні переселила до Америки також Еріку і Юрія. Як відзначає мистецтвознавець Саймон Грін в дослідженні „Світ фантазій Юрія Скорупського“, твори цього художника подібні до найкращих зразків імпресіонізму, в яких людському сприйняттю представлено багато тонких, складних, швидкоплинних видозмін, характерних для живої природи. В них надзвичайна цікавість до неповторности кожної миті, до відтінків матеріяльної краси світу, до тих мінливих настроїв, які вселяють у тонку душу схід і захід сонця, полудневий час і час смеркання.

Велику дослідницьку працю „Музика і тиша в картинах Юрія Скорупського“ – про творчість відомого художника здійснила вчений-мистецтвознавець з Київської академії мистецтв Олена Шапіро. Вона пише: „Часто ми, говорячи про мистецтво в рамках якогось одного його виду, зрівнюємо свої відчуття методом порівняння з іншими, наприклад – музику й поезію, живопис і літературу... Від цього оцінка будь-якого твору лише виграє. Досвід таких паралелей підтримують не лише критики, але й самі мистці. Той, хто глибоко вникає у всі тонкощі мистецтва, не може залишити без уваги внутрішню спорідненість всіх його видів“.

Говорячи ж про художні праці мисткині Еріки Комоній, дружини Юрія, можна сказати, що вони користуються тепер великою популярністю. Саме в Чикаго вона почала займатися живописом і графікою, використовуючи свій досвід з декоративної творчости. Естетизм, стилістична визначеність, декоративні можливості в кольорах та лініях на картинах художниці нібито існують, на перший погляд, в межах фіґуративного мистецтва. Але це лише на перший погляд, бо у кожній її картині є зображення і його зміст, авторський задум. Тут варто згадати багато картин Еріки Комоній, серед яких мої улюблені „Політ над містом“, „Фантазія роздумів“.

Юрій Скорупський. „Польові квіти“

Безсумнівно, що споглядаючи полотна обидвох талановитих художників, бачиш в них тишу й шум, музику, поезію, а також і прозу життя. І основне у їхніх картинах – це правдивість і щирість, бо вони не лише бачать світ таким, як є, але й відтворюють його на своїх картинах саме так – реально і чесно. Це риси не лише їхнього творчого кредо, але й обидвох характерів талановитого подружжя.

На рахунку художників – вже понад сорок виставок, серед яких добра половина – персональні. Вони добре відомі в мистецькому світі Сполучених Штатів Америки. Але ніколи не забувають про свою рідну країну, де народилися й виросли, увічнюючи в своїх картинах незабутні пейзажі України, традиції свого народу. Це – гармонійне поєднання двох талантів, чиї картини вже занесено в Енциклопедію клясичних полотен світового мистецького рівня.

Оксана Маковець,
Вірджинія

Юрій Скорупський. „Зима“

Картини Еріки Комоній

ЧИТАЧІ ПРО КНИГИ

Захоплююча повість життя

Тримаю в руці книжку, яку я прочитав, як кажуть, не відкладаючи на пізніше... Це „Повість моїх літ" Олексія Воскобійника, видана київським видавництвом „ВУС" у 2000 році – спогади відомого в США та в Україні підприємця і мецената О. Воскобійника. Літературний запис спогадів зробив письменник Олег Чорногуз. Книжка має 342 сторінки, багато ілюстрована родинними фотографіями. Мене, признаюся, дивує, що книжка вийшла невеликим тиражем – тисяча примірників.

Треба було чекати аж чотири роки, поки відомості про „Повість моїх літ" розійшлися в діяспорі. Це сталося завдяки презентації видання цієї книжки, перекладеної на англійську мову Оксаною Тацяк та Михайлом Найданом. Презентація відбулася у Філадельфії в Українському культурно-освітньому центрі разом з презентацією книжки „Український кентавр" Олега Чорногуза. Згідно з повідомленнями в пресі, тираж обох видань спогадів О. Воскобійника повністю розійшовся, а прибуток автор та його дружина Галина подарували Фундації імені Івана Багряного. На мій погляд, в Україні спогади О. Воскобійника треба було б видати масовим тиражем, щоб вони дійшла до всіх, хто цікавиться життям української діяспори та етикою ведення підприємства в США.

Олексія Воскобійника я знаю половину сторіччя. Нас пов'язували справи будівельні та спільність політичних переконань. Ми обоє походимо з „багрянівського гнізда". Прочитавши книжку, я щиро захопився розповіддю свого земляка. О. Воскобійник своїми спогадами уможливив мені пізнати ще одну його іпостась, а саме – неабиякого мемуариста.

„Повість моїх літ" складається з чотирьох розділів .У першому з них автор розповідає про рідний Миргород, діда Василя Воскобійника, до речі, акціонера Дібровського кінного заводу, в якому плекали найкращих рисаків. Автор кольоритно змальовує образи батьків - Григорія Васильовича та Марини Василівни (в дівоцтві Шумейко), якій в спогадах присвячені слова синівської любови. Я мав честь особисто знати Марину Василівну, її старшого сина Михайла, редактора „Українських вістей", члена уряду УНР на вигнанні, професора історії університету штату Конектикат, голову Української Національної Ради 10-го скликання, яка 1992 року склала свої повноваження президентові, урядові та парляментові відновленої незалежної України. Працюючи в „Голосі Америки", я часто брав у нього інтерв'ю. Молодший її син Іван був моїм другом.

З дитинства автора оточував український світ: мова, релігія, пісні, свята, звичаї, природа – „смарагдові ночі України", тихий Хорол, що так чарували малого хлопця. Автор щасливий, що мав нагоду пізнати той світ: „Все це з приходом більшовиків знищувалось, викорінювалось як пережитки минулого. Вибивалося маузерами з нашої родової пам'яті – пам'яті народу нашого".

Унікальною рисою спогадів є те, що розповідь О. Воскобійника не раз то переплітається, то паралельно розгортається з розповіддю його дружини Галини (в дівоцтві Дробот), родом з Дніпропетровщини чи, як вона воліє називати свій козацький край, Січеславщини. Я інколи запитую самого себе: „Коли нарешті в Україні змінять назви міст? Всі ті Дніпропетровськ, Кіровоград, Первомайськ? Адже повернули Ворошиловградові його давню назву Луганськ, а Орджонікідзе на Кавказі – Владикавказ, змінили Сталіно на Донецьк! І якщо існують Одеса, Херсон, Очаків, то чому не може бути Січеслава?"

О. Воскобійник, як і я та мільйони наших ровесників, жив у часи кривавого терору, коли енкаведисти арештували й розстріляли його батька. Яке все це близьке мені! В тому самому році вони арештували й мого батька. Олексій Григорович розповідає, як його старший брат Михайло їздив до Москви, домігся, щоб його там прийняв якийсь чекіст і повернувся додому з сумною звісткою, що батько висланий на Північ Росії без права листування. Насправді ж батька О. Воскобійника розстріляли, що було підтверджено органами СБУ вже в незалежній Україні.

Далі автор пригадує всі пригоди хлопця – сина „ворога народу". О. Воскобійник також згадує про тих небагатьох німецьких офіцерів, які в часі війни прихильно ставилися до місцевого населення, як, наприклад, комендант Миргорода полковник фон Штауве. Можна припускати, що цей офіцер-аристократ був у душі (а можливо, й організаційно) проти Гітлера і нацистів, як і всі ті його зверхники і побратими, що зробили спробу ліквідувати Гітлера в 1944 році, заплативши за це своїм життям. Фон Штауве призначив О. Воскобійника, який до війни здобув фах електротехніка, директором миргородської електростанції.

З початком наступу совєтської армії 1943 р. вулицями Миргорода потяглися дожелезні валки втікачів зі сходу. Почалася мандрівка в невідоме. На військовій карті - Галичина, Угорщина, Словаччина, Німеччина, Швайцарія...

Невдовзі Воскобійники переїхали до США, де вже жили Михайло та Іван. Я добре пригадую той день, коли вони приїхали до Філядельфії. Двоповерховий цегляний будинок на вулиці Котман був їхнім першим домом. Олексій та Іван на спілку почали будувати перші два будинки. Я тоді бував на будівельному майданчику. Був там і Михайло – у ґумових чоботях та спецівці, як і всі ми. Дружина О. Воскобійника, досконало володіючи англійською мовою, закінчила курси купівлі та продажу нерухомостей, одержала ліцензію маклера. Таким чином фірма Воскобійників стала родинною фірмою, очоленою Олексієм, що вже мав досвід менеджменту, практичні знання електрики та водопроводу. Так почалася епопея, яка увінчається для О. Воскобійника не лише мільйонами долярів, але й визнанням його як одного з найкращих будівельників штату Пенсильванія.

З Олексійом Григоровичем ми рідко зустрічалися, бо жили у віддалених одна від одної місцевостях. Кілька разів бачилися у Провідну неділю в Бавнд-Бруці. Тоді і я помолився біля гробниці, де поховані Марина Василівна, старший син Олексія та Галини Воскобійників, який загинув трагічно у розквіті сил, Іван, Микола Дробот, убитий електрострумом на будівництві та де поставлено гробівець на честь батька, розстріляного 1938 року.

Воскобійники живуть на Фльориді, в Бока Ратон, де в затоці стоїть їхня розкішна яхта. А недавно, 27 листопада 2004 року, ми зустрілися на Панахиді за душі заморених голодом 1932-33 років, в Українській православній церкві св. Миколая Чудотворця в Купер-Сиţі. Після Панахиди мали нагоду пригадати давні літа. Говорили про Помаранчеву революцію на Україні. І не тільки говорили. Воскобійники пожертвували для штабу кандидата в президенти Віктора Ющенка 5.000 долярів, а мала парафія, що складається переважно з пенсіонерів – понад 8.000 долярів.

Я щасливий, що доля звела мене з родиною Воскобійників, яка втілює в собі все те найкраще, що спромоглася досягти третя хвиля української еміґрації на гостинній землі Джоджа Вашінґтона.

Книжку можна придбати через Фундацію ім. І. Багряного: 811 S Roosevelt Ave., Arlington Heights, IL 60005.

Володимир Біляїв

Евразійська...

(Закінчення зі стор. 5)

застановлення, а може цілево. Тим самим і пропаґує ідею Евразії. В 2002 році відбулася конференція на тему „Адміністрування евразійською безпекою". Не уточнено ніде, що треба розуміти під терміном „евразійська безпека". Дивно, однак, що в опублікованих матеріялах учасники науковці і політики стверджують, що якщо заява України до НАТО була б прийнята, то це було б „встромлення цього альянсу в „евразійську серцевину". Тут Україна вже безапеляційно приділена до „Евразії", спершу ще й самої „серцевини Евразії". Професор Саймон Серфати (тоді директор Европейських студій в Центрі стратегічних і міжнародних студій, людина з великим впливом, авторитет в ділянці міжнародної стратегії), підсумовуючи, каже: „Нема дебатів, де закінчується розширення Европи: на кордоні Евразійських країн, які були під контролею Москви..." Значить: на кордоні України?!

Постає багато запитань. Чи ці високопоставлені особи взагалі свідомі того, що Україна – це незалежна держава, а не якийсь об'єкт, який можна приділити куди вигідно, задля якихось прихованих цілей? Як буде виглядати українська культура на тлі таких нових геополітично-географічних порядків? Чи можна, не спитавши близько 50-мільйонного народу, який завжди був і почував себе зовсім добре в Европі, а тим більше, не знаючи його культурних надбань, отак собі переназивати країну з европейської на „евразійську" при всій неусталености того поняття? Чи можна так собі завісити культуру цього народу в якомусь „міжипросторі"? Чи не треба б пропонентам таких далекосяжних змін спершу вивчити цю культуру, щоб довідатися, що українські вчені, як, наприклад, Памфіл Юркевич, київський професор філософії, і Михайло Максимович, науковець і філософ, були запрошені царським урядом до Росії, щоб впроваджувати туди европейську науку?

Чи справді мають право „експерти геостратегії" приєднувати незалежну державу до російсько-азійського простору, не маючи елементарного знання про цю державу, як, наприклад, що в Україні були зовсім інші від Росії і Азії традиції правопорядку, европейське приватне право, право магдебурзьке, яке застосовувалось в українських міських судах України у XVI–XIX ст., коли декрети російського царя почали його касувати. Поступово, місто за містом, магдебурзьке право було заборонене, аж до остаточного скасування в 1835 році, коли воно перестало діяти в Києві.

Чи справді це шкодить Україні, коли її приписують до якоїсь „Евразії? „Не шкодить, хтось скаже, кожний має право говорити і писати те, що хоче, а зрештою – як потішав один американець-науковець: яка різниця, як називають країну? Якщо це навіть впливає на думання політиків різних держав, то це їхня проблема". Очевидно, це – їхня проблема. Питання є – наскільки та „їхня проблема" створює тяжкі до розв'язання проблеми і дилеми для України, поминаючи образливість такого підходу.

Чується також: „І що з того, що Україну приписують до „Евразії"? Географія своє сказала – центр Европи є на заході України. Географії ніхто не змінить". Справді? А якже ж так сталося, що центр Европи вже не є в Україні, а „перенесений" до Литви, біля міста Вільнюса? Тим, хто звик до наукових порядків, тяжко собі уявити, що науковці і політики ще далі ведуть суперечки про межі Европи. У Варшаві 9 травня 2003 року відбулися дебати на тему „Межі Европи". Організував дебати Інститут людських наук і Фундація ім. Баторія, були вони заініційовані президентом Европейської комісії Романо Проді. Господарем був Президент Польщі Алєксандер Квасьнєвський.

Однією з контроверсійних точок було: де мають бути межі Европи? Обговорювали дві категорії меж: „Кордони Европи" і „Кордони розширеного Европейського союзу". Дискутували також над питанням, що це є – „географічна Европа". Ще в грудні 1986 року, на зустрічі провідників країн Европейської спільноти в Люксембурґу, була пропозиція прийняти „Акт Европейського Союзу", який створив би т. зв. „Европейський простір". Марґарет Течер не допустила тоді до цього, кажучи, що „Европейський простір" – це дуже неточне окреслення. Як бачимо, гнучкість географії – це факт, якого не можна „спускати з ока".

В 1992 році, за договором у Мастріхті, було створено Европейський союз, а в 1997 році був підписаний Амстердамський договір, якого 49 стаття обумовлює, що „кожна европейська держава, яка шанує принципи Европейського союзу, може подаватися в членство". В офіційному підручнику про Европейське розширення, спеціяліст в тих справах професор Ф. Гофмайстер пише: „Без сумніву, це окреслення має географічне значення. Кожна держава, будучи частиною Европейського континенту, має право старатися про прийняття в членство", а далі написано, що „юридична вартість терміну „Европейська"... є тільки для запобігнення вступу в членство Европейського союзу держав, чиї території лежать поза Европейською територією". Однак, на диво, в 1999 році, знайшовся автор Крістоф Дорау, який вирішив, що неможливо географічно окреслити „делімітацію" Европи.

Отже, згідно з законодавством ЕС і традиційним географічними даними, Україна „сидить собі" на ґрунті Европейської території і звідтам її фізично усунути не можна. Виглядає, однак, що можна старатися висунути саму територію геть з Европи перейменуванням цієї території – на „Евразію"! Якщо пошириться термін „Евразія" на територію України і це буде прийняте в міжнародних взаєминах, то все майбутнє Україна стає під знаком запитання. ЕС не може прийняти в члени неевропейську країну. Тоді сповниться диктум Романо Проді, що Україна не має ніяких шансів ввійти до Европейського союзу.

Навряд, чи „евразійська загроза" сама відійде в минуле. Є багато науковців, всіляких „експертів" та політиків, що стараються позбавити Україну її европейськости. Треба надіятися, що вдасться відстояти право України на її европейську приналежність: територія України була і є в Европі, а Україна була і є европейською країною.

СПОРТ

Зі Львова до Атлантики

ЛЬВІВ. – 4 липня біля пам'ятника Тарасові Шевченкові почався велопробіг „Україна – Атлантика", під час якого діти та дорослі велосипедисти з міста Соснівки подолають понад 3.5 тисячі кілометрів через 8 країн Европи до Атлантичного океану. Велотуристи готувалися до цього супер-маратону майже два роки, було здійснено декілька серйозних подорожей, в тому числі й транскарпатський гірський велопробіг. На фото: наймолодші учасниці велопробігу „Україна – Атлантика" перед початком маратону. Фото УНІАН

Футбол

Збірна Бразилії 30 червня стала переможцем змагань за Чашу Конфедерацій з футболу. У фінальній грі бразильська команда з рахунком 4:1 розгромила команду Арґентини.

* * *

24 червня відбулось жеребкування першого кваліфікаційного кола Чаші УЕФА. Ігри відбудуться 14 липня та у відповідь 28 липня.

* * *

У чемпіонаті світу юнаків до 20 років підсумком другого дня чвертьфіналів кривдник українців на стадії однієї восьмої фіналу змагань – команда Ніґерії перемогла голяндських однолітків. Основний час зустрічі закінчився з рахунком 1:1. Не вніс змін і додатковий час, тож переможця з'ясувала серія післяматчевих карних. Ніґерійці тріюмфували з рахунком 10:9. Останньою пївфінальну перепустку здобула команда Арґентини в грі з Еспанією – 3:1. До півфіналу вийшли збірні Мароко та Бразилії. Ці змагання відбулися 28 червня.

* * *

29 червня „Шахтар" у Швайцарії провів другий товариський двобій проти володаря бронзової нагороди цієї країни – „Грасгопера". Гра була перервана і закінчилася скандалом. На 80-ій хвилині, після грубого нападу на Тимощука, тренер Мірча Луческу вирішив вивести команду з поля. На той час донеччани програвали – 0:2. У середині першої половини гри за 15 хвилин попередження одержали Бєлік, Срна, Бредун і Тимощук, після чого суддя зустрічі наполегливо зажадав провести заміни. Неадекватні дії судді змусили М. Луческу перший раз вивести команду з поля, але після декількох хвилин переговорів гра відновилася. У другій половині упереджене ставлення до гостей місцевої суддівської бригади тривало, швайцарці грали грубо й українці перервали гру.

* * *

Першим суперником київського „Динамо" у Лізі чемпіонів-2005-2006 року стане швайцарський „Тюн". Перший двобій другого кваліфікаційного кола відбудеться в Києві 26 липня, на стадіоні „Динамо" ім. Валерія Лобановського.

Бокс

20 серпня в американському місті Білоксі відбудеться боксерський поєдинок між чоловіком і жінкою. Ен Вулф вирішила провести двобій проти боксера-чоловіка, оскільки серед жінок у неї конкуренток більше не залишилося. Суперником був вибраний досвідчений боксер Джеймс Джонсон, який повідомив про свою згоду битися з жінкою. Він сказав: „Спочатку я не хотів погоджуватися на бій з жінкою, бо ніколи в житті не бив жінок. Однак Ен Вулф кинула мені виклик. Можливо, коли я її поб'ю, всі зрозуміють, чому не треба проводити поєдинки між чоловіками і жінками".

* * *

„Український боксер Володимир Кличко сам винен у тому, що втратив право на титульний бій проти Кріса Бьорда", – заявила 22 червня представниця Міжнародної федерації боксу („IBF") на засіданні суду, який розглядав позов В. Кличка до цієї організації. Претензії Володимира Кличка були пов'язані з тим, що американець Деваріл Вільямсон, якого він перемагав минулої осені, в останній версії оцінки „IBF" виявився на один рядок вище нього й тепер претендує на чемпіонський бій проти Кріса Бьорда. На думку В. Кличка, це стало можливим завдяки інтриґам промотера Дона Кінґа, під егідою якого виступають і Бьорд, і Вільямсон. Суть позиції „IBF" полягає в тому, що В. Кличко так високо піднявся в оцінках тільки завдяки серії випадків, у результаті яких претенденти, що займали більш високі позиції, випали зі списку оцінок. „Випадковість дала Кличкові надію, – заявила адвокат „IBF" Лінда Торес. – Його власне рішення зустрітися з боксером, що не входить до списку оцінок, розбило цю надію". Торес також відзначила, що позов Кличка створює небезпечний прецедент, і якщо він буде вдоволений, може скластися ситуація, при якій боксери будуть безупинно судитися з організаціями за місця в оцінках. Суддя, коментуючи цю ситуацію, відзначив, що не бачить прямих ознак втручання в процес складання оцінок, однак, не розуміє, як Вільямсон міг опинитися попереду Кличка, і його це турбує.

Ручний м'яч

Чоловіча збірна України з гандболу (ручного м'яча) 26 червня отримала своїх суперників у фінальній частині чемпіонату Европи, який з 26 січня по 5 лютого 2006 року проходитиме у Швайцарії. Це стало відомо після жеребкування у Люцерні. Потрапивши на першому етапі змагань до групи „А", команда України зустрінеться з поляками, словенцями та господарями першості – швайцарцями.

Фехтування

Українка Яна Шемякіна 30 червня стала чемпіонкою Европи з фехтування шпагою. У фіналі змагань львів'янка з рахунком 15:12 перемогла угорку Хайналку Тот. Для України це перша медаля на чемпіонаті Европи.

Баскетбол

3 липня в Мюнхені відбулося жеребкування европейських баскетбольних турнірів. Отримали своїх суперників і п'ять українських команд. За Чашу Европи, бо саме так з нового сезону називатиметься Евроліґа ФІБА, вступлять у боротьбу чемпіони України – баскетболісти клюбу „Київ" та віце-чемпіони – „Азовмаш".

Шахи

Наймолодший міжнародний ґросмайстер серед жінок, 15-річна Катерина Лагно з Донецька (на фото) перемогла в чемпіонаті Европи з шахів 2005 року. 29 червня на урочистому прийнятті в її честь чемпіонці вручено телеграму з поздоровленням від Президента України Віктора Ющенка і численні подарунки.
Фото УНІАН

Літні спортові школи УСВТ „Чорноморська Січ"

Наприкінці травня закінчився відбиванковий сезон активу філії УСВТ „Ч. Січ" у Випані. Протягом зимових і весняних місяців у відбиванковому комплексі „Паверзон" проходили тренування 50 дівчат і хлопців віком 7–18 років, якими проводив разом із своїм тренерським „штабом" голова філії Володимир Темницький. Віддано співпрацювала у вишколі дітей група тренерів – Нестор Максимович, Юрій Шипайло, Орест Темницький, Дарка Темницька, Данило Дзядів, Галя Кравчук та колишні визначні відбиванкарі „Ч. Січі" – Браєн Томко, Аня Томко, Михайло Завадівський, Зеся Завадівська.

Настала літня перерва, але УСВТ „Ч. Січ" від 24 липня до 14 серпня влаштовує заавансований вишкіл юнацтва у своїй Спортовій школі на оселі „Верховина", в Ґлен Спей, Н. Й., де працюватимуть професійні інструктори і, між іншими, у відбиванковому спорті – професійна тренерка, членка Олімпійської збірної Німеччини – Сара Томенс. Управа Спортової школи закликає юнацтво філії у Випані прибути хоча б на один тиждень на цей вишкіл. Поруч з відбиванкою можна буде тренуватися з копаного м'яча, тенісу, плавання і вперше – кошиківки під наглядом визначних тренерів з США, України і Англії. Учасники першого тижня вишколу візьмуть участь в Іґрищах молоді, які наше юнацтво називає Олімпіядою молоді.

На бажання юнацтва і батьків в Моріс Кавнті, управа УСВТ „Ч. Січ" активізує ланку копаного м'яча, починаючи від двох дружин для 9 років і молодших (народжені від 1 серпня 1996 до 31 липня 1998 р.); 11 років і молодших (народжені від 1 серпня 1994 до 31 липня 1996 р.). Ці дружини будуть зареєстровані і виступатимуть в своїх вікових групах в американській лізі „Травел Сакер" в сезоні 2005–2006 рр.

Ще перед офіційним сезоном ці дружини матимуть можливість виступати на турнірі Іґрищ молоді, що відбудеться 30 липня на оселі СУМ в Еленвілі. Теж є можливість виступу в часі „Українського дня" на „Джаєнтс стадіоні" в Медовлендс, Н. Дж.

Ланку копаного м'яча філії „Ч. Січі" у Випані вестиме група досвідчених фахівців-тренерів під проводом відомого тренера Богдана Куцини, до якого треба негайно зголошуватися на тел.: (973) 599-1836, або до праці (973) 753-3162.

Омелян Твардовський

Харків – „місто смерти"

Григорій Курас

„Містом смерти" назвав Харків 1941-42 років український історик В.Дубровський у своєму Різдвяному привітанні 1954 року всім землякам, долею розкиданим по світі. Єднало їх те, що вони разом з колишнім головою „Просвіти" гуртом боролися проти голоду, холоду і ворогів в нестерпних умовах облоги міста.

Небагато міст в Європі в роки Другої світової війни постраждало так, як колишня українська столиця. Доля населення окупованого міста все ще залишається маловідомою сторінкою історії. Щоправда, в останні роки харківський дослідник А.Скоробогатов оприлюднив кілька публікацій з цієї теми в наукових збірниках, але їх тяжко знайти навіть в Україні.

Я зупинюся лише на страшному голодоморові, якого зазнали харків'яни після приходу німців. Фашисти увійшли в місто 24 жовтня 1941 року. В перші хвилини на вулиці вийшло багато людей. Харків'янка Тетяна Іванівська у своїх невеличких спогадах, надрукованих незадовго до смерти, писала що дехто вітав німців квітами. Ніхто тоді не знав, що несе нова влада. Але незабаром мешканці зрозуміли, що вона не буде кращою за стару. Окупанти не мали наміру відновлювати електрику, водогін, міський транспорт, крамниці не працювали, наївно було сподіватися на медичну допомогу. Незабаром відбулися перші розстріли закладників. Дуже рано того року наступили холоди. Над жителями міста нависла голодна смерть.

Цінні свідчення про Харків часів німецької окупації знаходимо у спогадах історика Василя Дубровського, уривки з яких друкувалися у газеті „Наш Клич". Нелеґально пробравшись в Харків до родини на початку війни, колишній в'язень сталінських таборів вдень насмілювався виходити до міста, щоб знайти щось їстівне. В останні дні перед відходом совєтів енкаведисти оточили крамниці з харчами, поляли все бензином і підпалили. Горів цукор, борошно, крупи, макарони і багато інших припасів. Більшовики прирекли велике промислове місто на страшний голод взимку 1941-42 року.

Уже в грудні 1941 р. в Харкові почали з'являтися перші вістки про масові смерті від голоду. Навколо Харкова між кучугурами снігу лежали замерзлі люди. На Холодній Горі у в'язниці вмирали військовополонені. Селянки з навколишніх сіл просили німців дозволити принести їм їжу, але це було заборонено. Помирали ці люди від голоду, штучно створеного нацистами. Хоча, як не дивно, були випадки, які не вписувалися в загальну картину. В. Дубровський згадує, як німецькі вояки, що поселилися у порожній синагозі на Клочківському переулку, недалеко від нього, після обіду викочували на вулицю свою польову кухню з рештками супу в казані. Одразу біля казана виникала черга старих, дітей і жінок з бляшанками в руках. Німецький вояк наливав всім по черпаку того супу, доки казан випорожнювався. Звичайно, це був окремий епізод, який не міг врятувати мешканців міста. Голод, за свідченнями тих, хто його пережив в Харкові і Ленінграді – це найстрашніше випробування. А.Скоробогатов в одній з публікацій покликався на спогад відомого харківського маляра проф.Симонова, який розповідав, що були випадки, коли на базарі продавали людське м'ясо, хоча за це німці вішали. Але все ж у Харкові не було нічого такого, що відбувалося в бльокадному Ленінграді, де за людожерство арештовано і розстріляні декілька тисяч осіб. Харків'яни ж трималися, намагалися допомогти один одному. На початку голодного і холодного січня 1942 р. В.Дубровський зустрів одного з своїх старих друзів-чернігівчан – Сергія Устименка. Це був старий український патріот, приятель М.Коцюбинського, скромна й сердечна людина. Він поскаржився на відсутність харчів в його родині (дружина й її мати). В.Дубровський, який був на той час головою „Просвіти", написав записку до кооператора „Просвіти" з проханням видати С.Устименкові 2 фунти пшениці. Прийшов він по ту допомогу аж з Основи, то була дуже далека й тяжка мандрівка по сипучому снігу для людини, що стояла на межі життя й смерти. „Через пару тижнів я довідався, – писав згодом В.Дубровський, - що С.П.Устименко не дійшов додому з тою пайкою: певно, десь замерз по дорозі... Від його сусідів я довідався, що він віддавав всі харчі, що здобував, дружині й тещі, щоб їх підтримати при житті, а сам він „не хотів їсти", постився. Так він поклав своє життя за життя своїх рідних. Вічна йому пам'ять!". Сам історик зізнавався в споминах, що врятувався з родиною від голодної смерти, вирощуючи цукрові буряки на городі за Павлівкою. Потім, як рикша, тягнув їх за 12 км. додому й варив.

Українська журналістка Любов Дражевська писала, базуючись на спогадах Івана Відмича, що населення Харкова голодувало, а німці на це не звертали уваги. Так, нібито все йшло за спеціяльною програмою винищення харків'ян. Земельна управа, якою керував видатний український діяч Михайло Ветухів, робила все можливе, щоб врятувати населення від неминучої смерти. Співробітники Управи, незважаючи на небезпеку, їздили на села і здобували харчі. Здобуті продукти йшли до їдалень при Земельній управі та інших установах і організаціях. Допомогу харчами в різний час діставало до двох тисяч мешканців міста. Намагалася допомогти і „Просвіта", влаштовуючи обіди з „тарілкою гарячої зупи". Хліба не було зовсім. Трохи згодом, на початку 1942 року, просвітянам почали видавати невеликі пайки: 2 фунти збіжжя, здебільшого пшениці. Свідком всього цього була покійна вже, на превеликий жаль, Оксана Соловей. В одній з бесід зі мною вона згадувала епізод, який стався на її очах в січні того ж таки 1942 року. Якийсь чоловік зайшов до „Просвіти", де вона була секретарем, привітався, сів навпроти, а потім похитнувся й сповз на підлогу. Прибіг лікар М.Міщенко й констатував смерть. О.Чикаленко згадував про епізод, який стався на

(Закінчення на стор. 28)

НА ДОЗВІЛЛІ

ФІЛАТЕЛІЯ

Поштові марки України в 2006 році

Серія поштових марок 1996 року на вшанування Олега Антонова

Затверджено плян випуску українських поштових марок на 2006 рік. В обігу з'являться мініятюри серії „Світочі літератури, мистецтва, науки і техніки" з нагоди 150-річчя від дня народження Івана Франка, 100-річчя від дня народження авіоконструктора Олега Антонова, 120-річчя з дня народження Георгія Нарбута – художника, графіка, автора перших українських марок. Олег Антонов почав свою конструкторську діяльність з будівництва плянерів, але від 1940 року працював також над літаком сільськогосподарського призначення Ан-2. Цей літак мав цілком українське походження, здійснив перший лет 31 серпня 1947 року, був поданий у серійне виробництво і став у світі найбільш масовим літаком багатоцілевого призначення. У 1959 році випуск цих літаків було передано Польщі, а замість них на заводі в Святошині почали творити найбільші у світі вантажні літаки. Олег Антонов був конструктором також пасажирського літака Ан–24 для внутрішніх ліній, якого теж випущено великою серією.

Літак Олега Антонова АН-2 в наші дні над просторами України
Фото: Ф. Хмельковсьий

Цікаво, що творчу стежку Георгія Нарбута продовжив його син Данило (1916-1998), який залишив по собі серію полотен „Київська Русь". У нинішньому році випущено альбомик з цими картинами (Агентство ІНРЕК, 2005, фотоматеріяли – Фелікс Хмельковський), за придбанням якого можна звернутися на адресу: „Укрінбанк", Хрещатик, 195, Черкаси, 18002 Ukraine.

У 2006 році в Україні буде випущено бльок з шести марок „Історія війська в Україні: козацька доба".

До 15-річчя Незалежности України вийде малий тематичний аркуш марок, а до 750-річчя заснування Львова – бльок з двох марок. Буде продовжено серії „Київ очима художників" – 4 марки, „Український народний одяг" – 6 марок і бльок, „Український головний убір" – малий аркуш, „Українські храми за кордоном" – 2 марки.

Випуски за програмою „Европа": „Інтеграція очима молодих людей" і „50 років першим маркам Европи" включають марки і бльок. Передбачені спільні випуски „Україна-Австрія" та „Україна-Бразилія". В серії „Заповідники та природні парки України" буде випущено бльок „Шацький національний природний парк", також буде бльок „Коні". Будуть продовжені серії „Україна – космічна держава" (4 марки) і „Локомотивобудування в Україні" (2-4 марки). Також готуються марки до Нового Року і Різдва Христового.

З питань придбання нових марок України можна звертатися до видавництва „Марка України" на адресу: Хрещатик, 22 Київ, 01001 Ukraine.

Л. Хм.

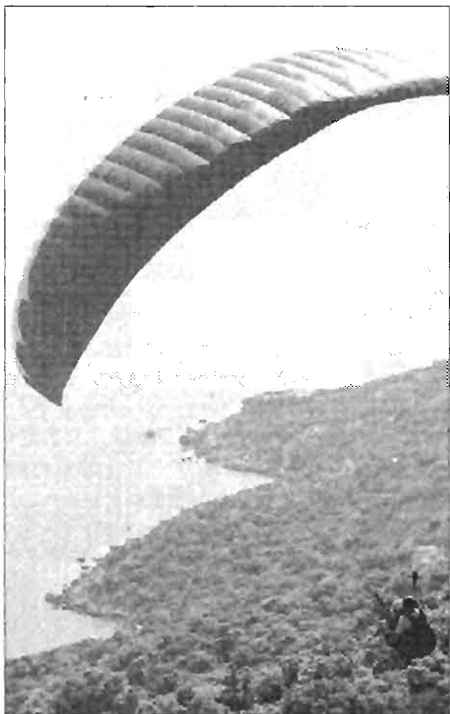

Гроші Георгія Нарбута

Альбом Данила Нарбута

Спробуйте параплянер – добра розвага

Параплянерист у вільному леті летить над південним берегом Криму. *Фото УНІАН*

Харків ...

(Закінчення зі стор. 26)

Сумській вулиці. Одного дня вона побачила лежачу жінку, в якій ледве впізнала сестру своєї подруги Лялю Селегень. Перед тим вона була опухла, а тут стала зовсім худа. Увечорі того дня вона і її батько померли.

На початку січня 1942 р. В. Дубровський передав через одного військового галичанина, який виїздив у коротку відпустку до Львова, листа до проф. К. (*очевидно, І.Крип'якевича* – **Г.К.**) „Я просив у тому листі, - писав В.Дубровський, - Товариство ім.Шевченка допомогти харківським науковцям - членам „Просвіти". Галичанин, хай Бог нагородить його за добре діло! – привіз мені, як голові „Просвіти", ласкавого листа від проф. К й чималу суму німецькими окупаційними марками.

За ці марки можна було купити у перекупок харчі! Склавши в „Просвіті" список наших науковців для роздання їм цієї допомоги, я пішов розшукувати їх по Харкову, щоб особисто вручити кожному під розписку допомогу від братів-львів'ян. То був справжній порятунок в найтяжчі дні!".

Проте безжальна смерть збирала багатий врожай. Англійський історик О.Верт стверджував, що в Харкові загинуло від голоду 80 тис. осіб. Український дослідник В.Кравченко називав цифру 120 тис. А цитований вже історик проф.В.Дубровський писав в одній статті, що за голодну зиму 1941-42 рр. населення Харкова зменшилося з 350 тис. (як було після втечі більшовиків) до 150-200 тис. Але, очевидно, найбільше відповідають дійсності цифри, подані нещодавно А.Скоробогатовим. На основі архівних джерел він зазначав, що напередодні війни населення міста становило 900 тис. чоловік.

В окупованому Харкові, а це було найбільше місто в СССР, захоплене німцями, було 456 тис. мешканців. У відповідності до піднімецького перепису у квітні 1943 р., який був неповним, населення Харкова становило 200 тис. чоловік, а реєстрація населення в другій половині 1943 р. дала цифру 241 тис. (за іншими даними 230 тис.). Так чи інакше, навіть контрольована нацистами газета „Нова Україна" 3 квітня 1942 р. зазначила, що Харків „був, власне кажучи, мертвим містом".

А всесвітньої слави академік Юрій Шевельов через багато років так написав про своє рідне місто: «...блокадний, зачумлений Харків, місто-фантом, спогад про місто". Лише з серпня 1942 р., коли була впроваджена карткова система, голод почав повільно відступати.

Щораз далі віддаляються від нас ті жахливі часи і все менше залишається їх свідків. Мемуари і усні спогади, звичайно, річ суб'єктивна, але разом з доступними архівними документами вони є цінним джерелом для вивчення нашого трагічного минулого.

І цю статтю я присвячую всім харків'янам: і тим, хто помер мученицькою смертю в 1941-43 роках, і тим, кому пощастило вижити.

Цікаве про здоров'я

Захоплення душем може призвести до недоумства

Американські вчені з університету Уейк-Форест („Wake Forest"), прийшли до висновку, що регулярний душ може викликати порушення в праці мозку, повідомила 5 липня газета „The Mirror".

На думку фахівців, вдихання навіть невеликої кількости марганцю, що міститься у водопровідній воді, приводить до хвороб центральної нервової системи. Як сказав лікар Джон Спенглер, вдихання марганцю набагато небезпечніше, ніж прийняття його з їжею або питвом, оскільки таким чином речовина швидше досягає мозку. „Якщо отримані нами результати підтвердяться, вони вплинуть величезним чином на весь світ", – переконаний вчений. Згубна дія марганцю на мозок може привести до труднощів в навчанні, змін в поведінці і тремтіння в кінцівках.

Приймаючи 10-хвилинний щоденний душ протягом 10 років, дитина вдихає в три рази більше речовини, ніж необхідно. А дорослі отримують протягом життя в декілька разів більше марганцю, ніж діти.

Гранично допустима концентрація марганцю у водопровідній воді в США становить 0.5 міліграма, відзначає видання. Тим часом, з 1998 року в Евросоюзі граничний вміст марганцю у воді встановлено на рівні 0.05 міліграма.

Вітамін С не є панацеєю від простуди.

Двоє вчених, австралієць і фінн, провели ревізію 55 експериментальних наукових праць, здійснених іншими медиками, і виявили, що вітамін С не є профілактичним засобом від нежиті, а також не полегшує симптоми захворювання. Навіть люди, які щодня приймали по два грами вітаміну С, а це в 33 рази перевищує щоденну дозу, що звичайно рекомендується, хворіли простудою так само часто, як і ті учасники експерименту, яким замість вітаміну давали нейтральну речовину.

Лише одна дуже специфічна група випробуваних демонструвала незначний позитивний ефект вітаміну С. Це стосувалося людей, звиклих до перебування на вулиці в погану погоду, а саме вояків, лещетарів і бігунів-маратонців. Вітамін С став особливо модним засобом, що ніби запобігає простуді, в 1970-их роках – після того, як Нобелівський лавреат Лайнус Полінг опублікував книгу „Вітамін С і звичайна простуда".

Знаменитий медик рекомендував великі дози вітаміну С як в профілактичних, так і в терапевтичних цілях. Відтоді цей вітамін став одним з найпоширеніших в світі ліків. Тільки в Англії щорічний продаж вітаміну С становлять 700 мільйонів дол.

УНІАН

• ПРАЦЯ •

Потрібна жінка до опіки над старшим мужчиною із замешканням в Germantown, TN.
Tel.: (901) 759-9543

• РОЗШУКИ •

Розшукуються
ГРИГОРІЙ і АННА ЖИДЯК
син і дочка Осипа Жидяка 1916 р. нар., який працював лікарем в своїй приватній клініці в околиці Чикаго та помер у середині 70 років. Якщо хтось може подати якусь інформацію, то прошу подзвонити
тел. (281) 820-6132 Houston
до Зенона Дуба.

ВИБИРАЮЧИ ПОДАРУНОК РІДНИМ І ЗНАЙОМИМ – ВИБЕРІТЬ – СВОБОДУ!
НАЙСТАРІШИЙ І НАЙБІЛЬШ ШАНОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ДІЯСПОРІ
Передплата на рік лише 55 дол.

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ **„Свобода"** ❑ **„The Ukrainian Weekly"**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

У світлу пам'ять музиколога Яна Хойнацького

23 травня цього року в Овк-Форест біля Чикаґо несподівано помер відомий музиколог д-р Ян Хойнацький, боляче осиротивши свою вірну дружину Надію-Людмилу, з якою прожив у взаємоповазі і гармонії 56 років.

З походження поляк, після одруження з українкою він став активним членом Української церкви св. Володимира і Ольги в Чикаґо і громади, брав участь в усіх українських святах, академіях, концертах і театральних виставах. Любив українську музику. Завжди допомагав своїй дружині в її ревній праці в українській школі. Хоч у них не було власних дітей, вони любили молодь і для неї працювали. Протягом 35 років Ян Хойнацький возив її щосуботи до „Рідної Школи", де вона вчила історію і географію в 10-их і 11-их клясах, а останніх 13 літ є директором тієї школи.

18 років під звуки його гри на фортепіяні на матуральних вечорах матуристи бадьоро вмашеровували на залю. Спершу – „За світ встали козаченьки", згодом студентський гимн „Gaudeamus Igitur" і „Ще не вмерла Україна". Грав і під час різних шкільних свят. Організував величавий концерт в Чикаґо з участю українських хорів для вшанування Миколи Лисенка з нагоди 150-ліття з дня народження. На українських педагогічних семінарах для вчителів, організованих Шкільною радою на Союзівці, викладав музичну культуру, зокрема про Миколу Лисенка. А після Чорнобильської трагедії написав „Чорнобильську рапсодію".

Д-р Ян Хойнацький народився 25 січня 1920 року в Бжезцю Куявськім, в Польщі, в родині Лаврентія і Катажини, (з Пакульських і Хойнацьких). Його батько походив з шляхетського роду, а родинний родовід тягнеться з XII століття. Ян був наймолодшим в родині і єдиним хлопцем. Змалку любив музику і рано почав брати лекції гри на фортепіяні. Початкову школу закінчив в Бжезцю, а гімназію у Влоцлаві. В 1938 році вступив там же до Вищої музичної школи. Коли в 1939 році почалася Друга світова війна і німецька окупація, всі школи закрилися, Ян грає в костелі . В 1942 році німці беруть його з вулиці і вивозять на роботи до Кілю, в північній Німеччині. Навіть не мав змоги попрощатися з батьками. І більше їх не бачив.

В Кілю працював на спорудженні бункрів. Носив знак „П", і працював до 1945 року, до закінчення війни. Коли Німеччина була поділена на 4 зони – американську, англійську, французьку і російську, Кіль опинився в англійській зоні, і тут здібні студенти могли студіювати в університеті. Ян Хойнацький записався на факультет музикології в 1946 році. Там студіював до 1950 року у славного проф. д-ра Фрідріха Блюме, котрий написав 18-томову музичну енциклопедію. Цей професор мав великий вплив на Яна. В 1949 році, кандидат музикології, одружився зі студенткою медицини Надією-Людмилою Вороною.

Коли в 1950 році ліквідують табори Ді-Пі, пролягла доріжка до Чикаґо. Тут Ян працює в церкві, грає і диригує. А в 1952 році вступає до „Чікаґо Мюзікал-каледжу", де в 1955 році закінчує студії докторатом. Темою його дисертації була „Перша романтична опера „Дер Фрайшіц" Вебера. Згодом Ян викладає музикологію в Де Поль-університеті (1955–1956 рр.). А від 1956 року працює в польській церкві св. Яцка (Ст. Гаяцинт) як музичний директор і органіст. Це одна з найбільших польських церков в Чикаґо, і тут було багато праці. Там працював 25 років. До 1980 року Ян Хойнацький багато компонував. В 1963 році „Ґреґоріян Інститут оф Америка" в Толідо, Огайо, видав шість його Служб Божих, скомпонованих для польської церкви. Їх вживають в Америці і Канаді. Це був час, коли скасували латину і всі народи стали відправляти Богослужби своєю мовою. Окрім того, написав ще 4 композиції до церковного обряду.

Він також мав свою власну студію, в якій вчив гри на фортеіяні від 25 до 35 студентів. Річні пописи студентів д-ра Яна Хойнацького відбувалися в Артс Інституті в Беверлі Гілс, Чикаґо.

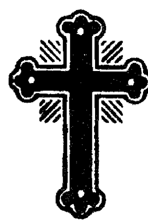
Д-р Ян Хойнацький був тихою, скромною людиною. Був особисто знайомий з Папою Іваном Павлом II. Любив життя, музику і природу. Кожного літа виїжджав до Аспен на музичні фестивалі, де протягом двох неділь прослухував з дружиною до 18 концертів. Був висококультурною людиною.

27 травня, ц. р. в Каплиці Музики зібралися численні друзі і знайомі покійного, щоб прощати його в останню дорогу. Прийшов весь учительський склад, а також шкільна молодь. Від імені громади тепле слово виголосила приятелька родини п. Оксана Мурська, від учителів – п. Галина Баран, від Батьківського комітету – п. Марта Козицька. Прощали його і учні школи. А я присвятила йому кілька рядків вірша:

Вмер Ян Хойнацький... всім знана людина...
Віддав Богу духа в вечірніх годинах.
Та смерть не питала й в обійми узяла,
Хоч жінка дбайливо ввесь час доглядала.
Прожили з собою щасливо пів віку...
Й настала хвилина прощань з чоловіком.
Любов їх зв'язала в чужій їм країні,
Знання де черпали, і ... крила орлині.
Як мак і волошка в пшеничному полю
Долали подружньо, життя спільну долю.
Взаємна пошана, любов й зрозуміння
Це були підстави, основа й коріння.
Любов бо правдива, що сонцем сіяла,
Життя перешкоди злегка оминала.
Тож принципом стало Хойнацьких родини
Плекати із гордістю гідність Людини.
Й минуло багато літ, повних гармонії...
Й лишає дружині чарівний він спомин...
Сьогодні прощаєм в далеку дорогу
Людину милу людям і Богові
А пам'ять про неї між нами остане
Мов квітка чарівна, що пахне й нев'яне.

Вічна Йому пам'ять!

Олександра Мудра

Хочу повідомити усіх приятелів, друзів і знайомих, що мій дорогий МУЖ

бл. п.

д-р ЯН ХОЙНАЦЬКИЙ

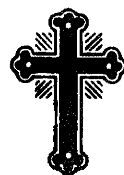
музиколог і професор, помер нагло на атак серця 23 травня 2005 р. вдома, в Оак Форест, Іл., проживши майже 86 років. Нар. 25 січня 1920 р., на Куявах у Польщі. Залишив дружину Надію Людмилу Ворону-Хойнацьку, з котрою прожив 56 років. Це було гармонійне, чудове життя українки з поляком.

ПАРАСТАС відбувся в п'ятницю, 27 травня 2005 р., а похорон в суботу, 28 травня з каплиці похоронного заведення Музики до собору свв. Володимира і Ольги, а відтак на кладовище св. о. Миколая в Чикаґо.

Хочу щиро подякувати отцям арх. І. Кротцеві, настоятелеві собору свв. Володимира і Ольги, о. Б. Налисникові, ректорові катедри св. Миколая, о. Б. Ватащукові, за відправи під час Парастасу, отцям у соборі під час Служби Божої, арх. о. І. Кротцеві, о. Б. Ватащуку, о. Я. Мендюку і о. М. Буряднику.

В п'ятницю прощали від родини п. Оксана Мурська, від учителів Рідної Школи п. Галина Баран, від Управи Рідної Школи п. Марта Козицька і учні -випускники 10 кл., а наша поетеса Леся Мудра прочитала свій вірш, призначений для нас. Усім щиро дякую за гарні слова про мого пок. Мужа, за квіти від родини Доміно і Поповичів, від Управи і учителів Рідної Школи, від хресного сина, за щедрі пожертви на різні цілі, за численну участь, за вислови співчуття телефонічно, листовно, за піддержку в моєму безмежному горю, за зразкове переведення похорону закладом ,Музики . Усім, хто мені висловив хоч крихітку співчуття – щире спасибі!

НАДІЯ ЛЮДМИЛА ХОЙНАЦЬКА

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 9 червня 2005 р., на 92-му році трудолюбивого життя відійшов у Божу вічність наш найдорожчий МУЖ і КУЗИН

СВ. П.

ТЕОДОР РАКОЧИЙ

нар. 24 грудня 1912 р. в Україні.

Абсольвент української католицької Богословської Академії у Львові.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ і ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА відбулися в церкві св. Николая у Вотервліті, Н. Й. 13 червня 2005 р.

Тлінні останки Покійного спочили на цвинтарі св. Николая.

В глибокому смутку залишилися:

дружина – ОЛЬГА
і численна родина в Україні і Америці.

Вічна Йому пам'ять!

Просимо помолитися за душу Покійного.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 10 травня 2005 р. відійшла у Божу вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУСЯ

СВ. П.

ВАРКА БАЧИНСЬКА

з ЦЬОЛКІВ

Складаємо щиру подяку о. Вернардові Панчукові та дияконові Юрієві Малаховському за співслужіння у похоронних відправах.

Домовину прикрашали квіти і вінки від рідних і друзів – Головної канцелярії УНС, Емілії і Мирона Бачинських, Марти Винницької з родиною, Каролі і Нестора Волицьких з родиною, співпрацівників сина Яреми в Києві, Надії та Маріяна Цьолків, Наталки Титли, Тані і Віталія Кейсів, Христини Певної з родиною, Христини, Юрія, Ярини і Тараса Ференцевичів.

Дякуємо рідним, друзям, знайомим і представникам установ за молитви, вислови співчуття, незабутні слова прощання, за пожертви на Служби Божі та добродійні цілі в пам'ять Покійної.

НА СЛУЖБИ БОЖІ:
Анна Бачинська, Михайло Бачинський з родиною, Микола Галів, Марта і Володимир Григоріїви з родиною, Оля Гной, Марта Данилюк, Ала Дебелюк, Маркіян Дума з родиною, Галя і Ярослав Оберишини з родиною, Ліда і Роман Тицькі з родиною, Люба і Ярослав Федуни з родиною, Станислав Федюк, Люба Цьолко з родиною, Михайло Чубатий, Марія Шепарович.

НА ДОПОМОГУ СИРОТАМ В УКРАЇНІ (через 83 Відділ СУА в Ню-Йорку):
250 дол. Надія і Маріян Цьолки;
200 Софія і Тит Геврики з родиною;
по 100 Оксана Бачинська, Меланія Банах, Люба Цьолко, Дана Чехович, Христина і Юрій Ференцевичі, Ольга і В'ячеслав Гайдайчуки, Микола Галів, Євгенія і Євген Івашкови, Марта і Евстахій Яроші, Дарія і Василь Маркусі, Ольга і Богдан Михайлови, Галина і Ярослав Оберишини, Анна і Володимир Раки, Богданна Титла, Надія і Маркіян Титли, Наталка Титла, Лідія і Андрій Закревські, УНС Округа Ню-Йорку, СУА Округа Ню-Джерзі.
Разом: 1,900 дол.

по 50 дол. Слава і Мирон Бачинські, Христина Бонакорса, Марта Коломиєць, Іванка Цьолко, Рома Цьолко-Апкаріян, Катря і Ярослав Червоняки, Марта Данилюк, Рома і Ігор Гайди, Ірина і Кирило Григоровичі, Ірина і Ярослав Куровицькі, Любомира Кутна, Оксана і Богдан Кузишини, Мотря Мілянич, Ірина і Іван Мокрівські, Василь Мисак, Діонізія і Микола Ненадкевичі, Марія і Яків Палії, Богданна і Володимир Слижі, Роман Сокольський, Люба (Ярмак) і Френк Спіно, Марія і Ярослав Томоруги.
Разом: 1.050 дол.

по 30 дол. Оксана і Юрій Десінґю, Ірина і Андрій Лащуки, Марія і Євген Осціславські, Зоряна і Джерард Мангіоні, Ірина і Лев Вербицькі, Ольга і Теодозій Зазулі.
Разом: 180 дол.

по 25 дол. Оксана Бережницька, Володимира і Ярослав Біланюки, Анастазія Гірняк, Олександра Юзенів, Стефанія і Дмитро Косовичі, Ярослава та Іван Лучечки, Люба і Павло Михалевичі, Оксана і Михайло Салдити, Анна і Володимир Саф'яни, Алла і Роман Трохимчуки, Катруся і Володимир Воловодюки.
Разом: 275 дол.

по 20 дол. Ярослава Білик, Лідія і Ярослав Черники, Дарія Дроздовська, Ярослава Костирка, Надія Савчук, Стефанія Савчук, Марія і Юрій Штогрини.
Разом: 140 дол.

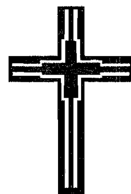
по 10 дол. Наталія Дума, Віра Савойка Разом: 20 дол.

НА МОЛОКО І БУЛОЧКУ НАЙМОЛОДШИМ ШКОЛЯРАМ УКРАЇНИ:
100 дол. Марійка Гельбіг.

Разом: 3,915 дол.

Усім жертводавцям вдячні:
чоловік – ЯРЕМА-ЛЕВ
син – ЯРЕМА-АНДРІЙ з родиною.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Дирекція, Управа та Працівники Українсько-Американської Федеральної Кредитової Спілки "Самопоміч" глибоко сумують з приводу відходу у вічність

СВ. П

д-ра Івана Лисейка

Віце-Президента та члена Президії Дирекції "Самопомочі"
та
висловлює щирі співчуття дружині Михайлині та всій родині Покійного.

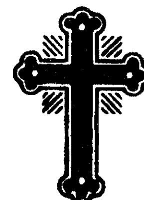
Пам'ять про д-ра Лисейка, великого українського патріота, шанованого кооператора, громадського діяча, активного пластуна, назавжди залишиться у наших серцях.

Світлої пам'яті Іван Лисейко народився 2 липня 1927-го року в селі Михновець, Турківського району Львівської області. На Бойківщині отримав початкову освіту. Далі дорогами війни дістався до Німеччини, де у місті Ашафенбург закінчив середню освіту. Після переїзду до США продовжив навчання в університеті Вейн Стейт у Детройті. У 1956 році отримав диплом оптометриста, закінчивши Ілінойський коледж оптометрії. 1957 року відкрив приватну практику в українській дільниці міста Чикаго.

Д-р Лисейко був активним діячем української громади, брав участь у багатьох українських громадських та прицерковних організаціях, був членом кількох професійних товариств, зокрема Українського Лікарського Товариства Північної Америки. За активну діяльність у Пласті його відзначено срібною відзнакою св. Юрія. Він був головою 97-го пластового відділу "Провидіння", головою Української видавничої спілки "Самостійна Україна" та членом Управи відділу Організації Державного Відродження України. Особливо активну участь брав у житті парафії св. о. Миколая. За особливі заслуги перед американським суспільством д-ра Лисейка неодноразово нагороджували урядовими відзнаками, а демократична партія Ілінойсу нагородила відзнакою "Heritage Award".

У 1980-ому році д-р Іван Лисейко став членом Ради Директорів Федеральної Кредитової Каси Самопоміч і займав позицію Віце-Президента та члена Президії Дирекції. Він був прекрасним організатором, професіоналом і відданим українській справі патріотом.

Вічная йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 3 червня 2005 р. на 74-му році життя упокоївся в Бозі наш улюблений ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДО

бл. п.

МИХАЙЛО ЛОТОЦЬКИЙ

Прибув до Америки 1949 р., був активним у СУМ в Ню-Йорку, працював з молоддю, був булавним і секретарем впродовж 15 років. У 1970 р. переїхав до Йонкерсу і далі працював при СУМ. У 1981 р. був обраний головою Українського Дому в Йонкерсі, де працював на протязі 5 років і рівно ж був менеджером протягом 6 років. У 1998 р. переїхав до Фльориди і там жив 7 років. Останньо переїхав до Ню-Йорку до дочки Оксани і зятя Ярослава і в їхнім домі закінчив земне життя на рамені своєї дружини.

Залишив у глибокому смутку:
дружину – РОЗАЛІЮ
синів – БОГДАНА з дружиною ІРЕНОЮ
– ВОЛОДИМИРА з дружиною АННОЮ
– ІВАНА з дружиною ГАЛИНОЮ
дочку – ОКСАНУ з мужем ЯРОСЛАВОМ
внуків – НИКОЛУ, МИХАЙЛА, КРІСТОФЕРА
– ТИМІША, ВАСИЛЯ і ВЛОДКА
внучок – РОЗУ МАРІЮ, КАТРУСЮ, ТАТІАНУ
– ДАРІЮ, ТАЇСУ, СОНЮ і КЛАРИСУ
ближчу і дальшу родину в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Пожертви просимо складати на Сумівську оселю і висилати на адресу: Ukrainian American Youth Association, 8853 Route 209, Ellenville, NY 12428.

Співчуття для дружини: Rose Lotocki, P.O. Box 325, Cragsmoor, NY 12420, • тел.: (845) 647-7067.